

TUJINA

PRODI PREMAGAL
BERLUSCONIJA

POLITIKA

POŠKUS BLATENJA
NAŠIH VETERANOV

DEMOKRACIJA

Državna pooblaščenca za nadzor nad varstvom osebnih podatkov sta zaradi objave članka Milijonarji na Delu od urednika in direktorja zahtevala, da razkrijeta vir informacij.

PRITISK NA DEMOKRACIJO

Na Demokraciji smo zaradi tega ogorčeni!

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

Dr. Miha Brejc

Brez državne pomoči Lipica ne bi preživela

www.demokracija.si/knjigarna

Iz arhivov slovenske politične policije
Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. **Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik.** Obseg: 512 strani. Format: 15x21 cm. Brošura. Cena: 5.000,00 SIT/20,86 EUR

Mati Slovenija
Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. **Avtor: Tone Kuntner.** Obseg: 72 strani. Format: 13,5x22,5 cm. Trda vezava. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Med svobodo in rdečo zvezdo **USPEŠNICA**
Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe. **Avtor: Dušan S. Lajovic.** Obseg: 347 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 6.200,00 SIT/25,87 EUR

100 let socialdemokracije
Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja.

Avtor: Milan Zver. Obseg: 125 strani. Format: 15x21 cm. Brošura. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Od osvobodilnega boja do banditizma **USPEŠNICA**
Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. **Avtor: Albert Svetina.** Obseg: 367 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 6.700,00 SIT/27,95 EUR

Okopi **USPEŠNICA**
Politični razvoj slovenske države od leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** Obseg: 309 strani. Format: 16,5x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Premiki **USPEŠNICA**
Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992. Prodana v več kot 61.000 izvodih! **Avtor: Janez Janša.** Obseg: 363 strani. Format: 15,5x23,5 cm. Trda vezava. Cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili

Ustava Združenih držav Amerike je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu. **Avtorja: mag. Klemen Jaklič in mag. Jurij Toplak.** Obseg: 144 strani. Format: 11x16 cm. Trda vezava. Cena: 4.990,00 SIT/20,82 EUR

Državna ureditev Republike Slovenije
Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. **Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak, Tadej Dubrovnik.** Obseg: 376 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava. Cena: 8.500,00 SIT/35,46 EUR

Izpolnjujem vse načrtane strategije.

Z BlackBerryjem® iz Vodafona sem nenehno v stiku s svojo elektronsko pošto, internetom in klici, SMS ali MMS sporočili. Mail-push tehnologija mi zagotavlja dosledno ažuriranje podatkov v elektronskem predalu in prenos elektronske pošte brez predhodnega obnavljanja vsebine.

BLACKBERRY™ 8700v iz Vodafona 50.000 SIT*

Brezžično sinhroniziranje elektronske pošte, koledarja in kontaktov s službenim računalnikom, v vsakem trenutku, brez vzpostavljanja povezave.

Dostop do intraneta in interneta. Neomejen prenos podatkov v Sloveniji za 5.000 SIT na mesec. Omogoča Bluetooth™ povezavo. Dlančnik in telefon v enem.

*Cena velja ob sklenitvi naročniškega razmerja za podatkovni paket BlackBerry® iz Vodafona za 24 mesecev. V ceno 5000 SIT / mesec je vključen neomejen prenos podatkov v Sloveniji. Prenos podatkov v tujini se obračuna po veljavni ceni. Glasovna storitev se zaračunava po tarifah paketa Business Smart brez dodatnega plačevanja naročnine za omenjeni paket. BlackBerry® iz Vodafona je zaščitena blagovna znamka. Aparat ni na voljo s slovenskimi meniji. Vse dodatne informacije so vam na voljo na www.simobil.si. Cene vključujejo DDV. Si.mobil d.o.o., Šmartinska 134b, SI-1000 Ljubljana | www.simobil.si

Ujemi svet

UVODNE STRANI

- 8 Podpis Partnerstva za razvoj
 10 **Pogledi:** Strelci s kapitalom
 11 **Kolumna:** Komunistično sprenevedanje

POLITIKA

- 12 Dvolični varuhi zasebnosti
 16 Junaki na zatožni klopi

GOSPODARSTVO

- 18 Eni v izobilju, drugi v bedi
 21 Bo biku pošla sapa?
 22 Usoda in „azijske zvezde“

SLOVENIJA IN ZAMEJSTVO

- 24 Italijani s figo v žepu?
 26 Metelkova drugič: Rog
 28 Koroške burke

TUJINA

- 30 Med levico in desnico
 31 **Globus:** Kraljevska desetletja
 32 **Tuji tisk:** Značaj v krvi

INTERVJU

- 34 Dr. Miha Brejc

NEKOČ IN DANES

- 38 Slovenski National Geographic
 40 Žebotov politični nastop
 42 Kongresni turizem

KULTURA

- 46 Sodobne odrske umetnosti
 47 Dnevi knjige

OGLEDALO

- 48 **Film:** Nad 30 in še pri tastarih
 50 **Avtomobilizem:** Pogumno srce
 52 **Znanost:** Slovenski Noe
 54 **Šport:** Kadrovske menjave
 56 **Črna kronika:** Motoristi umirajo
 58 **Rumeno:** Ledena prevara
 60 **TV Kuloar:** Pozabljena velika noč
 62 **Kronika časa:** Nezaupnica Peterletu
 66 Podpredsednika dobila opomin

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
 Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
 Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
 01/ 434 54 63 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
 Faks: 01/ 434 54 62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Gregor Drnovšek,
 Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara
 Kavtičnik, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana
 Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: mag. Andrej Aplenc, Esad Babačič,
 dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez
 Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Andrej
 Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

34 Intervju: dr. Miha Brejc

Po letu dni zelo intenzivnega ukvarjanja z Lipico lahko rečem, da je bilo narejenih nekaj pomembnih korakov naprej, zlasti ko gre za program varstva in razvoja, za program dela v letu 2006, za izhodišča za spremembe zakona o KL. Vlada je v celoti izpolnila svoje obveznosti do KL, kar je dobro.

12 Dvolični »varuhi« zasebnosti

V odzivih, ki so sledili v javnosti po objavi plač nekaterih Delovih novinarjev, urednikov in članov uprave v Demokraciji, je bilo mogoče zaslediti precejšnjo mero dvoličnosti in lažnega moraliziranja. Oglašali so se predvsem tisti, ki so za varovanje osebnih podatkov v preteklosti naredili bore malo.

16 Junaki na zatožni klopi

Srbski mediji veterane bojev na Holmcu leta 1991 obtožujejo vojnega zločina, čeprav je slovensko sodstvo že dvakrat ovrglo vse tovrstne sume. Medijsko gonjo so sprožili posnetek avstrijske televizije in izjave Neve Miklavčič Predan.

26 Metelkova drugič: Rog

Med stanovalci območja v bližini opuščene ljubljanske tovarne Rog in tako imenovanimi kreativci, ki so konec preteklega meseca zasedli to tovarno brez dovoljenja MOL, a z njeno naklonjenostjo, prihaja do velikih nesoglasij.

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
 Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: Gregor Pohleven

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban,
 Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte,
 Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruđen

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik),
 Bor Slana, Reuters, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Cenzorja na Demokraciji

Metod Berlec

Prejšnji četrtek je bil na Demokraciji nadvse živahen. Kmalu po tem, ko sem zjutraj prišel v službo, so začeli zvoniti telefoni. Ljudje so se odzivali na našo ekskluzivno objavo plač na Delu. Pohvale so se vrstile druga za drugo. „Bravo! Končno ste jim stopili na prste ...“ Po komaj dveh urah me je sodelavka Monika obvestila, da sta v tajništvu dva moška, pooblaščenca za varstvo osebnih podatkov. V prvem trenutku mi ni bilo jasno, kaj ima to opraviti z mano, potem pa sem se domislil, da sta verjetno prišla zaradi objave Delovih plač v Demokraciji. Seveda sem imel prav. Presenetila pa me je nenavadna hitrost, ki sta jo pokazala državna nadzornika za varstvo osebnih podatkov. Kot bi bili v drugi polovici osemdesetih let prejšnjega stoletja ... Ko so podobne zadeve v zadnjih letih objavili „pravi“ mediji (na primer levičarska Mladina), se ni zgodilo nič. Nas pa sta obiskala nadzornika že po dveh, treh urah proste prodaje revije v trgovinah in kioskih. V tajništvu sem zagledal znan obraz iz afe udba.net. Seveda je šlo za državnega nadzornika za varstvo osebnih podatkov Jožeta Bogataja, ki se s prepovedjo spletne strani www.udba.net ni ravno proslavil, saj se je kasneje izkazalo, da njegova najprej ustna, nato pa še pisna prepoved objave na internetu ni slonela na trdnih temeljih. Z njim je bil njegov sodelavec Jernej Lavrenčič. Potem ko smo se predstavili, je Bogataj povedal, zakaj sta prišla, in kot strela z jasnega začel postavljati vprašanja: „Kje ste dobili seznam plač na Delu? Kdo je oseba, ki vam jih je izročila? Povejte vaš vir?“ Zdelo se mi je na moč nenavadno, da to sprašuje mene kot novinarja in urednika. Novinarski vir je nekaj svetega in se v nobenem primeru ne izda. Poleg tega na uredništvo praktično tedensko prihajajo anonimke, tako da velikokrat niti sami ne vemo, kdo nam je kako stvar poslal. Podobno je tudi v drugih uredništvih. Šele ko sem dejal, da brez navzočnosti pooblaščenega odvetnika zadeve ne bom komentiral, se je Bogataj nekoliko umiril. Podobno mu je dejal tudi direktor založbe Andrej Lasbaher. Pooblaščenca sta nato

napisala zapisnik in sprejela sklep, da se „zavezanec poziva, da v roku 7 dni od prejema tega zapisnika Informacijskemu pooblaščenču posreduje pisno pojasnilo in izjavo, iz katere bo razvidno predvsem to, na kakšen način in od koga so prejeli podatke o plačah v družbi Delo d. d. za mesec februar 2006 ...“ Omenjena zahteva je nedvomno grob poseg v novinarsko avtonomijo. Tega se zaveda tudi informacijska pooblaščenka Nataša Pirc Musar, ki je bila še pred leti novinarka, danes pa v številnih primerih odloča, da je objava nekaterih podatkov v interesu javnosti. Pričakujemo, da bo tako odločila tudi v primeru objave Delovih plač v naši reviji. Kot je pokazal odziv ljudi in tudi glasovanje na teletekstu Radiotelevizije Slovenija, velika večina ljudi meni, da je objava Delovih plač v Demokraciji v interesu slovenske javnosti, saj je Delo prek paradržavnih skladov SOD in KAD delno v državni lasti, da ne govorimo o drugih lastnikih Dela, ki so prav tako deloma v državni lasti.

Seveda so bili na Delu zaradi naše objave besni. Povsem smo jih razgalili. Njihov novinarski aktiv je v tem takoj videl nekakšno zaroto. Objava naj namreč ne bi bila naključna, saj je do nje prišlo ravno v času, „ko se na dnevnik Delo izvaja politični pritisk in ko se ga skuša politično preurediti“. Verjetno tako sklepajo na podlagi lastnih izkušenj, saj so najbrž še iz časa vladavine LDS navajeni, da se mora vse zgoditi po političnem diktatu. Očitno ne morejo razumeti, da na Demokraciji vodimo avtonomno uredniško politiko, zato je njihovo zmerjanje, da smo strankarsko glasilo, trobilo in ne vem kaj še vse, že dolgočasno. Naš večinski lastnik je avstralski Slovenec, uspešen podjetnik Dušan S. Lajovic, ki ve, da je avtonomija časopisa pogoj za njegovo uspešnost. In to se pozna v povečani prodaji Demokracije. Iz leta v leto namreč rastemo.

In še to. Delovi novinarji se razburjajo zaradi objave svojih plač v Demokraciji. Kaj pa, ko so pred predsedniškimi volitvami 2002 sami razgalili plačo predsedniškega kandidata in predsednika uprave Vzajemne Franceta Arharja? Čisto sprenevedanje torej!

Kot strela z jasnega je državni nadzornik za varstvo osebnih podatkov Jože Bogataj začel postavljati vprašanja: „Kje ste dobili seznam plač na Delu? Kdo je oseba, ki vam jih je izročila? Povejte vaš vir?“

Mora

Aleksander Škorc

Na smrt razburjeni predsednik Drnovšek je kričal na zbrane tožilce za posebne zadeve: "Da to ni posebna zadeva?! To babnico mi obvezno spravite za rešetke. Če bo treba, bom začasno razglasil vojno stanje in lahko jo boste dali streljati. Ponavljam in tu imate dokaz (posnetek oddaj s srbske TV), da Mlaklavič Predanova doma in v tujini na veliko blati ugled naše države ter širi neresnice o njej in njenih institucijah z vojsko na čelu. S tem nam očitno namerno povzroča vsestransko škodo in zahtevam, da mi jo spravite s poti. Dokler sem jaz predsednik in vrhovni komandant, tovrstnim veleizdajalcem ne more biti mesta v naši družbi. Kar koli že te ljudi žene pri njih nedelih, predlagam, da vas pri pregonu let-teh žene domoljubje. Pričakujem takojšnje rezultate," je še dodal in se odpeljal na Goričko.

Tam je obiskal Hedviko Fink, samohranilko, mater treh šoloobveznih otrok, ki je zaradi stečaja ostala brez službe in dohodkov. Podjetje ji sicer dolguje skoraj milijon, a kaže, da ga ne bo nikoli videla. Drnovšek ji je nemudoma plačal zaostale položnice, dodal še tisočaka (v evrih) za otroke, poklical prijatelja odvetnika in mu zabičal, naj ženski nemudoma pomaga do zasluženega denarja. Nato je poklical še ministra Drobniča in zahteval, naj spremeni zakonodajo tako, da bodo delavci v vsakem primeru prvi upniki. "Za primere, ko denarja resnično ne bo, pa naj država nemudoma ustanovi poseben sklad," je strogo ukazal, da se Drobniču še danes hlače tresejo.

Nato je oddiral domov, spekel hlebec ekološkega kruha in ga razdelil med okoliške medvede. Pri tem jim je še enkrat obljubil, da bo Slovenija postala "lova prosta cona".

Po vsem tem se je počutil odlično. Privoščil si je 3 (tri) neolupljene fižole "češnjevce" in zadremal v naslanjaču. Fižolčki pa so imeli svoje namene. Razgrajali so v prenapetem črevesju, da ga je kar premetavalo. "Če ni potres, razpadam pri živem telesu," je bila misel, s katero se je prebudil in strahoma pogledal skozi okno. Pogled se mu je olajšano ustavil na razriti stezi darfurskega letališča. "Kakšne moraste sanje," je potarnal, vzel torbo, polno reklamnih čokoladic z napisom "Optika Vidinič", in jih radodarno razdelil med sestradane Darfurce, ki bi bili – resnici na ljubo – lahko videti tudi slabše.

H-umor

»Kar se najvišjih šefov uredništva Delo tiče, bodo pač morali imeti končan vsaj kak faks.«
(Odgovorni urednik Dela Peter Jančič ne trpi faliranih študentov, vsaj ne med uredniki.)

»Položaj je danes morda brezupen, a vsaj jutri se bomo lahko pogledali v oči.«
(Delov novinar Jože Poglajen bo v »Črni vdovi« povečal število rdečih pik, zato pripravlja upor.)

»Če parafraziram besede predsednika vlade, navedb v nizkotiražnem partijskem trobilu vladajoče stranke ne bom komentiral.«
(Novinar Dela, nekdanjega glasila Socialistične zveze delovnega ljudstva in Komunistične partije Slovenije, Veso Stojanov je očitno pozabil, kateri je bil v resnici pravi partijski časopis.)

»In tokrat lahko ljudje prvič vidijo, kakšna je njena ideološka usmeritev: skrajna desna in konservativna, z elementi, ki kažejo, da se spogleduje tudi s totalitarnimi režimi.«
(Dušan Keber bi novi program LDS gradil na sojenju drugih po sebi.)

»Na RTV ne prihajam delat revolucije, ampak evolucije.«
(Generalni direktor RTV Slovenija Anton Guzej noče biti novi Che Guevara.)

»Vsaka babnica pri sedemdesetih letih je v resnici že dolgo srednjega spola.«
(Upokojenka in nekdanja urednica Jane Bernarda Jeklin se počuti čedalje manj žensko.)

»K sreči imamo oddajo Utrip, kjer si tudi jaz dam duška.«
(Novinarka Simona Rakuša kljubuje prepovedi novinarskega komentiranja na TV Slovenija, zato pa se sprošča v posebnih oddaji.)

»Dan Brown je napisal, literarno gledano, precej slabo knjigo, ne bo prejela literarnih nagrad, Brown pa ni nobena konkurenca velikim pisateljem sveta.«
(Biblicist Marvin Meyer ima »Da Vincijevo šifro« za neke vrste dr. roman.)

»Res plemenito!«
(Varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek komentira izjave najbolj »plemenitega« poslanca o vzgoji šolske mladine z vrvjo in pasom.)

»Če bi primerjali sedanje stanje novinarstva in okoli novinarstva, bi ga primerjal s padcem liberalizma iz začetka sedemdesetih let prejšnjega stoletja.«
(Upokojeni režimski novinar Jurij Gustinčič spet daje nenavadne primerjave. So morda sedaj na oblasti »zdrave sile«?)

»Napisal sem, da je Vasle dobra rešitev za Radio. Toda kdo vendar pravi, da je Radio treba rešiti?«
(Kolumnist Marko Crnkovič ni prepričan, ali Radio Slovenija res potrebuje novega direktorja.)

»V veliko veselje so mi občasna družinska kosila, ko z ženo in štirimi otroki – trije že imajo svoje družine – sedemo za mizo in nas je štirinajst! Kot bi pogledal zgledno 'mafijško' družino.«
(Glavni junak serije o mafijcih »Balkan Inc.« Ivo Ban se tudi v resničnem življenju kdaj pa kdaj počuti kot don Corleone.)

Dialog, ne demonstracije

Na čedalje hujše pritiske, ki jih vodilni v Študentski organizaciji Slovenije izvajajo na vlado in o katerih smo v Demokraciji že pisali, so se prejšnji petek s tiskovno konferenco odzvali tudi v Slovenski demokratični mladini (SDM), podmladku SDS. V izjavi za javnost je Nikolaj Oblak, predsednik SDM, ki med svojimi več kot 5.000 člani šteje skoraj polovico študentov in dijakov, izrazil presenečenje, da se ŠOS »namesto k demokratičnemu dialogu zateka k demonstracijam, hkrati pa do nadaljnjega odklanja sodelovanja pri pripravi zakonodaje.

V SDM imajo pozitivnejši pristop do predlaganih reform, saj jih razumejo ne kot zmanjševanje privilegijev, ampak kot priložnost za mlade. Pogoj za ohranitev standarda in socialne države je po njihovo prav v gospodarski rasti, to pa bodo omogočile le strukturne reforme, s katerimi bo Slovenija izboljšala svojo konkurenčnost.

SDM zavrača podtikanja in zavajanje ŠOS, da bodo reforme zmanjšale konkurenčnost študentskega dela in odpravile bone za

Predsednik Slovenske demokratične mladine Nikolaj Oblak

prehrano, subvencije za bivanje v kraju študija in štipendije. Ker pa dokončnih rešitev glede reform še ni, v SDM vidijo prav v dialogu najresnejšo možnost, da mladi odigrajo svojo vlogo. Potreben je širši konsenz, da se stvari premaknejo z mrtve točke.

V SDM se strinjajo glede pomena štipendij in študentskega dela, ki pa naj poteka v okviru študentovega poklicnega profila, s čimer si študent lahko pridobi delovne izkušnje. Vlogo študentskih servisov bi lahko prevzele zaposlovalne agencije, je prepričan Oblak, servisi pa bi se morali preoblikovati v posredovalnice dela za vse. Vprašljiva je tudi graditev dodatnih bivalnih zmogljivosti za študente zdaj, ko se obetajo manj številčne študentske generacije.

V SDM pričakujejo, da bo študentska organizacija sama napravila konkreten korak in denarja ne bo »zapravljala zaradi nepremišljenih potez in tožb nepravilno odstavljenih direktorjev«, ampak ga bo namenila za dodatne štipendije. M. V.

Modrosti tedna

»Tako kot nova država pred petnajstimi leti ni spremenila miselnosti ljudi, ki so dve polni generaciji sesali socialistično mleko titoizma, tako tudi nove škofije same po sebi ničesar ne rešujejo.«

(Teolog dr. Ivan J. Štuhec)

»Vemo, da je v tujini že pomanjkanje pedagoškega kadra, zavedamo se, da je poklic zahteven, saj je poleg strokovnih znanj potrebno obvladati še socialne veščine. Če je učitelj strokovno sposoben in ima tudi veščine dela z mladimi, potem smo priča zadovoljnemu učitelju. Takšnemu predstavlja ta poklic izziv, saj se izpopolnjuje in je motiviran.«

(Državna sekretarka na ministrstvu za šolstvo in šport Alenka Šverc)

Vrtnica za ljudi v stiski

Ustanova Ivana Cankarja za štipendiranje in Ustanova vrtnica za pomoč ljudem v stiski

Za neposredno pomoč ljudem v stiski s konkretnimi dejanji skrbi Ustanova vrtnica.

Ustanova vrtnica za pomoč ljudem v stiski je doslej pomagala že mnogim družinam in posameznikom, tokrat pa je bila pomoč namenjena Darji Bežan in njeni hčerki Lauri iz Maribora. Dušan Strnad, predsednik uprave Ustanove vrtnica, je skupaj z dr. Gregorjem Pivcem družini Bežan podaril pralno-sušilni stroj in bon za nakup oblačil. Mamica Darja pravi, da se ji v zadnjem času dogajajo same lepe stvari. Še decembra lani sta s šestletno hčerko živeli v 20 kvadratnih metrov velikem vlažnem in temnem stanovanju. Stene so bile obložene le s stiroporjem, na tleh pa je bila zemlja, prekrita s toplim podom. Grela sta se s štedilnikom na drva, stranišče, ki je bilo na stopnišču bloka, pa ni bilo ogrevano. Neprimerna oziroma nevarna je bila tudi električna napeljava. Deklica je bila pogosto

bolna, bronhitis so se vrstili drug za drugim. Prav zaradi tega je januarja letos Javni medobčinski stanovanjski sklad družini Bežan dodelil neprofitno stanovanje, ki ga lahko uporablja dve leti. Kaj bo po preteku tega obdobja, Bežanova ne ve, upa pa, da bo tako njena kot zgodba drugih ljudi, ki živijo v podobnih okoliščinah, vendarle deležna posluha. "Še posebej zato, ker sem delavna, lotevam se kakršnih koli del, da lahko hčeri ponudim vsaj delček tistega, kar imajo njeni vrstniki. Zato še toliko večja zahvala vsem, ki ste nama doslej pomagali," je dejala Bežanova. M. H.

Simič, direktor Durs

Na predlog Andreja Bajuka, ministra za finance, je vlada pretekli teden Ivana Simiča imenovala na položaj generalnega direktorja Davčne uprave Republike Slovenije (DURS) za dobo petih let z možnostjo vnovičnega imenovanja. Simič je zadnjih nekaj mesecev vodil DURS kot vršilec dolžnosti, sicer pa je bil dolga leta zasebni svetovalac za davčno področje. To področje zelo dobro pozna, saj ima bogate izkušnje iz prakse, kljub temu pa ga na DURS čaka zelo težko delo. Stvari so namreč precej nedorečene, problematičen je informacijski sistem, hkrati je zakonodaja takšna, da preprosto onemogoča resno strokovno delo davčnih nadzornikov. Slednje lahko ponazorimo na primer pri napovedi dohodnine za leto 2005. Zapleti pa so posledica zakona, ki ga je sprejela nekdanja

Novi prvi človek DURS Ivan Simič

Ropova vlada; zdajšnja vlada je sprejela le nekatere najnujnejše popravke, celovita vzpostavitev sistema dohodninskega obdavčenja pa jo še čaka. Tako pri tem kot pri drugih davčni zakonodaji bo moral Simič dejavno izrabiti svoje znanje; na tem izpitu pa bo padel ali se obdržal. V. K.

Slovesno praznovanje velike noči

Velika noč je nedvomno največji krščanski praznik, saj predstavlja središče krščanske vere, to je Jezusovo vstajenje od mrtvih in zmago nad smrtjo.

Uvod v velikonočno praznovanje je cvetna nedelja, ki je zadnja postna nedelja pred svetim tridnevjem. Na ta dan se kristjani spominjajo Jezusovega slavnostnega prihoda v Jeruzalem, ko ga je ljudstvo pozdravljalo s palmovimi vejami. Na veliki četrtek se kristjani spominjajo postavitve svete evharistije, ko je Jezus svojim apostolom izkazal ljubezen do konca in jim po zadnji večerji umil noge, nato pa začel pot trpljenja na Oljski gori. Na ta dan duhovniki pri t. i. krizmeni maši obnovijo mašniške zaobljube, nadškof pa blagoslovi sveto olje. Veliki petek je dan spomina na Jezusovo križanje, zato na ta dan ni maše, ampak samo obred velikega petka z branjem pasijona iz evangelija po Janezu, prošnjami, čaščenjem križa in obhajilom. Velika sobota je po tradiciji dan blagoslova velikonočnih jedil. Kristjani tedaj prinesejo k blagoslovu meso, kruh oz. potico, pirhe,

Velikonočna vigilijska v ljubljanski stolnici

hren in druga jedila. V soboto zvečer pa se že obhaja prvo dejanje velikonočnega slavlja, to je velikonočna vigilijska, ki zajema tudi krst in birmo katahumenov, to je odraslih, ki želijo postati kristjani. Na velikonočno nedeljo sledijo jutranje vstajenske procesije in slovesne maše. Sicer pa je velika noč praznik, ki

se ujema z judovsko veliko nočjo (pasha oz. mimohod), ki je spomin na čas, ko je Bog rešil Izraelce iz egiptovske sužnosti.

Velika noč ima močno tradicijo tudi v Sloveniji. Slovesno so ga zaznamovali predvsem škofje, zlasti novoimenovani ordinariji škofij v Novem mestu, Celju in Murski Soboti. V soboto zvečer je ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran v ljubljanski stolnici vodil obred velikonočne vigilijske s krstom in birmo katahumenov. Njim so se pridružili neokatahumeni, ki so v belih oblačilih še posebej slovesno izpovedali krstne obljube. Slovesnosti se je udeležil finančni minister Andrej Bajuk z ženo Katarino. Na veliko noč pa je nadškof Uran daroval tudi zaobljubljeno protipotresno pobožnost. Velikonočno praznovanje se je nadaljevalo na velikonočni ponedeljek, ki je od osamosvojitve naprej dela prost dan. G. B.

Nova direktorja na RTV

Tik pred zaključkom redakcije smo izvedeli, da sta bila kandidata za direktorja Televizije in Radia Slovenija Jože Možina in Vinko Vasle s prepričljivo večino v programskem svetu RTVS potrjena na novih položajih. Možina je podprlo 19 svetnikov, Vasleta pa 17. Naj spomnimo, da je generalni direktor RTV Anton Guzej oba kandidata predlagal že pred tednom dni, a so tedaj člani sveta sklenili, da morajo pred odločanjem podrobno preučiti kvalifikacije in vizijo razvoja kandidatov. Možina bo največ pozornosti namenil informativnemu programu, kjer je opazen negativen trend gledanosti, Vasle pa je naglasil potrebo, da Val 202 ustvarja bolj avtorske in izvirne informativne oddaje.

Po pridobitvi soglasja programskega sveta lahko generalni direktor javnega zavoda oba direktorja imenuje za štiriletni mandat. M. V.

Vinko Vasleta in Jožeta Možina so svetniki podprli.

Podpisniki Partnerstva za razvoj

Sporazum podpisan

Predsedniki vseh parlamentarnih strank (razen LDS) in poslanca madžarske in italijanske narodne skupnosti so v torek dopoldne v Ljubljani podpisali sporazum o Partnerstvu za razvoj, s katerim so se zavezali k tvornemu sodelovanju pri iskanju najboljših odgovorov na prihodnje izzive in soglasja pri sprejemanju reform in njihovi predstavitvi v javnosti.

Dokument, ki so ga v imenu strank podpisali njihovi predsedniki, za glavni cilj razvoja Slovenije navaja povečevanje človekove blaginje in kakovosti življenja. Vlada se je v njem zavezala, da bo vse zakonske predloge, ki se nanašajo na reforme, še pred začetkom uradnega postopka sprejemanja poslala v usklajevanje vsem podpisnikom sporazuma, slednji pa so se zavezali, da bodo naredili vse, da bodo njihove poslanske skupine v državnem zboru usklajene rešitve podprle. A. K.

PRISTOP

Planet za doživet'

Volitve in zamejci

Pavel Ferluga

V slovenskem zamejstvu so znova zapele trobente hvalnic za tiste politike, ki naj bi bili Slovencem naklonjeni.

To muziko poslušamo že od konca vojne naprej. Ne vem, zakaj je taka neverjetna naivnost naših zamejskih volivcev tako močna, da se ne zavedajo, da kupujejo »mačka v žaklju« vsakokrat, ko gredo na volišča. Ne morem razumeti, kdo jih je prepričal, da je izvolitev levičarja za nas pozitivna poteza. Kar pa je najbolj boleče, je prepričanje, da je za Slovence pozitiven tudi kak »Slovenec« na italijanskih listah. Ko bi ne imeli zgledov, bi morda še sam zagovarjal take trende, a resnici na ljubo bi tudi največji optimist že zdavnaj vrgel puško v koruzo, če bi le malo pomislil, kaj je bilo do danes storjenega v prid Slovencev. Nič, razen nekaj olepševalnih marginalij.

Ko oporekamo Italijanom, da imajo dvojna merila, ko upoštevajo druge manjšine v Italiji, pozabimo, da so le-te tudi drugače organizirane. Njih ne predstavljajo italijanske stranke (ne glede na usmerjenost), ampak njihova nacionalna stranka oz. skupnost, na katero vsi prisegajo, ker niso ideološko indoktrinirani, ampak narodnostno zavedni. Pri njih noben predstavnik manjšine ne bo rekel, da se morajo sprijazniti z dejstvom, da njihove vasi niso več njihove, kot je to storil »slovenski« predstavnik italijanske stranke v parlamentu na prireditvi zamejskih Slovencev.

Če pa našim zamejcem omenimo, da bi bilo vzpodbudno in objektivno gledano odrešujoče, da najprej ustanovimo lastno skupno politično predstavništvo, se tega s strahom otepajo, kot bi bila to vojna napoved. Če bi bilo Slovencev v Italiji malo, tako kot je malo Italijanov v Sloveniji, bi še razumel to obotavljanje. Nas pa je krepko več in nedvomno dovolj za eno večjo stranko, ki bi imela v paleti italijanskih strank moč odločati tudi na regionalni ravni, kar bi bil pravi napredek in obuditev iz polstoletnega mrtvila. Že sama abstenenca Slovencev na volitvah bi jim dala misliti in zagotovo bi začeli upoštevati naše jalove pritožbe. Zakaj ne začnemo z bojkotom volitev, ker nas do zdaj upoštevali, ampak le šušmarili z našimi glasovi za svoj nacionalni interes, ki zagotovo ni naš?

Sedaj je pravi čas za vzpostavitev nekaj res našega, ko bodo imele italijanske stranke polne roke dela za svoje ozke interese, ki jih z nami zanesljivo nikoli ne bodo delile.

Strelci s kapitalom

Vida Kocjan

Kjer eldeesovci nimajo dobička, jih ni zraven; njihov motiv je osebni kapital.

V ponedeljek podpisani sporazum o Partnerstvu za razvoj je po osamosvojitveni odločitvi ter konsenzu o vstopu v Evropsko unijo in Nato četrti najpomembnejši dogodek samostojne države. Če so pri prejšnjih treh tvorno in v dobro državljanov in državljanek sodelovali vsi vodilni slovenski politiki, predvsem pa politične stranke kot celote, se je pri četrtem za Slovenijo pomembnem dejanju pojavila izdajalska stranka. LDS je edina, ki se ponedeljkovega podpisa sporazuma ni udeležila. Resnici na ljubo je treba zapisati, da so se pri osamosvojitvi države pa tudi pri vstopu Slovenije v Nato pojavljali posamezniki, ki so temu nasprotovali, vendar v celoti večjih nasprotovanj ni bilo. Državnozbornsko glasovanje najmanj štirih predstavnikov LDS proti osamosvojitvi še zdaleč ni omajalo skoraj popolnega konsenza drugih. Nasprotovanje vstopu Slovenije v zvezo Nato je bilo večje, vendar kljub temu ne takšno, da bi vstop preprečilo. Zdajšnje nasprotovanje LDS pod vodstvom Jelka Kacina sporazumu o razvojnem partnerstvu pa je nekaj drugega. Pomeni predvsem, da takšna LDS, kot je danes (ko se podira znotraj same sebe, saj članov ne druži več niti glavni motiv, to je kapital), prebivalcem Slovenije ne privošči razvoja in življenja po zgledu razvitih demokratičnih držav. Kacina in LDS zanimajo le lastni interesi, česar smo pri tej stranki pravzaprav že vajeni, le da je bilo to v času, ko je bila na oblasti, očem javnosti prikrito. Nasprotno pa so okvire strankarske politike prestopili v SD, kar je zasluga predsednika Boruta Pahorja, v SNS pa so presodili, da gre za državni projekt, pri katerem je »dobro biti zraven«. Tudi oba predstavnika manjšin (italijanske in madžarske) sta podpisala sporazum. In kaj ta prinaša? Podpisniki so se z njim zavezali predvsem k tvornemu sodelovanju pri iskanju najboljših odgovorov na prihodnje izzive in soglasja pri sprejemanju reform in njihovi predstavitvi v javnosti. Gre torej za izvedbo reform, ki bodo Slovenijo pripeljale v blaginjo in evropsko primerljivo življenje. In kaj je v tem slabega? Za Kacina in LDS očitno veliko. Po Kacinovem mnenju je Janševa ponudba neprepričljiva. Drugega pojasnila nima. Očitno je, da so se v LDS odločili za taktiko napadanja, kar je v slogu predsednika Kacina. Glede na vse pa bodo bržkone streljali s slepimi naboji, od česar na prihodnjih volitvah ne morejo pričakovati večjih učinkov. Vsi drugi so namreč vsaj na tem področju enotni.

Sprenevedanje je odveč

Dr. Ljubo Sirc

Potem ko je parlamentarna skupščina Sveta Evrope sprejela resolucijo o potrebi, da zločine totalitarnih in komunističnih režimov mednarodno obsodimo, se je Mikis Theodorakis, grški glasbenik, pritožil: »V imenu naših mrtvih tovarišev, vseh, ki so trpeli pod gestapom in v lagerjih smrti ... sramota tistim, ki hočejo spremeniti žrtve v krvnike in komuniste v naciste.«

Vzemimo, da so nacisti z zavezniki povzročili smrt kakih petdeset milijonov ljudi, toda kaj daje komunistom pravico, da so spravili ob življenje nekako sto milijonov ljudi, ki z nacisti niso imeli nobene zveze? Kaj je npr. dajalo slovenskim komunistom pravico, da so morili komuniste, ki so jih nacisti odpeljali v Dachau?

Komunisti poskušajo svoje zločine svetohlinsko skriti za nacističnimi. Delajo se, kot da bi bili njihovi zločini odgovor na fašistične in ne del njihove ideologije. Lenin in Stalin sta uvedla ubijanje kot sredstvo revolucije, ko še ni bilo nikjer nobenega fašista. To ni niti najmanj čudno, saj je revolucija, nasilna polastitev oblasti, med najpomembnejšimi načeli komunizma. Drugo Leninovo sredstvo v boju za oblast je bila njegova strategija in taktika – gre za oblast partije, toda trdiš, da ti gre za nekaj drugega, ker je na ta način lažje pritegniti ljudi. Lenin in Stalin sta kmetom obljubljala zemljo, da bi jih pridobila, nato pa sta jim zemljo vzela ob množičnem umiranju kmetov zaradi lakote.

Celo v španski državljanski vojni Stalin ni dovolil, da bi se komunisti predvsem bojevali proti Francovim fašistom, ampak jih je poslal nad anarhiste, prvotne »zaveznike«, kljub nevarnosti, da bodo fašisti zmagali.

Končno je Stalin ukazal komunistom, naj podprejo Hitlerja, da je le-ta lahko začel vojno proti »imperialistom« in zasedel vso evropsko celino. Ko je kasneje Hitler napadel Sovjetsko zvezo in se je Stalin pritoževal, da se zahodni zavezniki niso izkrcali v Franciji pred letom 1944, bi se moral prijeti za nos. On in njegovi komunisti so omogočili nacistom, da so zavzeli vso celino na Zahodu in so se morali Britanci z Američani vračati.

Kar navajam, so ali bi vsaj morale biti znane stvari. Zato je sprenevedanje o tem, kaj se je zgodilo med drugo svetovno vojno, docela odveč. Dvomi so mogoči le, če komunisti popolnoma izključijo pamet in spomin, še posebej kar zadeva ideologijo, na katero so prisegali. Od vsega začetka jim je šlo za to, da se polastijo oblasti ne glede na sredstva. Dokler Hitler ni napadel Stalina, so se igrali igro protiimperialistič-

nih front in so imeli za glavne sovražnike Francoze in Britance. Z 22. junijem 1941 so se obrnili proti »fašistom« in taktično razglasili za cilj narodno osvoboditev, medtem ko so v resnici računali, da si bodo z nepoštenjem pridobili oblast. Pravimo z nepoštenjem, ker je nedvomno nepoštenje prava beseda za ljudi, ki se med vojno proti tujim sovražnikom, fašistom povrhu, lotijo svojih sonarodnjakov. Jeseni 1941 so najprej prepovedali, da bi se kdo bojeval proti fašistom, kolikor ne sprejme komunistične nadoblasti, nato pa so razglasili in začeli razredno vojno. Ob tem so poskušali z umori prisiliti sonarodnjake, da se zatečejo k okupatorjem. Hkrati sami niso niti najmanj oklevali s ponudbami Hitlerju, da bodo pustili njegove naciste v miru, če jih ti ne bodo nadlegovali pri napadanju sonarodnjakov. Njihov končni uspeh je bil popoln, ker se normalni ljudje niso znašli med podlostmi, ki so si jih privoščili komunistični voditelji.

Vso to podlost so opravičevali z zagotavljanjem, da bodo uvedli nov red, ki bo prinesel neverjetno blaginjo in razvoj. Da je bil obet nesmiseln, bi morali vedeti vsaj vsi tisti komunisti, ki so obiskali Sovjetsko zvezo in videli, kako tubobno je bilo tam. Vendar so bolj verjeli svoji bolni fantaziji kot svojim očem.

Šele po izgonu iz Stalinovega tabora so se jim odprle oči in so spoznali, da Stalinovo načrtovanje ni za nobeno rabo. Opustili so ga torej kljub vsej krvi, ki so jo

prelili zaradi te zablode, in si izmislili nov sistem, od tedaj naprej edino pravičen, tako da so zaradi njegovega spet morili in lagali.

Kljub novim zločinom in nesmiselnim prizadevanjem je samoupravljanje propadlo hkrati s sov-

jetskim komunizmom. Komunisti so bili dovolj zviti, da so popustili po skoraj petdesetletnem zatiranju ne fašistov, ampak vseh, ki so bili dovolj pametni, da so videli, da komunizem vodi le k zaostajanju. Potem ko so komunistični voditelji popustili in poskušali ohraniti vodstvo v nekakšni novi ljudski fronti, nas prepričujejo, da so se vedno bojevali le za narodno osvoboditev. Pozabljajo, da so dejansko morili in lagali (prenekateri pravijo tem zločinom »legitimna revolucija«), da bi uvedli svojo oblast in svoj sistem. ■

Vso to podlost so opravičevali z zagotavljanjem, da bodo uvedli nov red, ki bo prinesel neverjetno blaginjo in razvoj.

Dvolični »varuhi« zasebnosti

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

V odzivih po objavi plač nekaterih Delovih novinarjev, urednikov in članov uprave v Demokraciji je bilo zaslediti dvoličnost in lažno moraliziranje. Oglašali so se predvsem tisti, ki so za varovanje osebnih podatkov v preteklosti naredili bore malo.

Poglejmo najprej, kaj se je dogajalo, potem ko je Demokracija pretekli četrtek objavila podatke o plačah na Delu. Isti dan okoli 10. ure, ko nekateri naši bralci še niti niso dobili svojega izvoda tednika, sta se na sedežu tednika oglasila nadzornika za varstvo osebnih podatkov in od odgovornega urednika Demokracije Metoda Berleca in direktorja Novih Obzorij, ki izdajajo omenjeni tednik, zahtevala, da jima razkrijeta, kjer sta dobila podatke o plačah na Delu. Ker sta oba pojasnila, da brez navzočnosti odvetnika ne bosta dajala izjav, sta nadzornika napisala zapisnik, v katerem sta določila, da morajo Nova Obzorja v roku sedmih dni informacijskemu pooblaščenцу posredovati podatke in izjavo, iz katere bo razvidno, na kakšen način in od

koga so prejela podatke o plačah na Delu in kakšni so bili razlogi, da so jih objavila v Demokraciji.

O tem, kakšne podatke bo Demokracija poslala informacijski pooblaščenki Nataši Pirc Musar, nam v času, ko je nastajal ta članek, odvetnik Jože Hribernik, ki v tem primeru zastopa Demokracijo, še ni mogel povedati, saj mora, kot je dejal, celotno zadevo še preučiti, urednik Metod Berlec in direktor Andrej Lasbaher pa sta že v četrtek v sporočilu za javnost izrazila presenečenje nad takšno zahtevo in prepričanje, da Demokracija z objavo podatkov o plačah na Delu v ničemer ni kršila zakona o varovanju osebnih podatkov. »Menimo, da je varovanje novinarskega vira temelj novinarskega poklica in novinarske neodvisnosti, poleg tega pa smo tudi prepričani, da z objavo

podatkov o plačah na Delu nismo v ničemer kršili zakona o varstvu osebnih podatkov. Velik delež v družbi Delo ima namreč prek paradržavnih skladov tudi država oziroma njeni davkoplačevalci, zato imajo ti po našem mnenju vso pravico izvedeti, kaj se s tem njihovim deležem dogaja,« sta

Nataša Pirc Musar

zapisala. V izjavi sta tudi izrazila protest proti pritiskom s strani nadzornikov za varstvo osebnih podatkov. »Na Demokraciji protestiramo proti takšnim pritiskom, ki sta jih na Demokracijo poskušala izvajati nadzornika, posebej ker se v nekaterih primerih iz zadnjih let, v katerih je šlo resnično za kršenje osebnih podatkov, sploh nista odzvala. Društvo novinarjev Slovenije pa pozivamo, da pri pristojnih organih zoper takšne poskuse degradacije novinarske avtonomije ostro protestira,« sta še zapisala.

Krivi pred koncem postopka

Kakšen odgovor bo Demokracija poslala informacijski pooblaščenki, še ni znano. Pri zadevi pa sta nadvse zanimivi hitrost in gotovost, s katero je pooblaščenka za dostop do informacij javnega

značaja Nataša Pirc Musar ugotovila, da je šlo v tem primeru za kršenje zakonodaje. Tako je Pirčeva v četrtek že okoli 11. ure, ko sta bila njena nadzornika še na uradništvu Demokracije, za STA razlagala, da je šlo v primeru gotovo za kršitev zakonodaje, ker, kot je dejala, zaposleni v gospodarski družbi niso javni funkcionarji, njihove plače pa zato niso informacije javnega značaja. Kako je lahko to nedvoumno ugotovila, če pa na mizi še ni imela poročila svojih nadzornikov – navsezadnje bili lahko objavljeni podatki ne pačni in kršitve tako ne bi bilo –, smo želeli v petek povprašati tudi Pirčevo, vendar smo dobili samo pavšalen odgovor. »Informacijski pooblaščenec je zaradi suma kršitve Zakona o varstvu osebnih podatkov uvedel postopek proti reviji Demokracija in bo v inspekcijskem postopku ugotavljal vsa relevantna dejstva. Ker zadeve ne želimo prejudicirati, drugih pojasnil za enkrat ne dajemo.«

Lipa, Arhar, Pogorevc... Takšna hitrost in zavzetost, ki so jo v primeru Demokracije prikazali Pirčeva in njena nadzornika, je toliko bolj nenavadna zato, ker se t. i. varuhi osebnih podatkov v preteklosti, ko je šlo za podobne ali še hujše primere, velikokrat sploh niso odzvali. Tako je denimo pred tedni tabloid Direkt objavil zgodbo o tem, kako naj bi bila tri dekleta, ki so umrli v znanih dogodkih pred diskoteko Lipa, narkomanke, za podkrepitev te navedbe pa je objavil kar zapisnike obdukcij vseh treh, ki so govorili o tem, da so na njihovih truplih našli vbode igel. Čeprav so bile navedbe tabloida neresnične, v javnosti ni bilo mogoče zaznati, da bi bil Direkt zaradi očitne zlorabe osebnih podatkov obiskal kdo od pooblaščenkinih nadzornikov. T. i. varuhi osebnih podatkov niso ukrepali niti leta 2002, ko je Delo (!), nekaj mesecev pred predsedniškimi volitvami objavilo plačo predsednika uprave Vzajemne in predsedniškega kandidata Franceta Arharja in preostalih članov uprave Vzajemne Franca Henigmara in Marka Jakliča. Čeprav

nihče od navedenih ni bil javni funkcionar, zgodba ni doživela odziva pooblaščenke. Končno je tukaj še zgodba, ki je nekaj časa zaposlovala dnevnik Finance. Dnevnik je namreč lani objavil podatke o domnevni plači (pozneje se je izkazalo, da je velik del zneska letni regres) generalnega direktorja policije Marka Pogorevca, pri tem pa je objavil kar Pogorevčev plačni listek. Čeprav je Pogorevc takrat že vodil varnostno službo v Mobitelu in ni bil več javni funkcionar, se na to ni odzval nihče iz urada informacijskega pooblaščenca, kar nam je v teh dneh potrdil tudi Pogorevc.

Delova dvojna merila Informacijska pooblaščenka ima torej pri obravnavanju domnevnih kršitev osebnih podatkov dvojna merila, ki jih uporablja tako, kot ji v danem trenutku pride prav, pri tem pa nikakor ni edina. Isto bi lahko trdili za Delove novinarje. Slednji so po objavi svojih plač v Demokraciji hiteli razlagati, kako je objava podatkov posegla v njihovo zasebnost in kako se podatki o družbah v zasebni lasti ne bi smeli objavljati v javnosti, čeprav so se v preteklih letih v svojih prispevkih pritoževali nad tem, kako največje družbe v državi prikrivajo svoje podatke, in tako posredno zagovarjali tezo, da bi ti morali biti javni. Šlo je

Šifra: 0613/4/2006-1
Datum: 13.04.2006

13 - 04 - 2006

ZAPISNIK

o inspekcijskem nadzoru, opravljenem po uradni dolžnosti na podlagi 51. in 52. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 86/04 in 113/05; v nadaljnjem besedilu: ZVOP-1), 2. in 8. člena Zakona o informacijskem pooblaščenju (Uradni list RS, št. 113/05; v nadaljnjem besedilu: ZInP) ter 18., 19. in 20. člena Zakona o inspekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 56/02; v nadaljnjem besedilu: ZIN).

ZAVEZANEC: NOVA OBZORJA ZALOŽNIŠTVO d.o.o., Komenskega ulica 11, 1000 Ljubljana
KRAJ IN ČAS: Prostor zavezanca, 13.04.2006

Četeto ob 10^h uri

Državni nadzornik za varstvo osebnih podatkov na podlagi drugega odstavka 29. člena ZIN ter 141. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP-C, Uradni list RS št. 80/99, 70/00, 52/02 in 73/04), sprejme in razglasi naslednji:

SKLEP

Zavezanec se povzga, da v roku 7 dni od prejema tega zapisnika informacijskemu pooblaščenju posreduje pisno pojasnilo in izjavo, iz katere bo razvidno predvsem to, na kakšen način in od koga so prejeli podatke o plačah v Delu d. d. za mesec februar 2006 ter iz kakšnih razlogov in na kakšni pravni podlagi v smislu določil 8., 10. in 16. člena ZVOP-1 so podatke o nekaterih navpišjih plačah v Delu d. d. objavili v časopisu Demokracija.

Zoper ta sklep posebna pritožba po 258. členu Zakona o splošnem upravnem postopku ni dovoljena.

Nadzornika Jože Bogataj in Jernej Lavrenčič. Zapisnik, po katerem mora Demokracija razkriti svoj vir

za letna poročila, ki jih vsako leto za svoje delničarje pripravijo največje družbe v državi, v katerih naj bi bili objavljeni tudi podatki o plačah vodilnih v teh družbah. Ko so se Delovi novinarji vsako leto razpisali o teh poročilih, so vedno ostro kritizirali to, da so podatki o plačah, objavljeni v poročilih, precej zamegljeni in da bi morali biti napisani tako, da bi bilo iz njih povsem razvidno, kolikšne so plače posame-

znih ljudi v družbah. Tako je denimo novinarka Dela Silva Čeh leta 2003 zapisala: »Skričalnic, načrtnih, naključnih in povsem nehotenih, tudi nevednih, je veliko. A najpomembnejše je, da so te informacije vendarle prišle na dan. Vedno manj so tabu. Prostora za njihovo skrivanje je tako ali tako še veliko. Kljub temu pa lahko rečemo, da z njihovim prvim odkrivanjem vodilni v podjetjih sledijo sve-

Nezadovoljstvo na Delu se povečuje

Potem ko je Demokracija v četrtek objavila plače vodilnih ljudi na Delu, je postalo stanje v tej na pol državni, na pol zasebni družbi še bolj napeto, kot je sicer. Tako so se v družbi začela najrazličnejša dopisovanja, ko so nekateri (najbolj zavzeta sta bila Jože Poglajen in Veso Stojanov) od vodstva zahtevali, da odločno nastopi proti objavi podatkov in Demokraciji, drugi pa so v svojih dopisih izražali nezadovoljstvo in zgražanje nad višino posameznih plač. Kot je bilo mogoče slišati, je nekatere vodilne novinarje zmotilo predvsem dejstvo, da imajo precej nižjo plačo kot nekateri njihovi kolegi, ki skorajda ne pišejo, v javnosti pa jih malokdo pozna.

Rekorden obisk

Potem ko smo v Demokraciji objavili podatke o plačah na Delu, so naše internetne strani dosegle rekordno obiskanost od takrat, ko so bile prvič postavljene. Tako je od četrтка, ko je revija izšla, dnevno več kot 3.000 obiskov, hkrati pa smo zabeležili skoraj 100 poskusov vdora, s katerimi so posamezniki želeli onemogočiti njihovo delovanje. Slednje jim ni uspelo, tako da so strani v zadnjih dneh normalno delovale.

France Arhar je bil žrtev Dela.

O »plači« Pogorevca so pisale Finance.

▶ tovnemu trendu. Ta hoče zlasti po Enronu razkriti male zasebnosti, imenovane prejemki vodilnih v podjetjih. Razkriti direktorji so preprosto v modi. Tako! Če gre za objavljane plač vodilnih v največjih slovenskih podjetjih, ki so v nasprotju z Delom zares v popolni zasebni lasti, je takšno razkrivanje »v skladu s svetovnimi trendi« in »modno«, kadar pa gre za javno razkrivanje plač vodilnih novinarjev in članov uprave na Delu, je to nedopusten poseg v njihovo zasebnost.

ANKETA

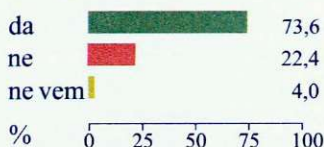
Ali se vam zdi prav, da smo na Demokraciji objavili plače na Delu?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Ali menite, da je Zoran Janković "trojanski konj" srbskega in/ali kapitala sumljivega izvora?

Glasovalo: 679

DEMOKRACIJA spletna

Zakaj bi bili na Delu izjema?

Če pozabimo na očitno dvoličnost, ki v veje iz protestov vodilnih novinarjev in članov uprave na Delu proti objavi njihovih plač, se postavlja temeljno in najpomembnejše vprašanje, zakaj ti podatki ne bi smeli biti objavljeni in zakaj javnost ne bi smela vedeti, kaj na Delu počnejo z denarjem. Ne smemo namreč pozabiti, da je pomembna lastnica Dela prek obeh skladov KAD in SOD (posredno pa tudi prek nekaterih podjetij, ki so lastniki Dela, lastnica v njih pa je tudi država) država in posredno vsi slovenski davkoplačevalci, ki imajo glede na to pravico vedeti, kaj na Delu počnejo z njihovim deležem. Če si namreč na Delu izplačujejo za tretjino ali polovico višje plače kot pri konkurenčnih medijih, kot sta na primer Dnevnik in Večer, s tem slabijo finančno stanje družbe, delnice na borzi zaradi tega izgubljajo vrednost, vrednost deleža davkoplačevalcev pa pada.

Prav tako je treba vedeti, da so vodilni novinarji in člani uprave na Delu javne osebnosti, zato ne morejo pričakovati, da jih bodo drugi mediji obravnavali enako kot anonimneže v zasebnih podjetjih. S tem ko postaneš javna osebnost, se delno odrečeš svoji zasebnosti, posebej če je ta povezana z državnim denarjem, kar novinarji in člani uprave na Delu zagotovo dobro vedo.

Glede na vse lahko sklenemo, da je bilo razkritje plač na Delu upravičeno in v interesu javnosti, pa če jim je na Delu to všeč ali ne. Časi socializma, ko se ni vedelo, kdo pije in kdo plača, so, vsaj upamo, minili. ■

Repovž naj odstopi!

Ker se Društvo novinarjev Slovenije in njegov predsednik Grega Repovž nista odzvala na naš poziv, naj pri informacijski pooblaščenki protestirata proti temu, da pooblaščenka od Demokracije zahteva razkritje našega vira, smo v petek v uredništvu o tem pripravili izjavo za javnost in jo posredovali večini medijev. Ker se od takrat ni nič spremenilo, Repovž in društvo pa še vedno molčita, izjavo v celoti objavljamo tudi na tem mestu.

»Pri reviji Demokracija ugotavljamo, da se, čeprav je od naše ga poziva Društvu novinarjev Slovenije, naj pri ustreznih organih protestira zoper pritiske, ki smo jih bili s strani informacijskega pooblaščenca deležni na Demokraciji, potem ko je naš tednik objavil podatke o astronomskih plačah na Delu, minilo že 24 ur, to še vedno ni zgodilo. V tem času se predsednik društva Grega Repovž skriva in v javnosti v zvezi s tem ne daje nobenih izjav, namesto da bi javno povedal, da novinarji svojih virov v nobenem primeru nismo dolžni razkriti in da nas takšne zahteve kvečjemu vračajo v čas, ko so bili novinarji še družbenopolitični delavci.

Takšno Repovžovo izmikanje nas napeljuje na misel, da Društvo novinarjev Slovenije ni društvo vseh slovenskih novinarjev in novinarok, ampak društvo izbrane peščice novinarjev, in še to le tistih, ki so »pravilno« politično orientirani. Pri tem naj spomnimo, kako hitro se je Repovž odzval na ravnanje policije v primeru Miheljaka in njegovih prijateljev pred ameriškim veleposlaništvom v Ljubljani. Tudi zato Grego Repovža pozivamo, naj v dobro slovenskega novinarstva kot predsednik društva odstopi in svoje mesto prepusti tistemu, ki bo delo v društvu opravljal neodvisno in v skladu z interesi vseh novinarjev.

Zanimivo pa je, da se zdaj išče vir, ki nam je posredoval podatke, namesto da bi se vprašali, ali so tako visoke plače v osrednjem slovenskem časniku sploh upravičene.

Gl. in odg. urednik Demokracije Metod Berlec,
novinarji Demokracije in Andrej Lasbaheer,
direktor družbe Nova Obzorja, izdajateljice Demokracije

Na Delu je bilo pretekli teden precej napeto.

Junaki na zatožni klopi

Mitja Volčanšek, foto: iz knjige Ubranili domovino, Bor Slana, arhiv Demokracije

Srbski mediji veterane bojev na Holmcu leta 1991 obtožujejo vojnega zločina, čeprav je slovensko sodstvo že dvakrat ovrglo vse tovrstne sume. Medijsko gonjo so sprožili posnetek avstrijske televizije in izjave Neve Miklavčič Predan.

Veterani vojne za Slovenijo so zadnje čase zagrenjeni, odveč se jim zdi nenehno pogrevanje starih izmišljij, ki blatijo njihovo ime, zaradi česar morajo vedno znova v javnosti braniti svoja dejanja iz leta 1991, ki sodijo med največja junaštva desetdnevne vojne in tvorijo vrednostno središče Slovencev. In vendar se odzivajo, saj "desetkrat ponovljena laž postane resnica", kot ugotavlja Zlatko Halilović, vodja PU Slovenj Gradec, ki je v bojih na Holmcu odigral nezanemarljivo vlogo.

Zadnje izjave predstavnice Helsinškega monitorja za človekove pravice v Sloveniji Neve Miklavčič Predan, ki so jih kot suho zlato

pograbili srbski mediji in žal celo tamkajšnji pravosodno ministrstvo in tožilstvo, zahtevajo pojasnilo. Kot prvo je treba na kratko obnoviti potek dogodkov, ki so predmet manipulacije.

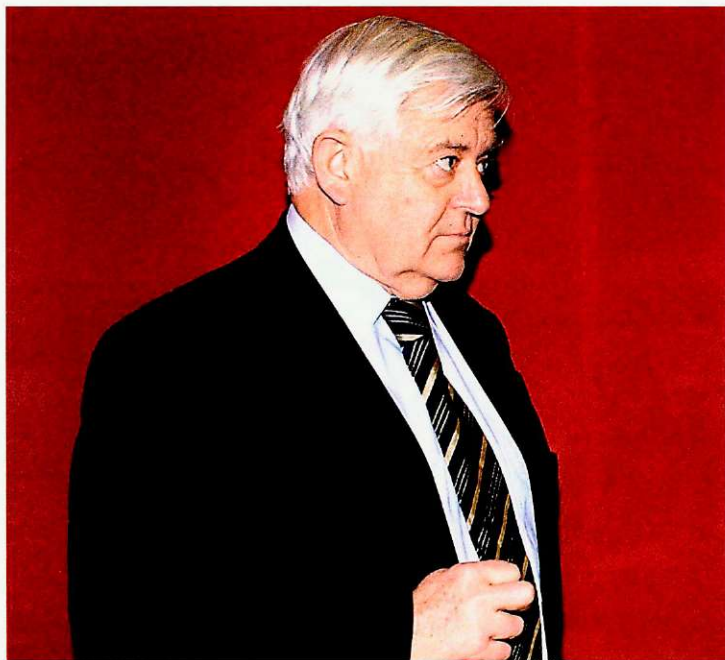
Boji za Holmec Na Holmcu, mejnem prehodu z Avstrijo med Prevaljami in Mežico (napačno ga nekateri enačijo z mejnim prehodom Vič), so slovenski miličniki in teritorialci bili hud boj z Jugoslovansko armado (JA). Ta je imela v načrtu zavzetje mejnih prehodov in v ta načrt je spadalo tudi zavzetje Holmca. JA je 27. junija 15 miličnikom (pred boji naslednjega dne se jim jih je pridružilo še 20) postavila

ultimat, naj zapustijo mejni prehod. Branilci se niso uklonili in sledilo je obstreljevanje njihovih položajev. Ključni boji, v katere se je vključila TO, so bili 28. junija. Enote JA, ki so napadale mejni prehod in so zasedale več obmejnih stražnic, so se znašle ukleščene.

Ko so teritorialci v noči na 28. junij začeli napad, so pred eno od stražnic naleteli na zasedo JA. Po začetni izmenjavi ognja sta bila pripadnika jugoslovanske patrulje ranjena, eden pa se je vdal teritorialcem. Ranjenca so nemudoma prepeljali v bolnišnico. Pripadniki TO so zavzeli položaj in se pripravili na odločilni spopad. Ob 5.30 se je začela akcija, v kateri so prvi

streljali pripadniki JA. S topovskim izstrelkom so zadeli stavbo mejne postaje, da se je vnel požar, policijsko postajo pa so miličniki v zadnjem hipu zapustili.

Že ob pol sedmih so reševalna vozila odpeljala prve ranjene vojake JA. Takrat so s strani TO nehali streljati. Streljanje je nato trajalo do sedmih. Srditi boji so terjali žrtve na obeh straneh. Prek posrednika domačina Vušnika, ki je živel v neposredni bližini, je prišel predlog jugoslovanski strani, naj se vda, pri čemer bi enota JA lahko poskrbela za ranjence in se povezala s svojim poveljstvom. Odgovora iz stražnice ni bilo do 8.10. JA je pobrala svoje ►

Nekdanji slovenski predsednik Milan Kučan

▶ ranjence, vendar se ni bila pripravljena pogajati. Prva skupina vojakov se je vdala ob pol enajstih, to je potem, ko je pobegnil poročnik JA. Druga, večja skupina vojakov iz obmejne stražnice pa se je najprej zatekla k bližnjemu kmetu in se vdala ob pol dveh popoldne. Ob štirih so se vdali vojaki v stražnici Sonjak. Naslednji dan, 29. junija, so slovenske enote zavzele še stražnico Strojna.

V bojih za Holmec sta padla miličnika Bojan Štumberger in Željko Ernoič, trije pa so bili hudo ranjeni. Sodelovalo je 27 aktivnih in 54 rezervnih miličnikov ter 233 territorialcev. Na nasprotni strani je bilo angažiranih 62 pripadnikov JA, od katerih so trije padli, šest jih je bilo ranjenih, 45 pa ujetih. Sporna naj bi bila prav domneva, da so vojaki JA padli med poskusom vdaje.

Gonje še ni konec Slovensko tožilstvo je kar dvakrat obravnavalo domnevni vojni zločin, prvič takoj po vojni, drugič pa ob razvpiti aferi Vič-Holmec leta 1999. V obeh primerih je ovrglo vse sume vojnega zločina.

Neva Miklavčič Predan, predstnica Helsinškega monitorja Slovenije (HMS) že nekaj let blati ugled junakov na Holmcu, češ da je šlo za »prvi vojni zločin« na tleh nekdanje Jugoslavije, v zadnjih tednih pa je k protislovenskemu valu v srbskih medijih pripomoglo televizijsko predvajanje posnetkov avstrijske

državne televizije ÖRF, iz katerih naj bi bilo razvidno, da so slovenske sile streljale na tri vojake JA, ki so se vdajali z belimi rjuhami.

V svojem deliriju je Miklavčič Predanova napadla tudi nekdanjega slovenskega predsednika Milana Kučana kot glavnega odgovornega za vrsto vojnih zločinov na območju Slovenije med vojno, zaradi česar naj bi si zaslužil potovati v Haag. V bran svojih trditev je Miklavčič Predanova izjavila, da obstajajo priče, vendar teh ni želela razkriti. Predstavnici HMS se je pridružila njena srbska kolegica Sonja Biserko in govorila o potrebi po dokončnem raziskanju »zločina« na Holmcu. V srbskem rumenem tisku se je tako pojavilo navajanje »zaupnih« dokumentov, ki naj bi dokazovali nadaljnje zločine nad jugoslovanskimi vojaki na slovenskih tleh. V tem vodi rumeni beograjski dnevnik Blic, po katerem naj bi bilo med vojno v Sloveniji umorjenih 47 vojakov JA, največ Srbov, pri čemer se sklicuje na srbski komite za vojne zločine, ki deluje znotraj pravosodnega ministrstva. Blic je navedel tudi domnevno Kučanovo priznanje zločina ob pogledu na posnetke ÖRF med njegovim soočenjem z

Beograjski tabloid Blic

Miloševićem na haškem sodišču. Zaskrbljivo je, da se je s primerom Holmec začelo ukvarjati tudi srbsko tožilstvo, ki želi znova pregledati, kako je slovensko tožilstvo prišlo do svojih ugotovitev in ali so slovenski organi zaslišali vse priče, posebej tedanje pripadnike JA. Srbski pravosodni minister Zoran Stojković pa je zahteval intervencijo Mednarodnega sodišča za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije. To možnost so v Haagu zavrnil, saj se tam ukvarjajo le z množičnimi kršitvami mednarodnega prava, zadevo pa prepustili nacionalnim sodiščem.

Nobenh novih dokazov Iz urada slovenske generalne državne tožilke Barbare Brezigar so po trdili, da je ljubljansko okrožno državno tožilstvo novembra 2004 zoper Miklavčič Predanovo vložilo ovadbo zaradi žaljive obdolžitve, ki izhaja iz njenih izjav maja 2003, ko je ponovila obtožbe o vojnem zločinu, »čeprav je bil primer raziskan in je bilo ugotovljeno, da ni suma, da bi policisti in vojaki storili kaznivo dejanje«.

Zanimalo nas je, ali so srbski organi že navezali stike s slovenskimi. Od vodje skupine državnih tožilcev za posebne zadeve Harija Furlana smo prejeli odgovor, da beograjski tožilec oziroma tamkajšnje tožilstvo v zvezi z omenjenimi dogodki na Holmcu z njimi

Neva Miklavčič Predan

ni navezalo v stika, prav tako pa slovenski tožilci ne vedo, s kakšnimi podatki in dokazi razpolaga tožilstvo v Beogradu.

Obtožbe srbske strani zavračajo vsi, tudi Drago Kos, takratni vodja skupine kriminalistov, pristojne za vsa kriminalistična opravila v Mežiški dolini, ki je v intervjuju za Mladino kot neutemeljene dokaze zavrnil posnetke avstrijske televizije. Obtožbe predstavnice HMS so v srbskih časopisih zanikale tudi priče, nekdanji pripadniki JA, ki pa so – v dokaz stanja duha v Beogradu in okolici – želeli ostati neimenovani.

Hitro se je odzvala tudi slovenska vlada, najprej na navedbe novinarke londonske Independenta Vesne Perič Zimonjič, da je Slovenija kljub novim dokazom končala primer o »vojnem zločinu« na Holmcu. Navedbe so praktično identične tistim v srbskih časnikih, predvsem v beograjskem Blicu. Vlada oz. njen urad za informiranje je tako navedel obe preiskavi slovenskega tožilstva, ki sta v letih 1991 in 1999 »z uporabo rekonstrukcije dogodkov, izjavami prič in izvedenci balistične stroke« ovrgli sum storitve vojnega zločina, posnetek ÖRF pa označili kot montažo posnetkov v različnem času in z različnih lokacij spopadov, zaradi česar »ne ustreza takratnemu dejanskemu dogajanju in razpletu dogodkov«.

Premier Janez Janša je v zvezi s kriminalizacijo slovenskih obrambnih sil in z grožnjami o bojkotu slovenskih izdelkov telefoniral srbskemu predsedniku Vojislavu Koštunici in izrazil protest. Oglasil se je tudi beograjski nadškof Stani-

Instinktivno se človek nikdar ne vrže
proti tistemu, ki strelja nanj.

Kader iz domnevno obremenilnega posnetka avstrijske državne televizije.

slav Hočevar in pozval k reševanju vprašanja Holmca v duhu pravice.

Veterani se branijo Srečko Lisjak, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo, ugotavlja, da se poskusi diskreditacije dogodkov iz let 1990 in 1991 skoraj ciklično ponavljajo, čeprav so bili zmeraj zavrženi kot neutemeljeni. Na te poskuse Lisjak gleda v povezavi z razčiščevanjem preteklosti na drugih območjih nekdanje skupne države. Poskusi blatenja Holmca so povezani s poskusi opravičevanja začetka vojne na Balkanu leta 1991, pri čemer je treba Slovence prikazati kot krivce za izbruh konfliktov. Po Lisjakovo gre tu za »poskus opravičevanja in pranja dejanj tistih, ki so bili v tistem obdobju na nasprotni strani«.

Protiargument, ki se je pojavil na internetnih forumih in ga je navedel tudi Zoran Lakić za novosadski Dnevnik, da so vojaki nosili čelade, na posnetku avstrijske televizije pa imajo "titovke", ki so jih nosili častniki, ni relevanten in ga Zlatko Halilović, tedanji inšpektor milice in koordinator dogajanja na Holmcu, zavrača. Posnetki so sporni predvsem zato, ker gre za lepljenko integralnih posnetkov, ki jih je v celoti za 17 minut. Vojakov na posnetkih niso mogli videti ne z mejne postaje milice ne s položajev TO. Poleg tega, tako Halilović, je bilo v preiskavi, ki jo je takoj po spopadih kot vodja kriminalistov opravil Drago Kos, ugotovljeno, da na strani objekta, kjer naj bi bili sprožili rafal na vojake z belimi rjuhami, ni bila

izstreljena niti ena krogla. Poleg tega so vsi pokojni padli že nekaj ur pred omenjenim posnetkom. Halilović se spominja, da so organizirali prevoz ranjencev za obe strani in da so ranjene pripadnike JA prepeljali v slovenjgraško bolnišnico še pred slovenskimi ranjenci. »Nam je bilo škoda vsake žrtve,« pravi Halilović, »tako še danes prižgemo svečo tudi za te padle vojake, ki so bili najmanj krivi, da je prišlo do spopada«.

Za našega sogovornika Holmec predstavlja slovenski ponos, saj so po njegovem padcu »kot domine popadale vse druge stražnice na koroški meji z Republiko Avstrijo«, dosežki na terenu pa so bili ena od

Najbolj logičen je sklep, da želi Miklavčič Predanova preusmeriti potek sodnega postopka zoper sebe.

podlag za boljša slovenska izhodišča na brionskih pogovorih.

Krvoločnost lahko pripišemo kvečjemu častnikom JA, ki so svojim podrejenim ukazali, naj boj s slovensko milico, ki je izvajala izključno naloge varovanja in prehajanja čez državno mejo, ne pa bojnih nalog, bijejo »s čim manj žrtvami«.

O poskusu vdaje Halilović razlaga, da pred stražnico Holmec niso bili trije vojaki, ampak jih je bilo šest, kar je razvidno tudi iz omenjenih posnetkov. Med njimi sta dva bila Slovenci, oba pa sta že leta 1999 zanikala, da bi kdor koli

Zlatko Halilović

nanje streljal. Res je, da so se vojaki vrgli na tla, ko so zaslišali streljanje, vendar to ni bilo uperjeno vanje. »Vrgli so se proti objektu mejnega prehoda, kjer so bili miličniki,« opominja Halilović.

Boris Raj iz območnega policijskega veteranskega Združenja Sever ob tem ugotavlja, da so se vojaki JA vdajali neorganizirano in mnogokrat nespretno ali zanje nevarno. V primeru »inkriminiranega« posnetka je bil razlog, da so vojaki popadali, predvsem vsesplošen preplah in poprejšnji psihični pritiski, ki so jim bili vojaki podvrženi.

Slovenija je kot kredibilna in pravna država že dovolj jasno iz-

Boris Raj, veteransko Združenje Sever

poskusu prevzema Mercatorja s strani srbskega kapitala.

Več kot natančne preiskave Ob pohvali načelnega nastopa slovenskega predsednika vlade se je Halilović spomnil povsem drugačnega odnosa prejšnje slovenske oblasti, ki je ob izbruhu afere Vič-Holmec potrebovala tri leta in pol, da je javno oprala njihovo čast. V tem oziru je bil svetla izjema med tedanjimi oblastniki v odnosu do veteranov le predsednik Kučan. Halilović je tudi prepričan, da bo Holmec ostal »neizpeta zgodba« in bo predstavljal tako simbol in ponos slovenstva kot tudi tarčo kritik.

Raj je prav tako poudaril nezadovoljstvo članov združenja z vsakokratnimi »kostmi«, vrženimi v javnost, pri čemer bi se morali drugi organi odzvati na tovrstne poskuse blatenja. Predvsem pa poudarja, da se člani združenja niso nikoli izognili civiliziranemu soočenju z Miklavčič Predanovo, vendar slednja pri njih nikoli ni iskala odgovorov niti ni nikoli obiskala Koroške. Raj je kot kriminalistični inšpektor sodeloval pri preiskavah vseh medvojnih dogodkov na Koroškem in poznava preiskovalne metode v primeru Holmec in tedanje ugotovitve. Kot poudarja, sta kriminalistična služba in milica pri tem upoštevali tako pravne kot strokovne vidike. Zato bi takrat opravljene preiskave tudi danes vzdržale presojo katere koli evropske ustanove. Kriminalisti so za vsako žrtev ugotovili, kdaj natančno in na kakšen način je umrla, zapisniki z ogledov trupel pa so dostopni vsem pristojnim organom. **D**

Eni v izobilju, eni v bedi

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Zaradi nenormalno visokih plač so prikrajšani lastniki družb. Dobiček in dividende so manjši. V primeru Dela je bila kot solastnica prikrajšana tudi država in posredno vsi državljani.

Povprečna slovenska bruto-plača lani je bila slabih 280 tisoč tolarjev. Čeprav so plače dogovorjene s kolektivnimi pogodbami, so razlike velike. Plače nad kolektivnimi pogodbami so bile vse do letos dodatno obdavčene, dobiček je bil nižji, na slabšem so bili lastniki družb. Med njimi tudi država, in sicer v podjetjih, v katerih je solastnica, med drugim v Delu, saj so bile dividende nižje. Poleg tega so morali v družbah do konca leta 2005 v skladu z zakonom o davku od dohodka pravnih oseb v tistem delu, ko so bile plače večje kot v kolektivni pogodbi, plačati dodatni davek. Povedano poenostavljeno: tisti del plače, ki je bil nad višino, določeno v kolektivni pogodbi, je bil davčno nepriznan strošek. V praksi je bilo tako, da so gospodarske družbe na posebnem obrazcu Davčnemu uradu Republike Slovenije (DURS) iz

poslovnih bilančnih podatkov izločile vse tiste odhodke, ki davčno niso bili priznani (poleg dela previsokih plač še del reprezentance in drugo). Ob istih prihodkih so bili odhodki nižji, podjetje je ugotovilo t. i. davčni dobiček, ki je bil večji od tistega, ki so ga prijavili na Ajpes, in od njega plačalo davek. Večje plače, velika poraba za reprezentanco in nekateri drugi stroški so torej povečali osnovo za plačilo davka iz dobička. To se je dogajalo v nekaterih gospodarskih družbah, med drugim v Delu, če so se seveda držali zakonskih določil. Po naših podatkih so v velikem številu podjetij določilo, ki se nanaša na previsoke plače, »prezrli«. Z letom 2006 tega določila v zakonu ni več.

Pogajanja za kavo Nasprotno pa se morajo v večini gospodarskih družb krepko pogajati za vsakih 100 tolarjev, ki jih dobijo mesečno

več. Tako so se v začetku tega tedna delodajalci in delojemalci vnovič sešli na pogajanjih o kolektivni pogodbi glede politike plač. Pogodba naj bi med drugim določala višino regresa za letni dopust, način in zneske usklajevanja plač ter povračila stroškov v zvezi z delom. Prvič so se pogajalci sešli minuli teden in se dogovorili, da se bodo srečevali enkrat tedensko, praviloma ob petkih, pogajanja pa naj bi se končala do konca aprila. Pogodba naj bi po mnenju svetovalca predsednika Gospodarske zbornice Slovenije Jožeta Smoleta predstavljala minimalni standard za delodajalce in zaposlene v zasebnem sektorju, ki nimajo sklenjene druge kolektivne pogodbe dejavnosti ali ki nekaterih standardov v kolektivni pogodbi dejavnosti ne opredeljujejo. S pogodbo naj bi rešili vprašanje vključitve zakonskega uskladitvenega dodatka 5100 tolarjev v sistem

plač iz dogovora o politiki plač. Delodajalci pričakujejo, da se bodo plače usklajevale v odstotku in ne z uskladitvenimi dodatki v obliki nominalnih zneskov. Najvišja dopustna uskladitev najnižjih osnovnih plač naj bi bila rast življenjskih potrebščin brez alkohola in tobaka, usklajevanje plač z rastjo produktivnosti pa je za delodajalce nesprejemljivo. Dodajmo, da gre pri tem za nekaj odstotkov. Sindikati se strinjajo, da je treba plače usklajevati v odstotkih; vsi sindikati so enotnega mnenja, da je treba dvigniti izhodiščne in osnovne plače v odstotku, pri čemer sta temelj inflacija in produktivnost. Tako naj bi bilo urejeno drugod po Evropi in to je tudi predlog vlade v socialnem sporazumu.

Za 10 kg kruha Zadnji dve leti so se plače z rastjo cen življenjskih potrebščin praviloma usklajevale s

Izplačane plače pri pravnih osebah (brez pravnih oseb javnega sektorja) v letu 2005

LETO 2005	SKUPAJ			IZPLAČANE PLAČE ZAPOSLENIH PO KOLEKTIVNIH POGODBAH				IZPLAČANE PLAČE ZAPOSLENIH, ZA KATERE KOLEKTIVNE POGODBE NE VELJAJO		
	Število zaposlenih 1 (4+8)	Izplačane plače (v mio SIT) 2 (6+9)	Povprečna izplačana plača (v SIT) 3 (2:1)	Število zaposlenih		Izplačane plače (v mio SIT) 6	Povprečna izplačana plača (v SIT) 7 (6:4)	Število zaposlenih 8	Izplačane plače (v mio SIT) 9	Povprečna izplačana plača (v SIT) 10 (9:8)
				Skupaj 4	Z minimalno plačo 5					
Januar	432.769	110.419	255.145	413.462	15.799	96.510	233.420	19.307	13.908	720.400
Februar	449.964	112.184	249.318	429.844	19.340	97.529	226.894	20.120	14.655	728.377
Marec	458.605	118.440	258.261	438.037	16.470	103.293	235.808	20.567	15.147	736.472
April	466.774	118.886	254.697	445.982	17.582	103.644	232.395	20.792	15.242	733.074
Maj	467.051	120.611	258.239	446.222	15.410	105.393	236.190	20.829	15.217	730.595
Junij	465.890	120.243	258.093	445.184	15.797	105.130	236.150	20.706	15.113	729.856
Julij	467.935	119.507	255.392	447.131	16.617	104.332	233.337	20.804	15.174	729.388
Avgust	466.377	123.798	265.446	445.195	16.316	108.421	243.536	21.182	15.377	725.958
September	465.599	122.976	264.124	444.728	17.354	107.800	242.395	20.872	15.176	727.108
Oktober	470.038	124.238	264.316	448.996	17.768	108.831	242.388	21.042	15.407	732.226
November	469.144	129.388	275.795	448.032	15.798	113.391	253.088	21.112	15.996	757.701
December	473.560	128.242	270.804	452.339	16.712	112.169	247.975	21.221	16.073	757.434

Iz pregleda izplačanih brutoplač je razvidno, da večina prejema plače v okviru kolektivnih pogodb, minimalno plačo (zdajšnji znesek je 122.500 sit bruto oziroma slabih 80 tisoč neto) pa je prejelo približno 16.000 zaposlenih. V preglednici so podatki tudi za plače zaposlenih, za katere kolektivne pogodbe ne veljajo. Gre za t. i. individualne pogodbe, po katerih so zaposleni v povprečju prejeli 750 tisoč tolarjev bruto (neto približno 400 tisoč).

Vir: AJPEŠ

t. i. uskladitvenim zneskom. Plače zaposlenim v zasebnem sektorju so se nazadnje dvignile 1. avgusta lani za najmanj 5.100 tolarjev, kar je dejansko 10 kilogramov kruha. Tako je predvideval leta 2004 sklenjeni dogovor o politiki plač. V posameznih panogah so se predstavniki zaposlenih in delodajalcev na podlagi večje uspešnosti dogovorili tudi za višje dodatke. Ob tem je treba dodati, da za direktorje javnih zavodov in nekatere druge funkcionarje že od 1. marca letos velja nov način računanja plač (te so nižje), za druge zaposlene v javnem sektorju pa zaradi začasne odredbe sodišča zakon o plačnih razmerjih še ne velja.

Slabih 280 tisoč bruto Povprečna mesečna brutoplača v letu 2005 je znašala 277.279 tolarjev, kar je za 4,8 odstotka več kot leto prej, povprečna mesečna netoplača pa 176.311 tolarjev. Povprečna mesečna netoplača se je decembra lani v primerjavi z decembrom 2004 najbolj znižala v sektorju preskrbe z elektriko, plinom in vodo, in sicer za 14,1 odstotka. Sledil je sektor javnih in osebnih storitev, v katerem se je povprečna mesečna netoplača v omenjeni primerjavi znižala za 7,2 odstotka, za 4,8 odstotka pa se je znižala tudi v sektorju proizvodnje hrane, pijače in tobačnih izdelkov. Povprečna me-

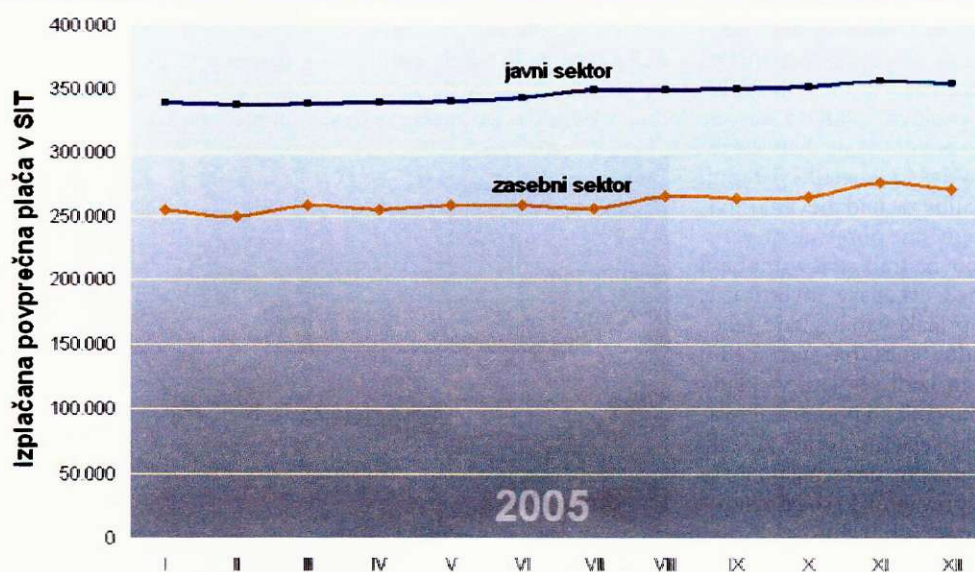
sečna netoplača decembra lani se je v primerjavi z decembrom leta 2004 najbolj povečala v sektorju ribištva, za 9,8 odstotka, v proizvodnji naftnih derivatov in jedrskega goriva za 7,9 odstotka ter v proizvodnji električne in optične opreme za 4,6 odstotka.

V Ljubljani 332 tisoč bruto Povprečna mesečna brutoplača se je

v primerjavi z decembrom 2004 v istem obdobju leta 2005 najbolj dvignila v gorenjski regiji, za tri odstotke, sledili pa sta ji koroška in savinjska regija z 2,2- oz. 1,7-odstotnim zvišanjem. Plače so se v omenjeni primerjavi najbolj znižale v goriški, za 4,2 odstotka, zasavski (za 3,3 odstotka) in notranjsko-kraški regiji (za 3,1 odstotka). Najvišjo povprečno mesečno bru-

toplačo so imeli v decembru 2005 v osrednjeslovenski regiji, znašala je 332.124 tolarjev, najmanjšo pa v pomurski regiji, in sicer 239.674 tolarjev. Glede na sektorje so imeli decembra lani najvišjo povprečno mesečno brutoplačo v zračnem prometu, znašala je 679.965 tolarjev, najmanjšo, ki je znašala 153.955 tolarjev, pa v proizvodnji oblačil. ■

Gibanje povprečno izplačanih plač pri pravnih osebah javnega in zasebnega sektorja

Podatki kažejo, da so bile plače v zasebnem sektorju lani precej pod plačami v javnem sektorju, delno tudi zaradi višje izobrazbene strukture v javnem sektorju. Vse pa kaže, da so bile plače v primerjavi z nasprotju »izbranci« povsod zelo nizke.

Vir: AJPEŠ

Bo biku pošla sapa?

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

Svetovni borzni indeksi tokrat na tedenski ravni v povprečju niso pridobili vrednosti. V investitorje pa se seli strah, da se bo rast tečajev na nekaterih trgih ustavila.

PORTFELJ 8 DELNIC NA DAN 14.04.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 14.4.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 ETF Japonska	Amerika	ASQ	USD	411	12.26	14.48	18.11	1,178,484
2 Intel	Amerika	NMS	USD	191	26.37	19.45	-26.24	735,642
3 Oberthur card system	Francija	PAR	EUR	542	7.69	7.13	-7.28	926,079
4 DJ Stoxx sm 600 oil&gas	Nemčija	GER	EUR	98	42.52	43.91	3.27	1,031,214
5 FJH AG	Nemčija	GER	EUR	1073	3.89	3.53	-9.25	907,682
6 FJH AG nova	Nemčija	GER	EUR	357	3	3	0.00	256,654
7 Zijin mining	Hong Kong	HKG	HKD	20720	3.05	3.875	27.05	2,049,675
8 Nutreco NV	Amsterdam	AEX	EUR	111	48.4	45.26	-6.49	1,203,918

Denar v SIT 3,488,579 • Skupaj 11,777,928

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10,023,326 • Vrednost portfelja 14.04.2006 → 11,777,928 • Donosnost portfelja v odstotkih → 17.51 • Donos portfelja v SIT → 1,754,602

EUR → 239.64 • USD → 198.022 • HKD → 25.528

V naslednjem tednu bo četrtletne izide poslovanja objavilo kar nekaj pomembnejših podjetij. Citigroup, Pfizer, General Motors, Coca Cola, IBM, Yahoo, Apple so le nekatera izmed njih. Analitiki se bojijo, da pozitivni izidi ne bodo potisnili borznih indeksov na višje ravni, saj pričakujejo, da bodo podjetja zaradi visokih cen nafte in surovin ter posledičnega dvigovanja obrestnih mer znižala napovedi za prihodnje dobičke. Dobri poslovni izidi ta čas ne vplivajo pozitivno na delniške tečaje, saj dajejo ameriški osrednji banki alibi za nadaljevanje dviganja temeljne obrestne mere.

Podoben strah se je vtihotapil tudi med evropske investitorje, saj so pričakovanja glede tekočih izidov tudi na stari celini visoka in izidi podjetij v skladu s pričakovanji ali pod pričakovanji bodo verjetno tečaje znižali. Pozitiven vpliv na tečaje imajo še zmeraj prevzemi, ki so še navzoči na finančnih trgih.

Japonski Nikkei se drži nad 17.000 točk. Čeprav je prejšnji teden indeksu za nekaj dni pošla sapa, ker so nekateri investitorji unovčevali dobičke pred bliža-

jočimi se četrtletnimi izidi, je v petek končal trgovanje pri vrednosti 17.233 točk, kar je za 1,88 odstotka nižje kot teden poprej, od začetka leta pa smo više za slabih sedem odstotkov. Glede Dežele vzhajajočega sonca imajo analitiki še zmeraj dokaj pozitivno mnenje. Izidi podjetij naj bi bili dobri, makroekonomski podatki prav tako, rast ameriškega dolarja je dobra za izvoznike ... Poleg tega pa je indeks približno za 50 odstotkov nižji od rekordne vrednosti, ki znaša 38.915,

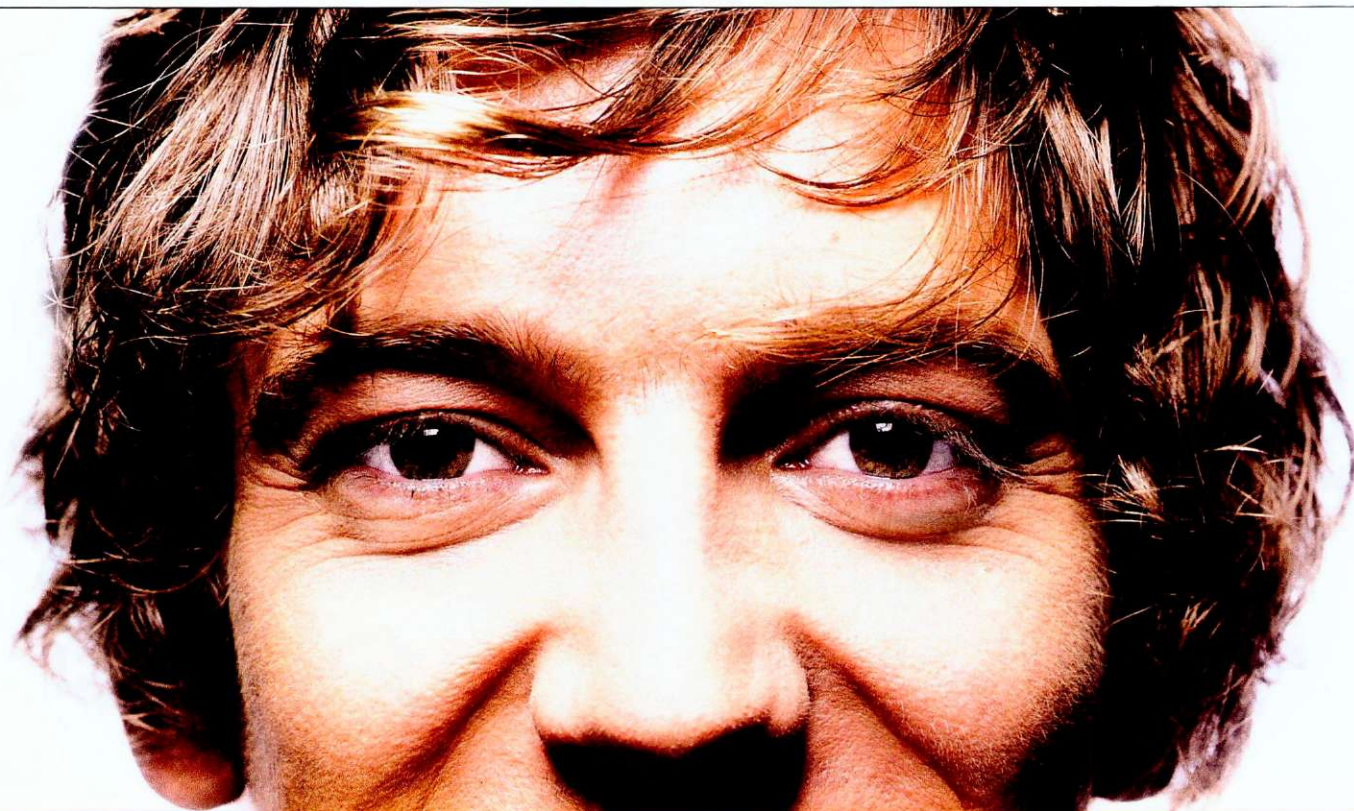
Pozitiven vpliv na tečaje imajo še zmeraj prevzemi na finančnih trgih.

87 točke in je bila dosežena konec leta 1989. Zelo zanimivo je dogajanje pri ceni nafte, saj se ta še naprej vrti okoli 70 dolarjev za sodček. Krizna žarišča, ki podpirajo visoko ceno nafte, so še

zmeraj ista, se pravi Iran, Irak in Nigerija. Ta čas se krešejo mnenja dveh skupin analitikov; prva pravi, da bo cena v naslednjih tednih na novih rekordnih ravneh, se pravi nad 70,85 dolarja, druga pa meni, da bodo v nekaj tednih ameriške rezerve te strateške surovine najvišje v zadnjih petnajstih letih, kar bo pripomoglo k umiritvi tečajev. Ne glede na to, katera skupina ima prav, skrbi dejstvo, da bomo, kot kaže, v letošnje obdobje, ko se zaradi počitnic poveča povpraševanje po bencinu in traja od poznega maja do zgodnjega septembra, vstopili z visokimi cenami nafte. Če k temu dodamo še ciklone, potem se bojim, da nafta letos še ni na rekordni ravni.

V našem portfelju je ta teden pozitivno presenetila delnica Zijin mininga. Dobri izidi in visoke cene surovin tečaj dnevno potiskajo na nove rekorde. Delničarji smo za vsakih deset delnic, ki jih imamo v lasti, prejeli deset novih delnic. Za vsako delnico pa bomo upravičeni še do 0,065 hongkonškega dolarja dividende. Donosnost portfelja je zrasla na 17,51 odstotka. Ta teden portfelja ne bomo spreminjali. **D**

DVE PRILOŽNOSTI: SAMO MED NAMI!

paket VAREN ADSL 1000 DOM
notesnik LENOVO 3000 C100
16.800,00 SIT
70,11€*
na mesec

pomnilnik 512MB, trdi disk 80GB, DVD Recordable, OS Microsoft Windows XP Home Edition ANG, Bluetooth, Lenovo 11a/b/g wireless

Cena vsebuje DDV. Cena velja ob sklenitvi naročniškega razmerja za 24 mesecev. *Cena v evrih je preračunana po centralnem paritetnem tečaju [1 EUR = 239,640 SIT]. Količine so omejene. Cena mesečnega obroka za dobo 24 mesecev je odvisna od izbranega paketa VAREN ADSL DOM. Microsoft in Windows sta registrirani blagovni znamki korporacije Microsoft.

 080 19 64

www.sinfonika.eu

Še vedno čakate na res ugodno ponudbo ADSL paketov? Vašega čakanja je konec! Še več, odkrili boste, da se vam je potrpežljivost splačala.

Če boste izbrali varen in kakovosten paket **VAREN ADSL 1000 DOM** boste po super ugodni ceni zraven lahko kupili tudi notesnik Lenovo 3000 C100. S paketom boste pri hitrosti 1024/256 kbit/s dodobra izkoristili neomejen dostop, 6 poštnih predalov in prostor za postavitve spletne strani. Poskrbljeno je seveda tudi za varnost: dobili boste antivirusno zaščito poštnih predalov, antiSPAM, protivirusno licenco za računalnik in požarno pregrado. Seveda se lahko odločite zgolj za VAREN ADSL DOM paket, toda zakaj bi se omejevali, če lahko za 16.800,00 SIT na mesec izkoristite kar dve izjemni priložnosti naenkrat: varnost in kakovost.

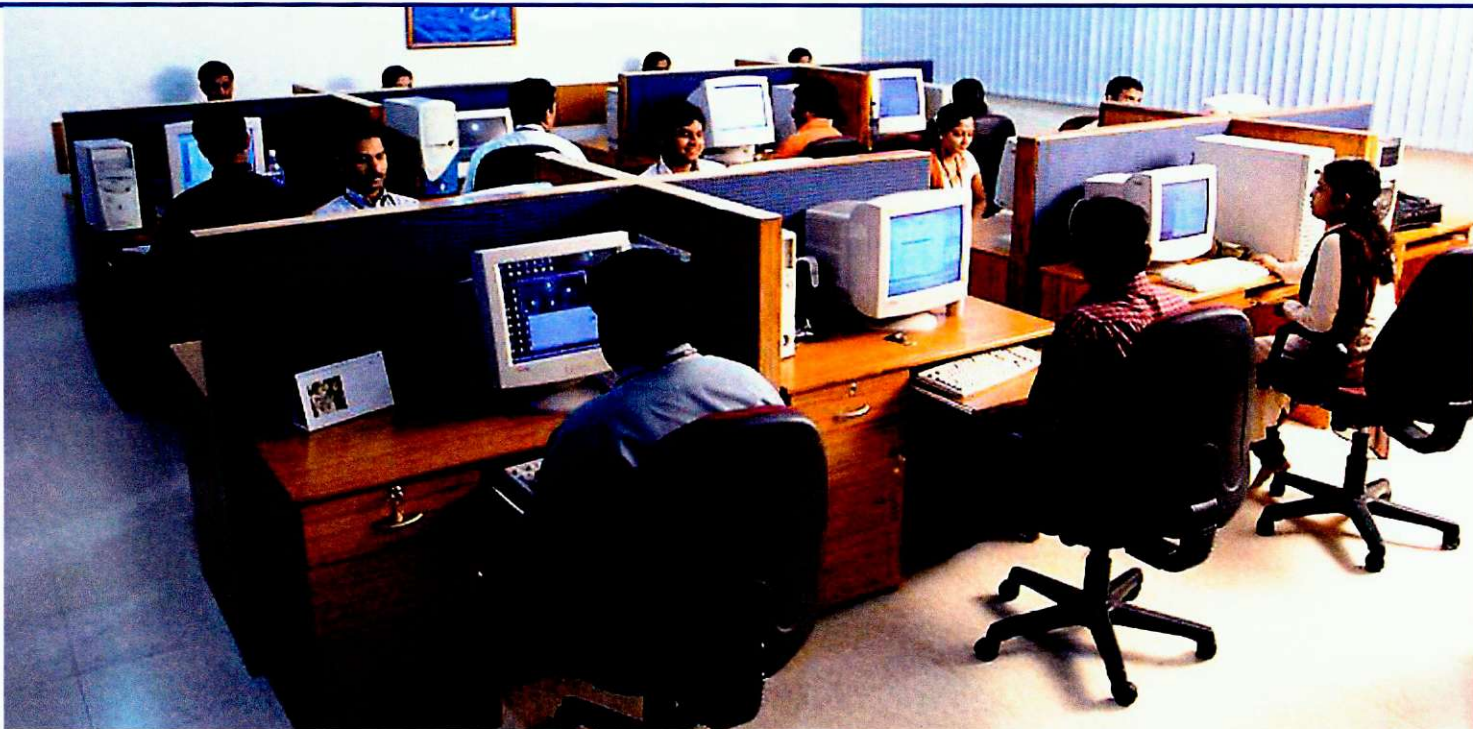
Notesnik Lenovo lahko dobite tudi z drugimi paketi VAREN ADSL DOM.

SINFONIKA JE MED NAMI

sinfonika

sinergija informatike, telefonije, interneta in kreativnih aplikacij

Prihodnost in »azijske zvezde«

Denis Vengust: foto: arhiv Demokracije, Reuters

Ali se po tekstilni, usnjarski, obutveni in elektronski panogi obeta naskok azijskih tigrov tudi na storitvena podjetja in podjetja z visoko dodano vrednostjo?

Prvi šok slovenskih podjetij je bil razpad Jugoslavije. Nekoč velika in mogočna podjetja, katerih posel je cvetel predvsem z JLA, s trgi bratskih republik in t. i. neuvrščenimi državami, so se čez noč sesula v prah. Od nekoč velikih kombinatov so ostale le prazne in zapuščene hale in vrste pred zavodi za zaposlovanje. Prestrukturiranje gospodarstva, ki je potekalo v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, je prinašalo nov pomen

obstoju slovenskih podjetij. Zaradi majhnega domačega trga je bilo izključno vodilo prihodnjega obstoja prodor na tuje trge, povečevanje deleža izvoza in iskanje nišnih proizvodov, ki bi omogočali obstanek med tekmeci. Za to sta bila potrebna tako samozavest kot tudi določena mera kreativnosti. Mnoga slovenska podjetja so v tem obdobju postala na svetovnih trgih prepoznavna in so pridobila pomembne tržne deleže. Polnopravna vključitev Slovenije v Evropsko zvezo je bila tako le še formalna potrditev vključnosti, kajti podjetja so postala del tega trga že zaradi lastne potrebe po obstanku. Vstop v EU je bil velikega pomena za nadaljnji obstoj številnih podjetij, saj skupno okrilje Evropske zveze pomeni tudi večjo varnost pri konkuriranju cenanim azijskim izdelkom.

Nizki standardi Evropska podjetja se pri primerjavi z azijskimi srečujejo predvsem z dvema velikima neenakostma – s spošto-

vanjem visokih okoljevarstvenih standardov in z nivojem socialnih pravic zaposlenih.

Ekološke nesreče velikih razsežnosti so v azijskih državah, predvsem pa na Kitajskem, dokaj pogoste. Nasprotno si evropska podjetja neposrednih obremenitev na okolje nikakor ne morejo zamišljati, saj bi bila nemudoma izpostavljena strogim zakonodajnim in inšpekcijskim kaznim, poleg tega bi individualne tožbe sprožili tudi zaposleni in drugi prizadeti. Kitajska podjetja ob takih nesrečah veliko lažje izvajajo »sanacijske ukrepe«, saj imajo delavci in posamezniki izjemno malo pravic ter pravnega varstva, poleg tega pa je glavni namen centralizirane politike vodenja v povečevanju proizvodnje in zaposlenosti delovne sile. Seveda bo imelo zdajšnje stanje zelo negativne posledice, saj bodo račun za zdajšnje obremenitve okolja oziroma visoke stroške njegove revitalizacije plačali ljudje tudi s svojim zdravjem. Če to dejstvo

politika v Pekingu še prezira, ga bo morala dojeti, ko bodo začeli prihajati računi.

Sindikati opozarjajo Na neenake pravice delavcev pa opozarjajo tudi mnoga evropska sindikalna združenja. Izjemno nizke socialne ter zdravstvene pravice azijskih delavcev namreč močno prizadevajo prav delovno intenzivne panoge, kjer predstavlja raven socialnih pravic zaposlenih visok delež v strukturi stroškov. Evropske pobude po izenačevanju splošnih delovnih standardov nakazujejo, da bodo morala v prihodnje podjetja izpolnjevati minimalne kriterije socialnih pravic zaposlenih. Odstopanja naj bi bila sankcionirana z dodatnimi dajatvami, kar bi znova povečalo konkurenčni položaj evropskega delavca. Poleg tega bi taki ukrepi znova sprožili pomisleke pri zapiranju tovarn in selitvi proizvodnje, kar bi pripomoglo k povečanju investicij in zniževanju brezposelnosti.

Poceni delovna sila

Evropska podjetja selijo kapital in proizvodnjo na Kitajsko.

Seveda bo del omejevalnega procesa za izenačevanje cen delovne sile izvirati tudi s strani različnih lobijev multinacionalnih podjetij. Bistveno povišanje stroškov dela oz. uvedba dodatnih carin in dajatev bi prizadela visoke dobičke, ki izvirajo prav iz cenovne neenakosti. Da bo v proces odločanja vpeta t. i. gospodarska diplomacija, že kažejo interesi in usmeritve posameznih držav pri obravnavanju tem v procesih odločanja. Jasno je namreč, da države protekcionistično varujejo svoje največje davčne zaveze. Ne nazadnje si vladajoče strukture na tak način obetajo tudi koristi in finančno podporo v notranjepolitičnih bojih.

Položaj največjih izvoznikov

Letošnje napovedi gospodarske rasti evroobmočja in ZDA so se povišale, zaradi česar slovenski izvozniki bolj zaupajo v prihodnjo stabilnost poslovanja. Evropska centralna banka je povišala napoved rasti za evroobmočje na 2,1

odstotka, kar je posledica nizkih stroškov financiranja (obrestnih mer) in boljših napovedi rasti investicij, visokih dobičkov podjetij in povečanja povpraševanja iz tujine. Podjetja pa morajo biti pozorna tudi zaradi pritiskov na cene surovin. Cena nafte je že dlje časa visoka, vendar politične razmere (predvsem napetosti, povezane z Iranom) povečujejo cenovno volatilitnost, kar pomeni dodatno tveganje. Poleg tega so se v tem letu znova začele dražiti tudi druge surovine, kar bodo morala podjetja upoštevati pri prihodnjih napovedih.

Prvo mesto med slovenskimi izvozniki je tudi v letu 2005 pripadlo novomeškemu Revozu, ki ostaja tako eno ključnih podjetij dolenske regije. Veliko število zaposlenih in manjši lokalni dobavitelji bodo v prihodnje poleg močne konkurence odvisni tudi od tržnega uspeha novega avtomobilskega modela.

Na drugem mestu ostaja Gorenje, ki je v letu 2005 izvozilo

Gorenje povečuje svoj tržni delež s kreativnimi izdelki.

za dobrih 200 milijard tolarjev (860 milijonov evrov) izdelkov. Podjetje z inovativnim oblikovanjem utrjuje svoj položaj v višjem cenovnem razredu, čemur je v preteklem letu namenila velik del reklamnih sredstev. Odziv kupcev bo tudi v prihodnje odvisen od dobavnih cen hladno valjanega jekla in politike obvladovanja zalog, ki bosta ključna za uspeh novih proizvodov.

Ljubljanski Lek, ki se mu v prihodnje po vsej verjetnosti obeta pomembno prestrukturiranje, ostaja po izvozu tretji. Da Švicarji počasi opuščajo razvojne oddelke in oddelke trženja, vsekakor kaže, da Lek počasi postaja le še tovarna. Ali je bil odhod Metoda Dragonje, nekdanjega predsednika uprave, kakor koli povezan z vlogo Leka v strategiji Novartisa, bo pokazal čas. Dejstvo pa je, da je prav Dragonja ob prevzemanju Leka s svojim dobrim imenom zagotavljal, da se delovna mesta v tej družbi ne bodo zapirala.

Izvoz Leka počasi, a vztrajno naskakuje novomeška Krka. Da je poslovanje Krke iz leta v leto boljše, uspešni pa so tudi pri izpodbijanju tožb velikih farmacevtskih podjetij, se kaže tudi pri ceni delnice, ki je samo v tem

letu dosegla 35,4-odstotno rast. Kljub temu ostaja njena prihodnja vloga na trgu neznanka. Ko postanejo manjša podjetja prenevarna za njihove velike tekmece, jih ta bodisi prevzamejo ali pa počasi onemogočijo ter izrinejo s posameznih trgov. Vsekakor Krka še naprej uspešno izkorišča tudi zveze z Rusi, ki jim ta čas visoke cene nafte in plina omogočajo precej razkošno življenje.

Peti največji izvoznik v letu 2005 je slovenska industrija jekla. Izjemno dobre prodajne uspehe v letih 2004 in 2005 so omogočili hiter skok cen surovin in dolgoročne dobavne pogodbe. Njihovi izdelki predstavljajo nišne proizvode, vendar jih svetovni tekmece, tudi azijski, ne puščajo spati na lovoričkah. V panogi ta čas potekata intenzivna konsolidacija in boj za prevlado. Med najagresivnejšimi kupci jeklarjev se pogosto pojavlja indijski mogotec Lakšmi Mittal, ki bo gotovo nastopal kot ponudnik za ponujeni delež, saj naj bi bila strategija odprodaje podjetja že v sklepi fazi.

Med desetimi največjimi izvozniki je največ mest izgubil slovenjgraški Prevent. Konjunktura avtomobilske industrije in velika navezanost na nemški trg je do dobra oklestila njegove prihodke. Podjetje čedalje težje obvladuje stroške in napoveduje selitev proizvodnje v druge države, kjer se med najresnejšimi kandidati omenja predvsem širitev kapacitet v Bosni. **D**

Cene nafte zavirajo gospodarsko rast.

Tabela največjih slovenskih izvoznikov:

Revoz, d. d., Novo mesto
Gorenje, d. d., Velenje
Lek, d. d., Ljubljana
Krka, d. d., Novo mesto
Slovenska industrija jekla, d. d., Ljubljana
Cimos, d. d., Koper
Impol, d. d., Slovenska Bistrica
Sava Tires, d. o. o., Kranj
Prevent, d. d., Slovenj Gradec
Talum, d. d., Kidričevo

Italijani s figo v žepu?

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Gregor Pohleven

Nameravana graditev plinskega terminala v Tržaškem zalivu, ki jo načrtuje Italija, povzroča veliko hude krvi, posamezniki pa si poskušajo iz tega nabirati celo politične točke, kar pomeni, da poskušajo stvari spolitizirati.

Prvič so se informacije, da želi Italija v Tržaškem zalivu zgraditi plinski terminal, pojavile v začetku marca letos. Sredi Tržaškega zaliva ob slovenski morski meji naj bi italijanska družba Alpi Adriatico zgradila terminal za utekočinjeni plin. Tankerji bi utekočinjeni plin, ohlajen na minus 162 stopinj Celzija, vozili do terminala, tam pa bi ga segrevali z morskovo vodo. Operativno območje plinskega terminala naj bi segalo do državne meje, z varstvenim pasom pa celo v slovenske teritorialne vode. Letno bi lahko terminal sprejel tudi do 95 tankerjev. Družba Alpi Adriatico naj bi 6. februarja, da bi dobila potrebna dovoljenja, projekt terminala že predstavila italijanski

deželni upravi. Ploščad bi z Italijo povezoval slabih 12 kilometrov dolg plinovod, ki bi v celoti potekal po morskem dnu. Plinovod bi se na italijansko obalo priključil pri Gradežu, medtem ko bi se na italijansko plinovodno omrežje priključil pri Vilešu (Villesse).

Zaskrbljeni ribiči Takoj po objavi novice so svojo skrb izrazili ribiči, ki menijo, da bi se temperatura morske vode v zalivu zaradi segrevanja plina lahko znižala za pet odstotkov, kar bi po njihovem mnenju občutno spremenilo življenjske razmere v morju. Pri tem so opozorili na ekološko nevarnost; Italijani bi v želji, da bi preprečili razraščanje alg in druge morske vegetacije

na notranjih stenah plinovoda, morsko vodo sterilizirali z varrekinom, kar bi zastrupilo celoten Tržaški zaliv. Za sterilizacijo naj bi letno porabili kar 788 ton omenjene kemikalije.

Na nogah okoljevarstveniki

Nameravana graditev terminala je zbudila številne pomisleke tudi med slovenskimi, italijanskimi in hrvaškimi okoljevarstveniki, ki opozarjajo predvsem na ekološke posledice projekta, širše varstveno območje pa naj bi segalo celo v slovenske teritorialne vode. Ob tem izražajo pomisleke, ali je smiselno imeti dva terminala za raztovarjanje plina (sredi Tržaškega zaliva in v bližini Milj pri Trstu). Opozarjajo, da pri tem ni bila iz-

delana poglobljena študija o vplivu takih struktur na tako majhno območje, kot je Tržaški zaliv.

Šele ideja? Po objavi novice je Daniel Verga, italijanski veleposlanik v Sloveniji, obiskal ministrstvo za okolje in prostor in na pogovoru pri ministru Janezu Podobniku načel tudi to vprašanje. Dejal je, da gre šele za eno od idej, ki so bile predstavljene kot mogoče rešitve za skladiščenje plina. Če bo projekt na lokalni in regionalni ravni ocenjen kot primeren za nadaljnjo obravnavo, bo Slovenija v skladu s konvencijo o presoji čezmejnih vplivov in pravnim redom EU že od vsega začetka vključena v presojo čezmejnega vpliva na okolje. Desetega marca

Naravovarstveniki so zaskrbljeni, vendar vlada ne drži križem rok.

Ribiče skrbi varekina.

je bila torej Slovenija prvič uradno seznanjena, kaj Italija načrtuje na tem območju. Iz sporočil je razvidno, da je Podobnik posebej poudaril občutljivost ekosistema slovenskega morja in celotnega severnega Jadrana, ki ima poseben pomen za turizem, ribištvo in kakovost življenja na tem območju. Podrobneje pa naj bi o tem govorili na konferenci o trajnostnem razvoju v Jadrano, ki bo 5. in 6. junija letos v Portorožu.

Nabiranje točk Po tem dogodku so se stvari začele odvijati z bliskovito naglico. Pojavila so se namigovanja o enostranski odločitvi sosedov, zato je Podobnik pojasnil, da »je kakršen koli poseg v suverenost slovenskega morja absolutno nesprejemljiv«, Slovenija pa bo Italiji jasno pokazala, da je takšen projekt nesprejemljiv. Sicer pa sta se Slovenija in Italija kot evropski državi zavezali, da bosta spoštovali evropsko morskno direktivo in usmeritev, konvencija o preprečevanju čezmejnega vpliva na okolje pa italijanskega investitorja (v tem primeru italijanske oblasti) zavezuje, da uradno obvesti sosednjo državo, Slovenijo, o svojih namerah. Podobnik je še napovedal, da bo slovenski vladi predlagal, naj od italijanskih oblasti zahteva pisno uradno obvestilo o nameri, čemur bi lahko sledil postopek temeljite presoje vplivov na okolje. Odgovor italijanske strani naj bi tudi pojasnil, kje točno naj bi terminal zgradili. Sicer pa naj bi bili na ministrstvu pridobili še nekatere informacije o tem, da so investitorji v Italiji že naredili nekatere korake naprej.

Ne gre kar tako Le tri dni pozneje je Podobnik pisal itali-

janskemu kolegu in od njega zahteval čimprejšnje pojasnilo oziroma informacijo o nameravanem posegu investitorjev, hkrati pa je predlagal vključitev v postopke presoje vplivov na okolje ter skupni dogovor o na-

kar bo Slovenija nedvomno uporabila, če se ne bo mogla drugače sporazumeti z Italijo.

S figami v žepu Da nekdo pri vsem tem drži fige v žepu, je očitno, saj so predstavniki špan-

lom. Zmogljivost terminala naj bi bila osem milijonov kubičnih metrov plina letno. Po treh letih graditve oziroma najkasneje do leta 2010 naj bi terminal priključili na plinsko omrežje. Če je to res in nihče z italijanske strani

Slovenija in Italija sta se kot evropski državi zavezali, da bosta spoštovali evropsko morskno direktivo in usmeritev, zato je vsak svojevoljen poseg nedopusten.

daljnjih posvetovanjih. Pri tem je bilo slišati uradne razlage, da se bo Slovenija vključila v postopke ugotavljanja vplivov na okolje v skladu z evropskim pravom, če bo načrtovani poseg takšen, da bi utegnil imeti čezmejni vpliv. Po evropski direktivi o oceni vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje ima prizadeta država možnost, da sporoči državi, v kateri naj bi se izvajal poseg, željo za sodelovanje v postopkih presoje vplivov na okolje. Na ministrstvu izpostavljajo tudi mednarodne konvencije in postopke,

ske družbe Endesa, ki naj bi bila glavni investitor terminala, konec marca za STA dejali, naj bi terminal začeli graditi leta 2007, končali pa bi ga predvidoma leta 2010. Dejali so še, da je podjetje, ki je eno največjih na področju energije na svetu, konec februarja z vlado dežele Furlanije-Juljske krajine (FJK) podpisalo dogovor o ustanovitvi odvisnega podjetja Alpi Adriatico. V Endesi zagotavljajo, da so pristojnim v Španiji in Italiji že predstavili projektne in okoljske študije, ki so jih izdelali v zvezi s termina-

tega ni uradno zanimal, je na dlani, da italijanska stran v pogovori drži figo v žepu.

Nedopustno dejanje Da tudi slovenska vlada ne bo mirovala, sklepamo po besedah ministra za gospodarstvo Andreja Vizjaka, ki jih je izrekel v pogovoru za prejšnjo številko našega tednika. Dejal je, da moramo pogledati predvsem dve dimenziji plinskega terminala v Tržaškem zalivu. Nedopustno je, da se to dela v bližini državne meje brez partnerstva Slovenije in brez odprtega dialoga. »Mislim, da bi se dalo to taktično speljati veliko bolje.« Dodajmo, da je treba stvar pogledati še iz drugega zornega kota; Slovenija bi s tem dodatnim virom lahko povečala zanesljivost preskrbe s plinom, saj nobena država ne more biti vezana le na ruski plin in morebitne ruske »muhe«, vendar je treba pri tem skleniti dogovor, ki bo najboljši tako z naravovarstvenega kot gospodarskega vidika, pri čemer pa soloakcij nikakor ne more biti, posebno ker smo v skupnem evropskem prostoru. **D**

Minister Andrej Vizjak

Minister Janez Podobnik

Opuščena tovarna Rog na Trubarjevi ulici v Ljubljani

Metelkova drugič: Rog

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven

Med stanovalci območja v bližini opuščene ljubljanske tovarne Rog in tako imenovanimi kreativci, ki so konec preteklega meseca zasedli to tovarno brez dovoljenja MOL, a z njeno naklonjenostjo, prihaja do velikih nesoglasij.

Neodgovorno in predvsem neodločno ravnanje mestne občine Ljubljana (MOL) s premoženjem v njenem upravljanju je že drugič v zadnjih 13 letih omogočilo tako imenovanim kreativcem ali alternativnim kulturnikom, da so objekt, ki je svojo nekdanjo namembnost izgubil in je bil izprazen, brez dovoljenja zasedli in v njem začeli izvajati svoje socialne in kulturne programe.

Zakupna pogodba Podobno se je pred leti zgodilo s prostori nekdanje vojašnice na Metelkovi, ki so jih zasedli nekdanji levičarski anarholiberali in samooklicani mirovniki, danes pa kaže dokaj klavrno podobo in je kraj večino spravljene »umetnosti«. »Gre za nekaj podobnega kot na Metel-

kovi ulici leta 1993, ko so nekatere skupine zasedle tamkajšnje prostore. Ta stavba je bila last mestne občine Ljubljana in je bila zgodba obrnjena, ker je takratna državna oblast te skupine na veliko podpirala, tudi denarno,« nam je zaupal svetnik SDS v ljubljanskem mestnem svetu Dimitrij Kovačič. Medijski pritisk na mestno oblast in državna finančna pomoč sta tedaj omogočila, da so mladi »kreativci« ostali v prostorih in se še razširili – tudi s pomočjo črnih gradenj. Če smo lahko za tedanje mestno oblast trdili, da je naredila vse, da bi objekte dobila nazaj, se današnja z županjo Danico Simšič odziva mlačno oziroma v smislu: No, to res ni lepo, a je vsaj nekdo, ki je te zapuščene prostore pripravljen upravljati ... Po drugi strani lahko rečemo, da bi si večina ljudi želela

imeti prostore v središču prestolnice za opravljanje svojih dejavnosti. Pa še MOL bi jih podprla ...

Bistveno pri vsem tem pa je, da MOL uradno sploh ni lastnica teh prostorov. Za to območje obstaja

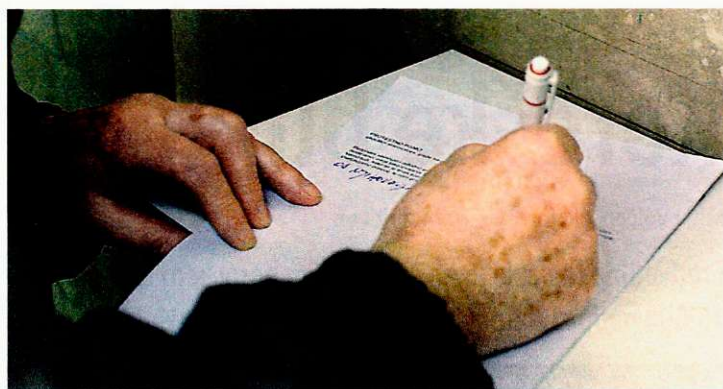
Mestni svetnik Dimitrij Kovačič

ja namreč zakupna pogodba, ki MOL veže, da vsak mesec podjetju Hypolizing plačuje ne tako majhno vsoto denarja. Žalostno je še to, da čez 8 let, ko se pogodba izteče, objekt še vedno ne bo v lasti MOL, ampak bo morala izbirati med naslednjimi možnostmi: ali bo objekt kupila (in ga še enkrat preplačala), ali ga bo vrnila lastniku, ali pa bo zakup podaljšala. Po naših virih občina zdaj išče nekoga, ki bi prevzel zakup. A pogoji v pogodbi, ki je bila sklenjena še v času, ko je bila županja Viktorija Potočnik, so takšni, da bo MOL takega partnerja le težka dobila; še teže pa je verjeti, da bi to lahko bila skupina »kulturnikov«, ki je konec marca zasedla Rog.

Vselitev v opuščeno tovarno Skupina treh pravnih oseb se

Pomenljiv grafit, namenjen stanovalcem

»Sosedje« so podpisovali peticijo.

je pred časom obrnila na MOL s prošnjo za 14-dnevni najem prostorov opuščene tovarne Rog in predlogom za arhitekturno-urbanistično delavnico, ki bi to območje pomagala urediti. Kasneje se je izkazalo, da ne gre le za arhitekturni projekt, ampak še za marsikaj drugega. »Nič ne kaže, da bi v MOL že imeli jasen načrt o reševanju zapuščene tovarne Rog, zato tam od sobote naprej načrtujemo izvedbo kulturnih, družbenih in izobraževalnih prireditev. Roga nismo zasedli, le začasno smo spremenili njegovo namembnost,« je dejal Peter Košir, eden od snovalcev programa v opuščeni tovarni Rog. V skupni izjavi za javnost pa je neformalna mreža več deset posameznikov ob odprtju Roga zapisala, da nameravajo 7.000 kvadratnih metrov, ki so v lasti MOL in že 15 let propadajo, usposobiti za neodvisno produkcijo kulturnih in socialnih vsebin.

MOL sprva sploh ni vedela, da so se v tovarno vselili »kreativci«, ko pa je izvedela, je podpis za začasno uporabo prostorov zavrnila. A to »kulturnikov« ni prepričalo, da bi se iz prostorov izselili. V njih so vztrajali še potem, ko jih je županinja poo-

Že drugič v zadnjih 13 letih se je zgodilo, da so objekt, ki je svojo nekdanjo namembnost izgubil in bil izpraznjen, brez dovoljenja zasedli »alternativci«.

blaščenska za vodenje oddelka za gospodarjenje z zemljišči Nuša Dolgan opozorila, da je tovarna Rog v slabem stanju, in čeprav je občina vhod na to lokacijo s pomočjo varnostnika blokirala.

Neodločnost MOL Občina je zoper začasne uporabnike (Društvo politični laboratorij, Skupina Temp in Fakulteta za arhitekturo) sprožila tožbo. Začasna odredba sodišča je uporabnikom jasno sporočila, da morajo objekt v 48 urah zapustiti in da se mora v njem nehati vsakršna dejavnost. Uporabniki tega do pretekle srede do 16. ure niso storili. Na začasno odredbo se lahko v 8 dneh pritožijo, kar MOL tudi pričakuje. Občina bi glede na zakonodajo kot upravljavec prostorov imela možnost prisilne deložacije, a se za ta korak ni odločila, saj je že pred tem napovedala, da ne bodo nasilni, tudi če alternativ-

ci odredbe sodišča ne bodo spoštovali. Po besedah vodje službe za odnose z javnostmi Gregorja Kosa so z uporabniki prostorov v »nenehnem kontaktu« in se poskušajo dogovoriti za ustrezno rešitev.

Kaže torej, da MOL prav nič ne moti, da so »alternativci« meni nič tebi nič zasedli sicer razpadajoče prostore, a vendarle na elitni mestni lokaciji, saj je sporočila da pravzaprav podpira »novo socialno iniciativo«. Bolj jo skrbi za njihovo varnost, saj so prostori v slabem stanju ...

Razjarjeni stanovalci Poleg pravno neutemeljenega vdora na tujo posest tudi lastniki stanovanj na Trubarjevi 77, 79 in 81 niso navdušeni nad zbiranjem raznih skupin pred njihovim pragom. Še več, dve uri po tistem, ko bi morali začasni uporabniki objekt zapustiti, pa ga niso, so olja na ogenj prilili tako, da so začeli protestno

zbirati podpise za odhod »alternativcev«. Naša ekipa je bila pri tem navzoča in lahko rečemo, da je bilo ozračje dokaj napeto, saj so se iz oči v oči srečali lastniki stanovanj in uporabniki prostorov opuščene tovarne. Po besedah ene od lastnic naj bi bil eden od »alternativcev« poskušal gospe, ki je podpise zbiral, list iztrgati iz rok. »Podpisani stanovalci odločno protestiramo proti nasilni vselitvi mladostnikov v tovarno Rog. Smatramo, da je tako izvajanje pritiska na občino in občane nedopustno,« je med drugim zapisano v protestnem pismu okoliških stanovalcev, naslovili pa ga bodo na MOL in pravosodno ministrstvo. Stanovalci so med drugim opozorili na to, da je ta soseska že zdaj dokaj nevarna, veliko je vlomov, srečati pa je mogoče tudi zasvojenca z mamili. Pričakujejo, da bo protestno pismo podpisalo več kot 100 podpisnikov.

»Že to, da okoliški prebivalci izražajo nezadovoljstvo, je signal za mestno občino, da je treba nekaj storiti v tej smeri – morda izbrati drugo lokacijo. O tem se zdaj pogovarjamo,« je dejal tiskovni predstavnik MOL Gregor Kos. Kaže torej, da zgodba o vseljenicah v tovarno Rog še zdaleč ni končana. ■

Nezakonita vselitev

Po 228. členu Kazenskega zakonika RS gre pri vselitvi posameznikov v prostore opuščene tovarne Rog v Ljubljani za nezakonito vselitev.

- (1) Kdor se neupravičeno vseli v tuje stanovanje ali v druge tuje prostore, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.
- (2) Poskus je kazniv.
- (3) Če sodišče izreče pogojno obsodbo, lahko naloži storilcu, da mora v določenem roku izprazniti stanovanje ali prostore.

Metelkove (še) ne bodo rušili

O stanju na Metelkovi smo v Demokraciji že poročali. Med drugim smo opozorili na črno gradnjo t. i. Male šole in še nekaterih drugih objektov na tej ulici. Po uradni odločbi Inšpektorata RS za okolje in prostor bi se rušenje moralo začeti pretekli petek: »V petek, 14. aprila 2006, se začne rušenje AKC Metelkove mesta. Od objektov, ki naj bi se v bližnji prihodnosti rušili, pa Mali šoli sledijo Jalla Jalla ter vsi nadstreški južnega dela AKC Metelkove.« A inšpektorat je rušenje (kot že nekajkrat) prestavil za nedoločen čas.

Koroške burke

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven

Predvolilna farsa, ki jo na avstrijskem Koroškem igra deželni glavar Jörg Haider, je dosegla enega od vrhuncev. Z zbranimi 15.000 podpisi Haider zdaj napoveduje čimprejšnjo izvedbo referenduma o dodatnih dvojezičnih krajevnih tablah.

Podpise je Haiderjevo Zaveznitvo za prihodnost Avstrije (BZÖ) zbiral vse od sredine februarja. Referendumsko vprašanje naj bi predvidelo tri možnosti. Volivci bi morali odločiti, ali naj se table postavijo v občinah s 15-odstotnim manjšinskim deležem (vendar le v krajih z vsaj 15 odstotki Slovencev) ali v krajih z 20-odstotnim manjšinskim deležem (a le v krajih z 20 odstotki manjšinske populacije) ali pa jih sploh ne postavijo, s čimer bi vprašanje dvojezične topografije ostalo odprto.

Referendum, ki ga napoveduje Haider, naj bi potekal jeseni in bi po glavarjevih besedah imel »obvezujoč« značaj oziroma bi bil podlaga za nadaljnja pogajanja o postavitvi dvojezičnih napisov. Vsakršno reševanje tega vprašanja pred referendumom je Haider ožigal kot nedemokratsko. Pouda-

ril je celo podporo Avstrijske ljudske stranke (ÖVP) v deželni vladi, kar bi omogočilo referendum še pred poletjem, a so v tej stranki to možnost kmalu zavrnil. Ustavno sodišče je sicer določilo 30. junij kot skrajni rok za izpolnitev odločbe glede dvojezičnih napisov v Pliberku in Drveši vasi.

Referendum je brezpredmeten

Haider je sicer zbral potrebno število podpisov, kot to zahteva deželna ustava, ki pa hkrati predvideva, da je referendum izvedljiv za »ugotovitev volje prebivalcev dežele glede predmetov iz samostojnega področja delovanja dežele«. Večina pravnikov se strinja, da gre pri dvojezičnih napisih za zvezno in ne samostojno deželno vprašanje Koroške. Poleg tega bi moralo biti vprašanje oblikovano »kratko, stvarno, jasno in brez pripomb vrednotenja«, kot

je pojasnil strokovnjak za ustavno pravo Bernd Christian Funk.

Upoštevač napisano je zanimivo ugotavljati, da je Haiderjeva BZÖ ostala popolnoma izolirana, saj referendumu poleg ljudske stranke nasprotujejo socialdemokrati, zeleni in celo Haiderjeva prejšnja stranka – svobodnjaki. Tako je referendum

Marjan Pipp, tajnik NSKS

za socialdemokrate v neskladju s pravom, ne strinjajo pa se niti s tem, da bi večina odločala o zadevah manjšine. Po mnenju vodje koroških zelenih Rolfa Holuba gre za »mobilizacijsko kampanjo za državnozborske volitve«, v vrstah svobodnjakov pa Haiderjevo soloakcijo označujejo za irelevantno in neobvezujočo. V ÖVP so kot podlago za dogovor iz predala potegnili t. i. kompromisni predlog, ki se je oblikoval na lanski konferenci o konsenzu in govori o postavitvi tabel v 158 krajih tja do leta 2010. Haider pa vztraja pri svojem in ostaja gluh tako za strokovne kot politične argumente. Po njegovo »poskusi bojkota s psevdoznanstvenimi ekspertizami ne bodo učinkovali«, izjave predstavnikov ÖVP pa je zmanipuliral in stranko predstavil kot razdeljeno glede vprašanja izvedbe referenduma.

Slovencev ni strah

Oglasili so se tudi pri Narodnem svetu koroških Slovencev. Za podrobnosti smo se obrnili na osrednjega tajnika NSKS Marjana Pippa. Ta nam je ponovil razloge, zaradi katerih referendumu ne more biti. Nedopustno je, da bi o pravicah manjšine odločali na referendumu. Poleg tega so tu pravni vidiki, saj vprašanje dvojezične topografije ni v deželni, temveč zvezni pristojnosti. Po avstrijski ustavi tudi niso dopustni referendumi o zadevah, »o katerih odločajo ali so celo že odločala sodišča«. Referendum v takšni obliki pa bi ne nazadnje pomenil, tako Pipp, »razveljavitev avstrijske državne pogodbe«. Zato so v NSKS tudi pozvali deželno volilno komisijo, da zavrne izvedbo referenduma. Komisija je tista, ki odloča, in Haider referendumu, za katerega je »čisto jasno«, da je nezakonit, preprosto sam ne more izpeljati, meni Pipp. **D**

smart paketi

POSEBNI AGENT MINUS 30%

NEPOGREŠLJIVI PARTNER, KI ZAGOTOVI BONUS.

do 30% nižja mesečna naročnina s povezavo
2 do 4 naročnikov v skupino Partner bonus

paketi
smart

& SKRIVNA MOČ 000

IZBRANA ŠTEVILKA, KI JO KAR 6 MESECEV KLIČETE BREZPLAČNO!

TELEFON
vodafone live!

SAMSUNG X660
10.000 SIT*

- vgrajena digitalni fotoaparati in videokamera
- barvni zaslon s 65 k barvami
- odjemalec elektronske pošte
- 6 MB internega spomina
- mp3 zvonjenja

TELEFON
vodafone live!

MOTOROLA L7
20.000 SIT*

- vgrajena digitalni fotoaparati in videokamera
- Bluetooth™
- odjemalec elektronske pošte
- 11 MB internega spomina
- 64 MB spominska kartica
- mp3 zvonjenja
- priložene stereo slušalke

*Ceni telefonov veljata za naročnike paketov Smart II in III, če bo naročniško razmerje med Si.mobilom in naročnikom trajalo najmanj 24 mesecev od dneva sklenitve Pogodbe o prodaji telefonskega aparata. Ponudba velja do 31.5. oziroma do razprodaje zaloga. Si.mobil si pridržuje pravico do spremembe cen. Vsak novi naročnik Si.mobil - Vodafone, ki bo do vključno 31. maja 2006 kupil enega od ponujenih telefonskih aparatov in hkrati sklenil naročniško razmerje na paketu Smart I, II ali III za obdobje najmanj 24 mesecev, lahko enkratno izbere številko uporabnika Si.mobil - Vodafone, ki jo bo 6 mesecev v Sloveniji klical brezplačno. Odstotek znižanja mesečne naročnine znotraj skupine Partner bonus se določi glede na paket, za katerega ima član skupine sklenjeno naročniško razmerje. Vse cene vključujejo DDV. Vse dodatne informacije najdete na www.simobil.si, 080 40 40 40 in na prodajnih mestih Si.mobil - Vodafone. Si.mobil d.d., Smartinska 134b, SI-1000 Ljubljana | www.simobil.si

Ujemi svet

Med levico in desnico

Ana Müllner, foto: Reuters

Da je Italija neuradno razdeljena ne sever in jug, med katerima so ogromne razlike, je dobro znano dejstvo. Nedavne parlamentarne volitve pa dokazujejo, da je država močno razdeljena tudi politično.

Romano Prodi naj bi aktualnega premierja Silvia Berlusconija premagal le z okoli 25 tisoč volilnimi glasovi, Berlusconi pa trmasto zanika svoj poraz in zahteva vnovično štetje več kot milijona volilnih listkov in pregled zapisnikov s 60 tisoč volišč. A kot so do sedaj pokazali neuradni izidi, ki jih je posredovalo italijansko notranje ministrstvo, bo naslednjih pet let v Italiji na oblasti levosredinska vlada. Ko so prešteli še glasovnice iz tujine (prispelo jih je več kot dva milijona), je postalo jasno, da je Prodijska unija dobila večino tudi v zgornjem domu parlamenta. V slednjem je 315

poslanskih stolčkov, od tega jih je levici pripadlo 158, desni stranki Hiša svoboščin pa 156. Levica ima tudi precej boljši izkupiček v 630-članski poslanski zbornici, saj bo tam prihodnja leta sedelo 340 poslancev Prodijske unije, Berlusconijevim zaveznikom pa je pripadlo 277 sedežev.

Tesno poražen Čeprav so javnomnenjske raziskave precej pred volitvami napovedovale tesen volilni izid, pa je marsikoga vseeno presenetil glede na Berlusconijevo priljubljenost, ki pa bolj kot na njegovi politiki temelji na njegovi osebni karizmi. Tako se je pred časom celo oklical za »Jezu-

sa Kristusa italijanske politike«. Kot smo pisali že pred volitvami, je filozofija, s katero Berlusconi prepričuje volivce, njegov osebni uspeh in njegovo bajno premoženje, ki so mu ga prinesla njegova številna podjetja. V levem političnem taboru pa je veliko nezadovoljstvo med predvolilno kampanjo sprožil domnevno neizenačen politični boj, saj Berlusconi ni povsem spoštoval pravila enakovrednega pojavljanja vseh političnih strank v medijih. Že ob bežnem pogledu je bilo vidno, da je Berlusconi povsem zasenčil

tekmece, saj je bilo njegov obraz videti praktično povsod – na reklamnih panojih in predvsem na praktično vseh vidnejših televizijskih kanalih. A očitno mu niti njegov šarm ni mogel preprečiti poraza; v britanskem Timesu so ga komentirali z besedami, da »pravzaprav ne gre toliko za izbiro med levico in desnico, temveč za vrnitev smisla demokracije v italijansko politiko, ki jo je Berlusconi v petih letih večkrat omadeževal«. Ker pa je v eni izmed izjav dejal tudi, da bi bil pravzaprav vesel, če bi na volitvah izgubil, ker bi tako imel več časa za svoje hobije, se verjetno ni treba bati, da mu bo v prihodnje dolgčas.

Nedavne volitve v Italiji so prinesle zmago levici in poraz do zdaj vladajoči desnici.

Prioriteti prihodnje levosredinske Prodijeve vlade bosta gospodarstvo in socialna politika.

Prihodnje prioritete Prihodnjo italijansko vlado čaka veliko dela, še posebej kar se tiče gospodarstva in socialnih reform. V sosednji državi se prav tako kot drugod po Evropi sprašujejo, kako zagotoviti čim učinkovitejši gospodarski sistem, ki bi povečal konkurenčnost čedalje bolj razvitemu azijskemu gospodarstvu (tu mislimo predvsem Indijo in Kitajsko) in tudi čedalje konkurenčnejšim gospodarstvom vzhodne Evrope. Eno bolj žgočih vprašanj pa se dotika sociale, saj ima Italija čedalje višjo stopnjo brezposelnosti. Ta je kar 7,5-odstotna (manj kot v Franciji, kjer je 9,2-odstotna). Italija ima tudi najhitreje starajoče se pre-

Za Prodijske bo največji izziv zagotoviti stabilnost vlade do konca petletnega mandata.

bivalstvo v Evropi in veliko brezposelnost med mladimi. To so vsekakor področja, ki bodo vlado zaposlovala prihodnjih pet let.

Ponavljanje zgodovine? Romano Prodi je na italijanskem političnem prizorišču javnosti dobro znan, čeprav je v času, ko je bil predsednik evropske komisije, kar za pet let zapustil domače politično prizorišče. Pred tem je v letih od 1996 do 2001 vodil italijansko vlado, ki so jo sestavljale levosredinske stranke. Tudi na takratnih volitvah je le za malo zmagal pred desnosredinsko opcijo. A v takratnem mandatu se

je levosredinska unija bolj kot s sprejemanjem zakonov ukvarjala z notranjimi spori. Mnogi italijanski časopisi so sarkastično pisali, da je Prodijska unija vse prej kot ponos svojemu imenu, saj jo močno prevevajo notranja razhajanja in prepiri. Vprašanje je torej, ali se bo zgodovina ponovila ali pa so se tako Prodi kot njegovi zavezniki v prejšnjem mandatu dovolj naučili iz svojih napak, da jih ne bodo ponavljali. Prodi je po volitvah obljubil, da bo petletni mandat pripeljal do konca, a to mu bo uspelo le, če bo znal podrediti tudi vse manjše stranke, ki bodo sodelovale v vladni koaliciji, in sprejeti dejstvo, da ohranjanje mirne krvi v vladni koaliciji ni prednost njegovega premierskega položaja. Tudi druge vladne stranke imajo veliko vlogo pri zagotavljanju trdnosti koalicije. Če se bodo namreč male stranke za ohranjanje svojega položaja zatekale k izsiljevanju večjih strank (kot se je pogosto dogajalo v letih 1996–2001), lahko pričakujemo ponavljanje stare zgodbe. V skrajnem primeru lahko pride tudi do predčasnih parlamentarnih volitev, ki so jih v Italiji že vajeni, a politični stabilnosti države nikakor ne koristijo.

Nazaj k Evropi V prihodnje si lahko marsikatero spremembo obetamo tudi na področju italijanske zunanje politike, ki je bila v zadnjem mandatu povsem v znamenju Berlusconijskega. Berlusconi se žal ne more pohvaliti s sklepanjem novih političnih zavezništov, še posebej znotraj Evropske unije, nasprotno, Italija je pod njegovim vodstvom postala ena najmočnejših zaveznic Združenih držav Amerike in Georgea Busha ter aktivno sodeluje v vojaških operacijah v Iraku in Afganistanu. Zato se ne smemo čuditi, da je najmočnejši

zaveznik Berlusconijskega znotraj stare celine britanski premier Tony Blair, ki prav tako velja za velikega zaveznika ZDA. Sodelovanje italijanskih vojakov v Iraku je bilo dolgo časa tema številnih razprav, še posebej ker Italijani množično nasprotujejo sodelovanju v napadih pod ameriškim vodstvom. Berlusconi je tako že večkrat obljubil popoln umik vojakov iz Iraka, in če volitev ne bi izgubil, bi to obljubo verjetno izpolnil.

Tako pa je ta naloga pripadla prihodnji italijanski vladi pod vodstvom Romana Prodijskega, ki je že kmalu po neuradnih izidih obljubil umik italijanske vojske iz Iraka. Ne moremo pa mimo dejstva, da ima Prodi kot nekdanji predsednik evropske komisije v državah EU veliko več političnih zaveznikov, kot jih je kadar koli imel Berlusconi, ki je imel na evropski ravni veliko kritikov ne samo v zvezi z zunanjo politiko, temveč tudi glede svojih notranjepolitičnih dejanj in predvsem izjav. Če je bil njegov petletni mandat večinoma posvečen krepitvi stikov z ZDA, pa je Prodi že napovedal »vračanje nazaj v Evropo in krepitev odnosov z državami EU«. **D**

Se bodo Italijani umaknili iz Iraka?

Berlusconi je bil navzoč povsod.

Prodijska koalicija je zelo raznolika.

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107,8 MHz

RADIO VELENJE

Kraljevska desetletja

Britanska kraljica Elizabeta II. bo jutri, 21. aprila, praznovala 80. rojstni dan. Ob tej priložnosti so v Buckinghamski palači izdali brošuro z 80 dejstvi o kraljici, za katere ljudje mogoče ne vedo. Kraljica je lastnica vseh delfinov in jesetrov v britanskih vodah, enkrat je za darilo prejela dva bobra, enkrat pa 3,2 kilograma rakcev, njen prvi poni se je imenoval Peggy. Kraljičin rojstni dan bodo praznovali tudi sredi junija. Ta tradicija se je razvila zato, ker so njeni predhodniki, rojeni pozimi, raje praznovali v lepšem vremenu. Po Viljemu Osvajalcu je kraljica Elizabeta II. že 40. vladar na britanskem prestolu, obiskala je 129 držav in na svojih vrtnih zabavah gostila več kot 1,1 milijona ljudi. Na slovesnost na svojem vrtu je že povabila 100 ljudi, ki so rojeni na isti dan kot ona.

Roka pravice Italijanska policija je po 40 letih iskanja aretirala šefa italijanske mafije Bernarda Provenzana. Prijetje Provenzana, ki naj bi bil vodja razvpite sicilijanske kriminalne združbe Cosa nostra, predstavlja pomembno zmago italijanske policije v boju

proti mafiji. Najbolj iskani mafijec v Italiji, ki naj bi bil leta 1993 po aretaciji prejšnjega vodje Salvatora Toti Riine prevzel

vođenje sicilijanske mafije v Palermu, se je pred policijo skrival od svojega 30. leta. 73-letnega Provenzana so policisti prijeli v podeželski hiši blizu njegovega rojstnega mesta Corleona na Siciliji, aretaciji pa se ni upiral. Policija ga je doslej že večkrat skoraj prijela, toda akcije so bile na koncu vedno neuspešne. Sicer pa je bil Provenzano izredno nezaupljiv do ljudi, nikoli ni uporabljal telefona, zanesel pa se je na široko mrežo pomagačev.

Dragoceno jajce V londonski čokoladni hiši La Maison du Chocolat so razstavili diamantno jajce, prekrito s stokratnimi diamanti v vrednosti 87.000 dolarjev. Jajce je veliko več kot 60 centimetrov, narejeno pa je bilo v trgovini s čokolado v Parizu. Potem ko je trgovina v

Londonu prejela čokoladno jajce, je vodja postopoma na manjših delih jajca topil čokolado, tja pa potem namestil diamante. V notranjosti jajca je čokolada z okusom breskev in marelic ter v sladkorju kuhanih lešnikov.

Freska V baziliki sv. Frančiška v Assisiju so odkrili še zadnjo fresko, ki so jo restavrirali po potresu leta 1997. Gre za podobo sv. Mateja, ki jo je naslikal Cimabue in je bila v potresu popolnoma uničena, saj je s stropa padla na tla

in se razletela na več kot 120.000 koščkov. Strokovnjaki so se odločili, da slike ne bodo rekonstruirali, ampak jo bodo restavrirali. Tako so fragmente freske, gre za okrog 25 odstotkov celote, znova razporedili nazaj na ustrezna mesta na stropu, restavrirana podoba sv. Mateja pa je popolnoma neprepoznava. Po zagotovilih pristojnih je bila takšna odločitev zaradi finančnih in časovnih omejitev edina sprejemljiva.

TUJI TISK

The Nature

Zobozdravniki

Prazgodovinski ljudje so že poznali umetnost vrtanja po zobeh. Arheološka izkopavanja v Mergerahi, pakistanski nekropoli, ki se je pojavila pred 9000 leti, so odkrila prve dokaze za takšno prakso. Mednarodna ekipa znan-

stvenikov s francosko arheološko misijo na čelu je odkrila v zobeh devetih odraslih ljudi enajst lukenj, narejenih s svodom. V članku, objavljenem v znanstveni reviji Nature, zatrjujejo, da je bilo to vrtanje za terapevtske namene in ne zaradi estetskega videza. Obdobje neolitika je povezano s poslabšanjem zdravja ljudi, kar je bilo deloma povezano z razvojem poljedelstva in živinoreje. Pojav novih vrst prehrane, bogatejših s sladkorjem, in odsotnost ustne higiene sta povzročila poslabšanje kakovosti zobnega emajla in povečanje pojavnosti kariesa. Očitno so obrtniki iz Mergerahe, ki so se odlično spoznali na okraševanje, enako tehniko uporabili tudi za vrtanje zob.

La Stampa

Lobanja in kosti

V tajno društvo Lobanja in kosti vsako leto sprejmejo samo petnajst novih članov moškega spola anglosaškega rodu, ki morajo biti protestanti in diplomanti univerze Yale. Vsak kandidat mora priznati svoje slabosti pred starešinami,

oblečenimi v posebne kostume s skeleti, novinci pa morajo privoliti v dvoboj v blatni areni. Članstvo v tej tajni sekto so leta 1966 predlagali tudi amerškemu predsedniku Georgeu Bushu. O njej je pred kratkim izšla knjiga Skrivnostne oblasti Amerike Antonyja Settona, ki je že svoja prejšnja dela posvetil skrivnostim ameriške družbe. Njegovo novo knjigo odlikujejo številni dokumenti, fotografije in risbe, ki razkrivajo obrede te sekte nemškega izvora. Nastala je leta 1832 na pobudo Williama Huntingtona Russla in Alfonsa Tafta in ima že ves čas sedež v Connecticutu. Avtor knjige predstavlja 16 ameriških družin, ki so že ves čas v sekto in imajo razporedeno mrežo, ki ji ni para v ZDA in v svetu.

Skoraj pozabljen Afriška unija (AU) in Združeni narodi (ZN) so sprejeli skupno strategijo, s katero naj bi izboljšali preprečevanje okužbe z virusom HIV. Cilj je doseči večjo ozaveščenost o razsežnosti pandemije v Afriki, kjer se vsako leto z aidsom na novo okuži 3,2 milijona ljudi oziroma dve tretjini na novo obolelih po vsem svetu. Vsak dan zaradi te bolezni v podsaharski Afriki umre okoli dva tisoč otrok, ki se okužijo

med nosečnostjo, rojstvom ali dojenjem. Samo v Afriki se vsak dan na novo okuži okoli šest tisoč mladih, starih od 15 do 24 let.

Spet doma Ruska vesoljska kapsula sojuz se je s tremi astronauti uspešno vrnila z Mednarodne vesoljske postaje (ISS) in pristala v kazahstanski stepi. Dva izmed astronautov sta se na Zemljo vrnila po 189 dneh bivanja na ISS, eden pa je na ISS preživel slabih deset dni, potem ko je z novo posadko vesoljske postaje 30. marca v vesolje poletel iz ruskega vesoljskega izstrelišča v kazahstanskem

Bajkonurju. Na ISS pa bosta naslednjih šest mesecev ostala še dva astronauta, Američan in Rus. Nov polet proti ISS je predviden že za 13. julij. Tedaj naj bi se posadki na ISS pridružil nemški astronaut.

Nevaren fižol Skupina 131 dijakov iz kraja Jingyang na severozahodu kitajske pokrajine Shaanxi se je med akcijo sajenja fižola, ki jo je organizirala kitajska vlada, zastrupila. Zastrupljene dijakke srednjih šol so zdravstveno oskrbeli. S posebno obdelavo fižola vrste castor Kitajci dobijo olje, ki ga uporabljajo za odvajala, mila in druge izdelke. Ricinus v fižolu pa je lahko tudi smrtno nevaren.

Bakterije Vnovična in napačna raba antibiotikov sta med glavnimi razlogi za povečano odpornost bakterij na zdravila. Zato so zdravniki na evropskem kongresu o klinični mikrobiologiji in nalezljivih boleznih predstavili študijo o rabi antibiotikov, ki je vključevala 11 držav. Študija je pokazala, da mladi ljudje manj

upoštevajo zdravnikova navodila glede jemanja zdravil. Polovica vprašanih je napačno verjela, da lahko neuporabljene antibiotike shranijo in uporabijo drugič, nekateri pa ne vedo, da napačna uporaba zdravil zmanjša njihovo učinkovitost. Raziskava je pokazala tudi na precejšnje razlike med posameznimi državami.

Ponarejevalec Zaradi domnevne goljufije in ponarejanja 108 del Salvadorja Dalija se bo moral 52-letni nemški strokovnjak za umetnost Ralf Michler zagovarjati pred deželnim sodiščem v Münchnu. Državno tožilstvo ga obtožuje, da je od leta 2001 na ta način pridobil 725.000 evrov. Michlerja, ki je imel svojo galerijo in je izdal tudi katalog Dalijevih del, obtožujejo, da je dal ponaredke izdelovati na Slovaškem, jih sam

podpisoval z Dalijevim imenom in jih kot originale prodajal trgovcem in zbiralcem. Obtožnica ga bremeni samo za ponaredke, ki jih je kot takšne prepoznal Dalijev sklad s sedežem v Španiji.

Razstava kipov

V muzeju Liechtensteinov je pod naslovom Iz Vulkanove delavnice na ogled razstava baročnih kipov iz amsterdamskega Rijksmuseuma. Razstavljenih je 50 kipov, ki so nastali v obdobju med 1400 in 1800. Kipi so razstavljeni v dveh sobah, katerih stene krasijo oljne slike in tapiserije iz stalne zbirke muzeja Liechtensteinov, ki so tokrat prvič predstavljene javnosti. Razstava je na ogled do 3. julija.

Vir: STA

TUJI TISK

Le Figaro

Značaj v krvi

Na Japonskem je determinizem glede na krvno skupino že od dvajsetih let prejšnjega stoletja predmet živahne razprave med tistimi, ki imajo to za znanstveno resnico, in nasprotniki te teorije. Med drugo svetovno vojno

so japonski vojaki glede na svojo krvno skupino izpolnjevali različne naloge. Ta praksa se je znova razširila v 70. letih, ko je znanstvenik Masahiko Nami objavil svoje delo o krvnih skupinah slavnih osebnosti. V zavesti Japoncev se je oblikovala hierarhija krvnih skupin. Največji srečnejši so tisti, ki imajo krvno skupino A ali O. Ljudje s krvno skupino A so natančni in perfekcionistični, ljudje s krvno skupino O pa imajo voditeljske sposobnosti. Ljudje s krvno skupino B postavljajo svojo osebno svobodo nad kolektivne interese, kar je za azijsko družbo nekaj nedopustnega. Pojav je dobil tolikšne razsežnosti, da so prihajala poročila o nasilju med učenci zaradi krvnih skupin.

The Wall Street Journal

Dogovor je blizu

Rusija in ZDA se približujeta dogovoru glede WTO, vendar kongres še vedno vznemirja zbližanje pozicij z odmikom Kremlija od demokracije in njegovim popustljivim odnosom do Irana v ozadju. Po dolgoletnih in utrujajočih pogajanjih bodo

izginile ovire za vstop Moskve v WTO. Obe strani upata, da bosta dosegli zadnje kompromise že do sredine tega leta. Toda ko bo sporazum podpisan, bo pred njimi še težja naloga: prepričati veliko bolj skeptični kongres, da bo vanj privolil. Predsednik Bush je že zdavnaj obljubil Rusiji podporo pri vstopu v WTO, da bi olajšal nekdanji komunistični državi integracijo v svetovno ekonomijo. Toda pozicija kongresa je do tega vprašanja postala v zadnjih letih veliko hladnejša in se lahko še poslabša, ker bo kmalu teklo zadnje leto Bushevega mandata, nadzor nad enim od resorjev pa bo v jeseni morda prešel v druge roke. Tudi odnos Vladimirja Putina do Bele hiše se je v zadnjih letih ohladil.

INTERVJU

Dr. Miha Brejc

Brez izdatne državne pomoči Lipica ne bi preživela

Gregor Drnovšek, foto: Bor Slana

Poslanec v evropskem parlamentu iz vrst SDS in predsednik sveta Kobilarne Lipica dr. Miha Brejc je v zadnjih tednih priljubljen na medijski tarči, in to predvsem zaradi vloge, ki jo ima pri obujanju Lipice. Očitajo mu, da bo z razširitvijo igrišča za golf Lipico uničil, sam pa pravi, da so v vseh načrtih vedno na prvem mestu lipicanci. Z njim smo se pogovarjali o stanju v Kobilarni Lipica, o obtožbah na njegov račun, o razvoju Lipice v prihodnosti in o širjenju EU na vzhod.

Kako ocenjujete zdajšnje stanje v Lipici v primerjavi s stanjem, v katerem je bila, ko ste postali predsednik sveta Kobilarne Lipica (v nadaljevanju KL, op. p.)? Kakšni so vaši dosežki v tem času?

Po letu dni zelo intenzivnega ukvarjanja z Lipico lahko rečem, da je bilo narejenih nekaj pomembnih korakov naprej, zlasti ko gre za program varstva in razvoja, za program dela v letu 2006, za izhodišča za spremembe zakona o KL. Vlada je v celoti izpolnila svoje obveznosti do KL, kar je dobro. Povečala je premoženje KL, s tem ko je prenesla nekdanjo stražarnico Lipica v posest kobilarne. Žal pa so mnogi zaposleni v prvem letu mojega predsedovanja svetu ravnali tako kot vsa leta prej in KL je končala leto 2005 z izgubo. Nekaterih ravnanj iz preteklosti se ljudje očitno ne morejo odvaditi in to spoznanje počasi prihaja na plan. Postaja jasno, da so nujne bistvene spremembe v organizacijski in kadrovski strukturi, KL potrebuje nove ljudi in nove programe. Prvi korak v tej smeri je oblikovanje celovite ponudbe, ki temelji na lipicancu (program dresure, lipiška šola jahanja, turistično jahanje, otroški program itd.) in drugi kulturni dediščini (muzej, galerija), dopolnjujejo pa jo ponudba hotelov, restavracij ter šport in rekreacija. Samo z lipicanci se ne da preživeti, saj imajo vse kobilarne te vrste v Evropi izgubo.

V kakšnem finančnem stanju je KL? Lahko postrežete s številkami?

Stanje je zelo slabo. V gospodarskem delu je nastala izguba 200 milijonov, tako da je zavod končal leto 2005 s primanjkljajem 111 milijonov tolarjev, in še to zato, ker je prišlo do pre-

livanja proračunskih sredstev v gospodarsko dejavnost, kar pa ni dopustno. Govorimo torej o dejanski izgubi 200 milijonov tolarjev. Poleg tega ima KL kratkoročne zadolžitve v višini 300 milijonov, ki jih je treba odplačati v 5 letih. Tu je še reševanje stanovanjske problematike v tistem delu, ki je vezan na pravnomočne sodbe sodišč iz preteklosti. Tega prej ni nihče reševal, mi pa želimo to urediti, a to spet pomeni finančni zalogaj, ki ga danes težko ocenim. Mimogrede pa to nanese 50 do 100 milijonov. Naslednji problem je opremljenost same KL. Kobilarna ima zastarelo opremo, delovne obleke za delavce so kupili prvič po desetih letih. Kobilarna je nelikvidna, pred dnevi so bile težave, ker niso imeli denarja za oves.

Odločili ste se torej za pokrivanje starih izgub, hkrati pa poskušate Lipico tudi bolje razviti. Kakšno pot ste izbrali za njen razvoj?

Najpomembnejše je, da smo oblikovali jasen cilj. Odgovor je celovita ponudba, ki bo gosta ves teden zadržala v Lipici. Treba bo izboljšati ponudbo v hotelih in restavracijah, olepšati in urediti okolico, očistiti kobilarno, pobarvati lesene in kovinske dele, urediti poti, obnoviti čistilno napravo in tako naprej. Bistveno pa bo treba povečati kakovost in intenzivnost dela v vseh organizacijskih enotah KL, odpraviti nepotrebna delovna mesta, izostriti odgovornost za delo, uveljaviti konkurenčno klavzulo in nemudoma izboljšati prodajno službo. Vlada je imela dve možnosti. Prva bi bila zaprtje hotelov in restavracij in odpustitev okrog 100 zaposlenih. Druga možnost pa je oblikovanje celovite ponudbe, ki bo dolgoročno omogočila dobre pogoje za razvoj lipicancu in zagotovila socialno varnost okrog 200 zaposlenim. Najlažje je zapreti dejavnost in odpustiti ljudi, a mi smo se odločili za težjo, vendar razvojno in socialno boljšo možnost. K uresničevanju ciljev KL bodo pomembno prispevala tudi sredstva iz evropskih virov.

Možnosti za pridobivanje evropskega denarja torej obstajajo. Zakaj ga niso črpali že prej?

Možnosti so obstajale že prej, vendar je bil izkoristek zelo slab, ker ni bilo pravega

interesa. Kdo pa bi se trudil, če dobi plačo, pa če dela ali ne. Lani smo začeli z intenzivnejšim delom na evropskih virih in prvi rezultati so tu. Podpisana je pogodba za obnovo pašnikov in igrišča za golf ter nakup kmetijske mehanizacije, za obnovo kulturne dediščine pa v naslednjih letih pričakujemo 1,5 milijona evrov. Letos bomo pripravili dokumentacijo za novo čistilno napravo in ureditev meteornih voda ter tako pripravljeni pričakali naslednji razpis za evropska sredstva. Ker je vodenje evropskih investicijskih projektov zahtevno delo, bo potrebna tudi ustrezna kadrovska rešitev.

Kaj pa Lipici po vašem mnenju prinaša igralniška dejavnost?

Takšna, kot je zdaj, je zagotovo zelo moteča. Igralci, ki pridejo večinoma iz Trsta, Italije, zasedejo parkirne prostore, preživijo v igralnici nekaj ur, tam zapravijo 100 ali 200 evrov in potem preprosto odidejo.

Kobilarna torej od njih nima nobene koristi?

Ne, KL nima od tega popolnoma nič in tu iščemo primerne rešitve.

Kakšna pa bo vaša marketinška usmeritev? Gotovo bo treba veliko časa in truda posvetiti marketingu. Je denimo ločena predstavitev KL na mednarodni turistični borzi v Berlinu primerna rešitev za njeno večjo uveljavitev?

Po moje to ni prava rešitev. Marketing je oddelek v KL, ki je res potreben temeljite prenove. Šest ljudi v njem je absolutno preveč, samostojno nastopanje na sejnih je nesmisel. Tudi lani so na sejnih nastopali samostojno, rezultatov pa ni bilo. Soglašam s tistimi in tudi sam sem bil proti temu, da Lipica hodi sama na sejme in porablja 20, 30 milijonov tolarjev za ta namen. Predlagal sem vodstvu, da to porabo omeji na res najnujnejše. Mnogo pametneje bi bilo, da bi se marketing ukvarjal z neposredno okolico, npr. s Trstom, ki ima 200.000 prebivalcev in je neizkoriščen, potem je tu Ljubljana, Obala, Istra, Kvarner. Tu so velike turistične agencije, s katerimi bi se morali pogajati in bi potem nekako napolnili hotele.

► Če se ozreva na razvpiti golf v Lipici. Etbin Tavčar, pomočnik strokovnega vodje za urejanje naravne in kulturne dediščine v KL, trdi, da so na območju, kjer je danes igrišče za golf, najdonosnejša zemljišča, če jih ocenjujemo po krmni vrednosti. Kako odgovarjate na ta očitek?

Žalostno je, da pomočnik strokovnega vodje za naravno in kulturno dediščino stvari ne pozna. Ta predel, kjer je danes golf, je bil v preteklosti gozd, gmajna. Leta 1983 je bilo treba pridobiti sečno dovoljenje za izsek površin za igrišče. Navozili so okoli 500 tovrnjakov šote, peska, mivke. Skratka, iz razpoložljive dokumentacije izhaja, da se v tem predelu konji niso pasli in zato smo tudi mi, ko smo razpravljali o tem, ali naj gremo v širitev igrišča, ugotovili in vztrajali, da gremo lahko samo tja, kjer za konje ni primerno. Tavčarjeve trditve so brez podlage, ne držijo in so čisto zavajanje javnosti.

Kakšen pa je vaš odnos z njim? Namiguje se, da te obtožbe usmerja na vas, ker se boji za svoje delovno mesto. Ali to drži?

Gospod Tavčar se ne more pohvaliti s svojim delom. Ko se je bilo treba lani prijaviti za že omenjeni projekt za 1,5 milijona evrov, je sodelovanje odklonil, čeprav to delo sodi v njegovo pristojnost, državni sekretarki dr. Pirkovičevi pa je celo poslal sporočilo, da pri tem projektu ne bo sodeloval. Tudi v projektu za obnovo pašnikov itd. je samo formalno zapisano njegovo ime, delo pa so opravili drugi. Ves čas je bil seznanjen z nameravanimi spremembami glede igrišča za golf, vendar svojega mnenja ni sporočil direktorju ali svetu KL. Ko pa so v KL zaradi izgube začeli pripravljati reorganizacijo, se je nenadoma zavedel, da je njegovo mesto ogroženo, in v javnosti je nastopil kot veliki skrbnik naravne in kulturne dediščine. Podoben primer je tudi pomočnik strokovnega vodje gospod Slavič, ki nikakor ni hotel sodelovati pri pripravi programa dela 2006. Zato sem ga povabil kar na sejo sveta KL, da bi končno zvedeli, kakšni so cilji konjereje za leto 2006.

Kakšen je bil njegov odgovor?

Po metodi copy-paste je oddal nekaj iz starega programa varstva in razvoja, nekaj iz zapisnika strokovne komisije za oceno konj v kobilarni. Preprosto je nekaj skombiniral, vendar to ni bil program, ampak opis dejavnosti. V programu je pač treba jasno povedati, koliko konj imamo in kaj bomo z njimi v tem letu storili, koliko konj imamo za jahanje danes, koliko bi jih potrebovali ipd. Na ta vprašanja ni znal odgovoriti. Skratka, ti ljudje so že prej vedeli, da bodo morali, ko bo šlo za res, povedati, kaj v Lipici delajo in kaj so doslej naredili. Ko smo napovedali odpuščanje, pa so šli v medije in me napadajo. Ne glede na vse to pa Lipica potrebuje spremembe in verjamem, da bo do njih tudi prišlo.

Po letu dni intenzivnega ukvarjanja z Lipico lahko rečem, da je bilo narejenih nekaj pomembnih korakov naprej.

V kakšnem obsegu se bo izvedlo napovedano odpuščanje oziroma racionalizacija stroškov poslovanja? Bo to po t. i. mehkem sistemu?

Mehko, mehko. Nisem za to, da se ljudje odpuščajo. Menim, da se moramo potruditi in pripraviti programe, da bodo ljudje imeli delo in boljše plače. Če pa ti ljudje na vseh koncih in krajih nasprotujejo in spodkopavajo vsako pobudo, pa je to težko doseči. V Lipici je delovalo že osem direktorjev, in tudi če so kaj želeli storiti, so se prej ali slej srečali s problemi ali skupinami, ki so nasprotovale, da bi se karkoli spremenilo. Vlada zahteva spremembe, vendar daje prednost programom, ki naj zagotovijo socialno varnost. Ker pa je KL v finančni in organizacijski krizi, bo najprej treba zmanjšati število zaposlenih, razviti nove programe in potem postopoma povečevati število zaposlenih.

Čemu pripisujete upiranje teh skupin vsakršnim poskusom sprememb?

Saj ne gre za upiranje, gre za posameznike, ki nasprotujejo vsakršnim spremembam. Za nekatere ljudi je najudobneje, da delajo malo ali nič, da dobijo plačo ne glede na to, ali so hoteli polni ali prazni. Ko pa začneš spremenjati stvari in poskušaš vzpostaviti normalen red, zavajajo javnost in se zatečejo k svojim političnim botrom.

Kdo so ti botri, jih lahko imenujete?

Seveda. To so ljudje, ki spadajo v prejšnji režim – od pomembnih političnih oseb tistega časa denimo iz družine Kučan in tako naprej. Imeli so pomembne politične položaje, imeli so vpliv in moč, pa za Lipico niso ničesar naredili. Zdaj ko poskušamo nekaj narediti, pa je vse narobe. Vendar brez nič ni nič, in če ne

bomo resno potegnili teh potez, z Lipico ne bo nič. Tik pred prazniki sem se sešel s svetom delavcev KL in veseli me, da podpirajo načrtovane spremembe.

Vlada je že sprejela sklep o razširitvi igrišča za golf na osemnajst lukenj.

Vlada je sprejela sklep, da moramo Lipico rešiti. V tem kontekstu je sprejela predlog naše delovne skupine, da razširimo igrišče za golf, izboljšamo bazen in uredimo drugo infrastrukturo, da bi gostje lahko tu preživeli teden dni ali več. Ko gre za igrišče za golf, je vlada postavila zelo zahtevne pogoje; širiti ga je mogoče samo tja, kjer ni konj in kjer za konje ni primerno. Teren smo si ogledali s strokovnjaki za konjerejo, ne z gospodom Tavčarjem ali krajinskimi arhitekti, in ti menijo, da je najboljša rešitev to znotraj Lipice. V Sloveniji so ljudje proti golfu, pa ne vem zakaj, saj gre za zdrav šport, ki je cenejši od smučanja. Iskali smo rešitve, kako napolniti hotele in restavracije, iskali smo rešitve, da nam ne bi bilo treba odpustiti 100 zaposlenih. Oblikovali smo program, ki vključuje širitev igrišča za golf, ker menimo, da bo to napolnilo hotele zlasti v jesenskem in zimskem času, ko od konjereje ni prihodkov. Sedaj pa je javnost proti golfu, nihče pa ne ponudi uporabne rešitve.

Koliko naj bi razširitev igrišča stala in kdaj bi bila opravljena?

Celoten projekt ocenjujemo na okrog 800.000 evrov. Zelo dosledno spoštujemo pravila igre, in dokler nimamo dokumentov in dovoljenj za gradnjo, ne bomo storili ničesar. Dokler npr. gnezdiijo ptice, ne bomo sekali gozda

in tako naprej. Če bi nam uspelo do konca leta zgraditi igrišče in posejati travo, bi prihodnjo jesen igrišče že lahko odprli in seveda tržili celovito turistično ponudbo, kar pomeni, da bi Lipica na svojem najbolj problematičnem delu iztržila pozitivno ničlo, pri konjereji pričakujemo večji prihodek in konec leta 2007 bi morda že lahko poslovali brez izgube.

Se ne bojite, da bi Lipica postala bolj znana po igrišču za golf kot po lipicancih?

Sploh ne. Če pogledate po svetu, lahko vidite, da je cela vrsta takšnih kombinacij. Še posebej na Irskem, v Veliki Britaniji in tudi v Franciji se takšne ponudbe dopolnjujejo. Današnji turist je zelo zahteven. Če nekdo lahko jaha konja samo dve uri na dan, se postavi vprašanje, kaj bo počel preostali čas.

Kakšne prihodke je prinesla konjereja v letu 2005 in kakšne izgube gostinska dejavnost?

Številke zdajle nimam pri sebi, iz bilance pa jasno izhaja, da je država lani izdatno pomagala javni službi, zato ta služba tudi ni imela izgube. Prihodki od konjereje so zelo skromni, prav tako prihodki hotelov in restavracij. Brez izdatne državne pomoči Lipica ne bi preživela. Včasih je imela Lipica dve izvedbi programa dnevno, ob sobotah in nedeljah celo po tri, ter eno programsko ekipo, ki je gostovala po Evropi. Konjereja je prinašala bistveno večji prihodek, kljub temu pa brez pomoči države ni šlo.

Kako je mogoče, da Lipica nima zaposlenega svojega veterinarja?

Preprosto zato, ker so se odločili, da je boljša varianta z Veterinarskim zavodom v Sežani. Nisem veterinar, si pa vendarle mislim, da bi bilo pri tako velikem številu konj prav, da imajo svojo ambulanto, ki bo dnevno opravljala tisto, kar bi pač morala opravljati. Verjamem, da bi imeli dovolj dela. Veterinar, ki vsak dan živi s svojimi konji in jih pozna, lahko ukrepa takoj, medtem ko mora zunanji veterinar ob prihodu stanje živali šele ugotavljati.

Kako boste izboljšali hotelirsko ponudbo? Iščete investitorje ali bo še vedno vse na plečih države?

Sedaj je še vse na plečih države, vendar se je vlada odločila, da ne bo več tako. Imeli smo že pogovore s potencialnimi investitorji, a se nihče ni odločil za najem, ker ekonomsko ni upravičen. Preveč je omejitvev. Če ne smeš dograditi igrišča za golf, ne bo gostov. Če ne smeš obnoviti bazena in obupnih stavb, lepo vas prosim, kdo bo šel v to? Rešitev je torej tudi v ustrezni spremembi zakonodaje in ustreznem razumevanju varstva. Zavarovati moramo namreč vse tisto, kar je kulturna in naravna dediščina. Naj dodam še to, ko se toliko govori o krajinskih in kulturnih znamenitostih Lipice in njeni identiteti, da

je čistilna naprava v res obupnem stanju, da so tam stara Adriina prikolica in drugi odpadki, da po tleh ležijo nizkonapetostni kablji in še in še. Jasno je torej, da so tu resni problemi, ki jih je treba rešiti. A o tem ne govori nihče.

Pojdiva še malce v evropske politične vode. Je Hrvaška pripravljena na vstop v EU?

Ne, Hrvaška ni pripravljena na vstop v EU. Čakajo jo naporna pogajanja za izpolnitev vseh 35 poglavij pridružitvenega sporazuma. Trudi se, da bi te pogoje izpolnila, vendar sami vemo, da njihova izpolnitev zahteva izredno veliko truda in družbeno soglasje. Bojim pa se, da na Hrvaškem razmere niso takšne, kot so bile v Sloveniji. Hrvaško čaka še veliko dela.

Na katerih področjih je najbolj oddaljena od normativov EU?

Težko bi šel po vseh področjih. Mogoče urejanje prostora, kmetijstvo, delovanje državne uprave, pravosodje, praktično vsa področja. Tu se seveda omenja še spoštovanje prava, problem korupcije. Ima tudi veliko sosedov, s katerimi mora urediti vrsto stvari, ne samo s Slovenijo, in te težave bo morala rešiti do svojega vstopa. Še kar nekaj let bo trajalo, da se bo lahko pridružila EU.

»Vedno, ko kaže, da bi se lahko kaj zmenili, so v eni ali drugi državi volitve. Takrat nastopijo notranjepolitični razlogi, da se stvari sprevržejo in ne pride do dogovora.

Je odnos slovenske politike in podpiranje Hrvaške za njen vstop v EU primeren? Smo morda premalo ostrji?

Prva ugotovitev je za Hrvaško neugodna. V preteklosti je pogostokrat izvajala politiko izvršenega dejstva. Postavila je prehod in to je sedaj meja ne glede na to, da je prehod 50 metrov na našem ozemlju. Sekali so les v snežniških gozdovih, češ da je to na hrvaški strani. Slovenska stran je bila tukaj silno mehka. Kadar gre za politiko izvršenega dejstva, menim, da bi morala slovenska stran nastopiti zelo odločno. Po drugi strani pa imata obe strani težavo. Vedno ko kaže, da bi se lahko kaj dogovorili, so v eni ali drugi državi volitve. Takrat nastopijo notranjepolitični razlogi, da se stvari sprevržejo in ne pride do dogovora. Z vstopom Hrvaške v EU bi gotovo odpadel tudi marsikateri problem.

Se bodo problemi med sosedama rešili že pred njenim vstopom v EU ali kasneje?

Če bi proces nasledstva realizirali hitro, bi že kar nekaj problemov odpravili. Sicer pa mislim, da se bodo te stvari še vlekle.

Je za mejno vprašanje arbitraža nujna ali vidite še kakšno možnost za dvostranski dogovor?

Arbitraža je običajna pot takrat, kadar se dve državi na noben način ne moreta dogo-

voriti. Vendar se morata tudi za arbitražo dogovoriti, kar pomeni, da je tudi zanj potrebna uskladitev predlogov.

Kakšni pa bi bili izidi arbitraže za Slovenijo? Denimo v Piranskem zalivu?

Prepričan sem, da bi bili za Slovenijo ugodni.

Turčija v EU, da ali ne?

Glaseval sem proti. Lani, ko smo o tem razpravljali in glasovali, Turčija ni izpolnjevala kopenhagenskih kriterijev. Med najpomembnejšimi je seveda spoštovanje človekovih pravic. Še vedno so namreč na voljo podatki, da tam prihaja do linčanja, kamenjanja žensk in je stanje človekovih pravic kljub velikemu napredku še vedno zaskrbljivo, neevropsko. Moje stališče je, da dokler država, ki se želi vključiti v EU, ne izpolni kopenhagenskih kriterijev v celoti, toliko časa ji ni mogoče podeliti tega statusa ne glede na to, da je bil storjen velik napredek. Zelo spoštujem Turčijo, njeni koraki, ki jih je naredila v zadnjih 10 letih, so vredni občudovanja, zelo podpiram njihova prizadevanja. Vendar še niso dosegli tiste stopnje, da bi lahko imela tak status, zato sem glasoval proti. ■

Ustanovni člani društva National Geographic Society med podpisovanjem listine društva v klubu Cosmos v Washingtonu

Slovenski National Geographic

V. M.

V Slovenijo konec aprila prihaja ena najstarejših in najuglednejših revij na svetu – *National Geographic*, ki je že davno presegla ameriške okvire.

Revija, ki je prvič izšla leta 1888 kot glasilo ameriškega geografskega društva National Geographic Society, ima danes že več kot 40 milijonov bralcev po vsem svetu. Vse družita navdušenje za fotografije in želja po spoznavanju vseh razsežnosti človekovega bivanja na našem planetu. V vseh teh letih je revija postala nepogrešljiv vir informacij vsem, ki nenehno spremljajo dogajanje v svetu in se želijo prvi seznaniti z najnovejšimi odkritji na vseh področjih človekovega delovanja. Tako je revija npr. s Hiramom Binghamom leta 1911 odkrila Machu Picchu, objavila prve podvodne fotografije z Jacques-Yvesom Cousteaujem, z Jane Goodall raziskovala opice, našla tri milijone let staro okostje pramatere človeštva Lucy, izsledila Titanic in še in še.

Mednarodne izdaje Revija je mešanica vrhunskih fotografij (za povprečno reportažo, ki obsega deset strani, posnamejo več kot 17.000 fotografij), odličnega oblikovanja in besedil, ki z močno osebno noto avtorjev premikajo

meje na številnih področjih znanosti in življenja, ki nas obdaja. Odkriva nove in nove čudeže narave in bogastva različnih človeških okolij na našem planetu. Leta 1995 se je društvo National Geographic Society odločilo za prvo mednarodno izdajo – v japonskem jeziku. Slovenska izdaja je trideseta oziroma devetindvajseta mednarodna izdaja. Njena uspešnost je v Sloveniji že zdaj

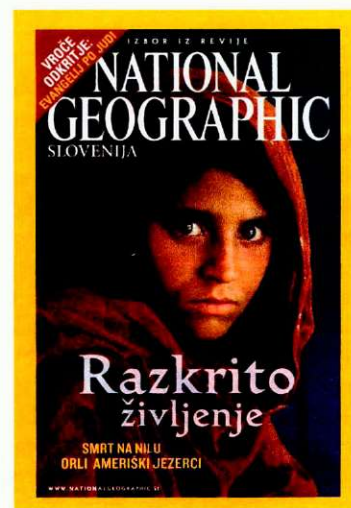
nesporna, saj ima ameriška izdaja pri nas skoraj štiri tisoč naročnikov. Prihod slovenske izdaje National Geographica na naš trg bo zato zanimiv iz več razlogov, saj bomo morali bazo slovenskih bralcev oblikovati ob obstoječih bralcih ameriške izdaje; ob tem bo National Geographic prva tuja revija pri nas, ki jo izdaja neprofitna organizacija, ki hkrati od slovenskega založnika zahteva, da

vsebinsko revije ustrezno lokalizira in priredi potrebam okolja, v katerem revija izhaja.

13. januarja 1888 se je v Washingtonu sešlo 33 uglednih mož, da bi razpravljali o »koristnosti ustanovitve društva za poglobljanje in širjenje znanja geografije«. Bili so geografi, raziskovalci, vojaški častniki, pravniki, meteorologi, kartografi, naravoslovci, bankirji, učitelji, biologi, inženirji in iznajditelji. Duhovni vodja skupine je bil Gardiner Greene Hubbard, pravnik in človekoljub, ki je svojemu zetu Alexandru Gra-

Uredništvo National Geographica Slovenija

Uredništvo National Geographica Slovenija bodo vodili: dr. Miha Kovač, glavni urednik, dr. Marija Javornik, pomočnica glavnega urednika, in Arne Hodalič, urednik fotografije. Uredniški odbor bodo sestavljali strokovnjaki z različnih področij naravoslovnih in družboslovnih znanosti: dr. Janez Bogataj (etnologija), dr. Robert Brus (gozdarstvo), dr. Andrej Čadež (astronomija), dr. Marina Dermastia (botanika), dr. Bojan Djurić (arheologija), dr. Špela Goričan (geologija, paleontologija), dr. Marta Klanjšek Gunde (kemija), dr. Boris Kryštufek (sesalci), Jaro Lajovic, dr. med. (medicina), dr. Oto Luthar (zgodovina), dr. Karel Natek (geografija), dr. Dragica Noe (tehnika), dr. Drago Perko (geografija), dr. Mitja Rosina (fizika), dr. Ignac Sivec (nevretenčarji), dr. Boris Sket (speleobiologija), dr. Marko Stabej (jezikoslovje), dr. Mihael Jožef Toman (ekologija celinskih voda), dr. Peter Trontelj (ornitologija, evlucijska biologija), dr. Tom Turk (biokemija, morska biologija).

hamu Bellu pomagal ustanoviti prvo telefonsko družbo. Hubbard je bil izvoljen za predsednika novega društva. Vodila ga je želja, da bi poglobljajl in širil znanje geografije (v najširšem smislu) med vsemi ljudmi – kot posledico svojega ideala o enakopravnosti vseh. To je postalo tudi temeljno vodilo v delovanju društva; poimenovali so ga National Geographic Society.

Društvo je oktobra 1888 izdalo prvo številko revije *National Geographic*. Revija je bila drobna, zelo strokovna, vezana v platnice rdečkastorjave barve, dobilo pa jo je 200 ustanovnih članov. V tej številki je bil s področja meteorologije objavljen članek *Snežni vihar*, v njem pa je bil tudi zelo živ opis viharja. Geolog W. J. McGee je ugovarjal, da ni primerno, če predavanja oziroma revija vsebujejo »številne ilustracije in neznanstvene opise«. Sicer pa so prve številke revije doživljale kritiko, da so preveč znanstvene. Aprila 1891 je društvo objavilo *Povzetek poročil o odpravi na goro St. Elias*; odprava je bila njegov prvi »podvig pri raziskovanju«, čeprav jo je financiralo skupaj z ustanovo U. S. Geological Survey. Tako je nastal vzorec za tisoče znanstvenih raziskav, ki so sledile v naslednjih obdobjih.

Članstvo Leta 1897 je Gardiner Greene Hubbard umrl. Januarja 1898 ga je na mestu predsednika nasledil njegov zet Alexander Graham Bell, iznajditelj, ki je veliko svojih odličnih sposobnosti in energije posvetil izboljševanju revije. Sprejel je dva ključna sklepa, ki sta odločilno vplivala na prihodnjo usmeritev društva. Najprej je ustavil prizadevanja, da bi povečali naklado s prodajo v kioskih, in ponudil revijo vsakomur, ki bi želel postati član društva; pri tem je računal na ljudi, ki so verjeli v delo društva in želeli sodelovati pri tem. Namesto da bi samo kupovali revijo, naj bi ljudje prispevali s članarino.

Druga pomembna Bellova odločitev je bila, da so vzeli v službo obetavnega mladeniča, ki naj bi vdihnil reviji več življenja in poskušal povečati članstvo. Ta mladi mož je bil Gilbert H. Grosvenor, 23-letni učitelj, ki je z novimi prijemi revijo *National Geographic*,

časopis z golimi geografskimi podatki, spremenil v slikovit opis resničnega sveta, hkrati pa dal ameriškemu novinarstvu trajen pečat. V enem letu je Grosvenor več kot podvojil članstvo društva – povečalo se je s 1000 na 2000 članov – in začel objavljati članke, zanimive za širok krog ljudi. Največji premik je mladi urednik dosegel januarja 1905, ko je sklenil objaviti enajst strani fotografij skrivnostnega mesta Lhasa v Tibetu. Ta povsem fotografska predstavitev je bila v tistem času drzna poteza in tudi Grosvenor sam je imel dovolj razlogov za zaskrbljenost glede odzivov, vendar se je pozneje spominjal, kako so mu »člani

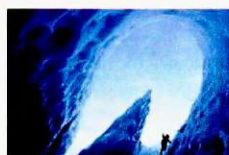
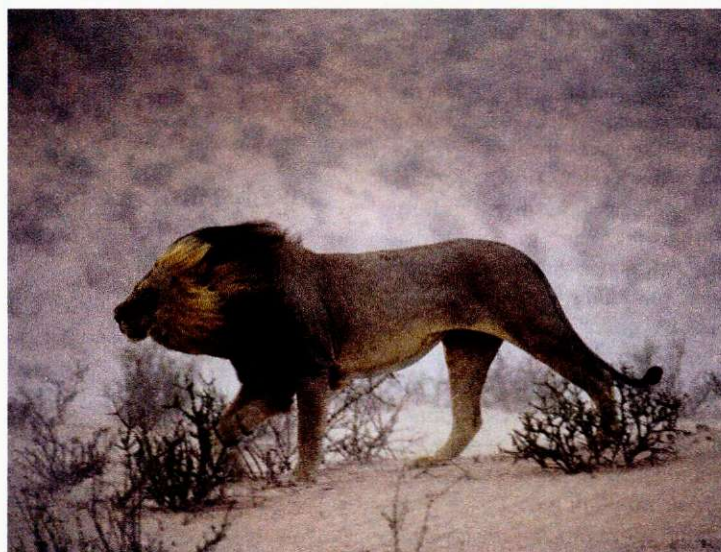
društva čestitali, ko so ga srečevali na ulici«. Grosvenor je od piscev terjal živahen in zanimiv slog, neposredno in preprosto pisanje, s katerim bi pri bralcu spodbujal živo predstavljanje podob.

Fotoreportaža Prispevek Gilberta H. Grosvenorja k razvoju društva National Geographic Society in njegove revije je neprecenljiv. Leta 1954 je uredništvo prevzel njegov sin Melville Bell Grosvenor in v desetih letih se je število članov povečalo z 2,175.000 na 5,500.000. Nova grafična podoba in uvedba barvne fotografije sta postavili temelje pionirski vlogi revije *National Geographic* v fo-

Ena prvih fotografij o Sloveniji, objavljena v reviji National Geographic septembra 1930; pripis k sliki je prevod izvirnika: »Otok v Blejskem jezeru, obkroženem z Alpami, bi bil zlahka prizorišče pravljice. V doline, gore in na jezerska obrežja Kranjske čas ni prinesel velikih sprememb, in čeprav je Bled priljubljeno poletno letovišče, ni izgubil svojega idiličnega šarma.«

toreportaži (prvi komercialni postopek v barvni fotografiji je bila Lumièrjeva kromatografija, ki je bila uporabljena pri fotografijah tunizijskega kmetovalca, objavljenih v reviji septembra 1916). *National Geographic* je bila prva revija, ki je objavila fotografije živali, posnete ponoči. Prva je tudi objavila fotografije, posnete pod vodo (leta 1926 sta stalni fotograf revije Charles Martin in znanstvenik W. H. Longley naredila prve podvodne posnetke v barvah), prva je objavila barvne fotografije v večjem številu in prva imela hologram na naslovnici. Leta 1959 je začela za naslovnice redno izbirati barvne fotografije.

8,5 milijona članov Društvo National Geographic Society, ki so ga ustanovili ugledni možje v klubu Cosmos, je postalo organizacija, ki deluje po vsem svetu. Danes ima 8,5 milijona članov – približno 20 odstotkov sestavljajo bralci v drugih jezikih. Ima pomembno vlogo ne le pri poročanju o oddaljenih krajih, ampak tudi pri njihovem odkrivanju in razumevanju. V 70. letih 20. stoletja se je vodstvo revije dokončno oddaljilo od vodila, ki se je izoblikovalo v zgodnjem obdobju delovanja društva, namreč, da bo o vseh deželah in ljudstvih objavljalo samo to, kar je prijazno, in se bo izogibalo neprijetnim platem ali neupravičeni kritiki. Urednik Gilbert M. Grosvenor, vnuk prvega zaposlenega urednika, in njegovi nasledniki so se namreč odločili, da bo revija objavljala polemične prispevke – tudi o kemijskem onesnaževanju, jedrski energiji, prepovedanem trgovanju z živalmi in razvoju človeka. Poleg tega je društvo od začetka svojega delovanja podprlo že okoli 8.000 odprav in raziskovalnih projektov. **D**

Žebotov politični nastop

V. M.

Janez Arnež je napisal in v svoji založbi *Studie slovenice* izdal knjigo z naslovom *Ciril Žebot in njegov politični nastop*.

Če ne bi bilo revolucije, bi bil Ciril Žebot eden najvidnejših slovenskih politikov. Leta 1937 je doktoriral iz prava in še pred začetkom vojne končal dve znanstveni knjigi o korporativnem narodnem gospodarstvu ter o gospodarstvu v Sovjetski zvezi. V začetku leta 1941 je bil habilitiran za prvega docenta ekonomije na ljubljanski pravni fakulteti. Med okupacijo je podtalno deloval za zedinjeno in demokratično Slovenijo po njeni osvoboditvi. V ilegali je napisal knjigo *Narod sredi Evrope* in urejeval podtalno glasilo *Slovenija in Evropa*. Kot enega najperspektivnejših mladih intelektualcev so ga na piko vzeli komunisti in njihova teroristična organizacija Vos. Če bi jim načrt uspel, bi ga 26. maja 1942 atentator ustrelil na Streliški ulici v Ljubljani skupaj s profesorjem dr. Lambertom Ehrlichom. Smrti ga je rešilo drobno naključje. Toda življenje so mu medvojni dogodki kljub temu korenito spremenili.

Delo za svobodno in demokratično Slovenijo je nadaljeval v Vatikanu in v osvobojenem Rimu. Ko so se ob koncu vojne postavljala vprašanja o miru in povojni ureditvi, je v Rimu ustanovil Akcijski odbor za zedinjeno in suvereno slovensko državo, ki se je zavzemal za samostojno Slovenijo v

povezavi s Svobodnim tržaškim ozemljem v okviru Intermarija, ki so ga predlagali Poljaki. Šlo naj bi za srednjeevropsko federacijo in ideja je bila naperjena proti prevladi komunizma in revolucije na ozemljih vzhodno od Trsta, od Slovenije do Poljske.

Konec vojne in zmago revolucije je Žebot dočakal zunaj Slovenije. Avgusta 1947 se je preselil v Združene države Amerike, kjer je na univerzah v Pittsburghu in Washingtonu predaval ekonomijo ter pisal knjige in razprave. Je avtor več knjig v slovenščini in angleščini, njegove razprave pa so izhajale tudi v italijanščini, nemščini in španščini. Leta 1967 je izšel prvi del njegove knjige *Slovenija včeraj, danes in jutri*, leta 1969 pa še drugi del. Tik pred smrtjo leta 1989, ko je bila na vidiku že osvoboditev Slovenije izpod komunističnega jarma, je izšla njegova knjiga *Neminljiva Slovenija*.

Arneževa knjiga Janez Arnež je knjigo o Žebotu napisal na podlagi obsežnega gradiva – tako Žebotovih spisov, pisem in knjig kot različne korespondence, ki jo hrani arhiv njegove *Studie slovenice*, od Mihe Kreka, Alojzija Kuharja in drugih političnih emigrantov. Knjigo je Arnež razdelil v dvanajst poglavij: *Stražarski vstop v politiko, Doba sovražne okupacije, Akcijski odbor za zedinjeno in suvereno slovensko državo, Slovenski ljudski blok, Free Europe Committee, Delovanje v ZDA in Kanadi, Jugoslovanska odjuga in slovenska politična emigracija, Slovenija včeraj, danes in jutri, Obisk v Ljubljani, Slovenski narod, Javornik, Po obisku – sedemdeseta leta*.

Knjiga ni lahko branje in zahteva bralca, ki dobro pozna dogajanje na Slovenskem v 20. stoletju, še posebej pa med drugo svetovno vojno in po njej. Skozi mnoge citate

iz zasebnih korespondenc nam je avtor prikazal pogosto bridko usodo vrhunskega intelektualca, ki je sposoben in bi rad soustvarjal svet, vendar mu razmere tega niso dopuščale. Toda kljub tem,

recimo jim kar nemogočim razmeram – komunistična diktatura v domovini, življenje daleč stran, onkraj oceana – je Žebot večkrat poskušal vplivati, da bi se razmere v zvezi s Slovenijo drugače urejevale. To je bil boj z mlini na veter, saj mu je domovina bila odtujena od leta 1941 do leta 1990 oziroma do njegove smrti leto pred tem. Ves povojni čas je veljal za »narodnega sovražnika številka 1«, in če bi se pojavil v Sloveniji, bi ga aretirali in zaprli. No, enkrat mu je za hip celo uspelo priti v Slovenijo. Toda kljub temu je poskušal, zaradi česar je od vidnejših ljudi v emigraciji zahteval »nemogoče« stvari. Realnost je bila pač drugačna od lepih idej, zato je nujno prihajalo do slabih odnosov. Arneževa knjiga je ena sama boleča podoba tragičnega idealista. **D**

V nedeljo, 28. maja 2006 v NOVEM MESTU

**600.
oddaja
Priatelji
radia Ognjišče**

**26.
srečanje
PRO-jevcev**

- ☀ ob **15.00** sv. maša s šmarnično pobožnostjo na Kapitlju - v stolni cerkvi sv. Nikolaja
- ☀ ob **18.00** koncert narodnozabavne glasbe v športni dvorani Leona Štuklja

Vstopnice:

na Radiu Ognjišče
v Ljubljani (01 512 11 26)
in na Kapitlju pri
s.Lidiji (07 393 52 35)

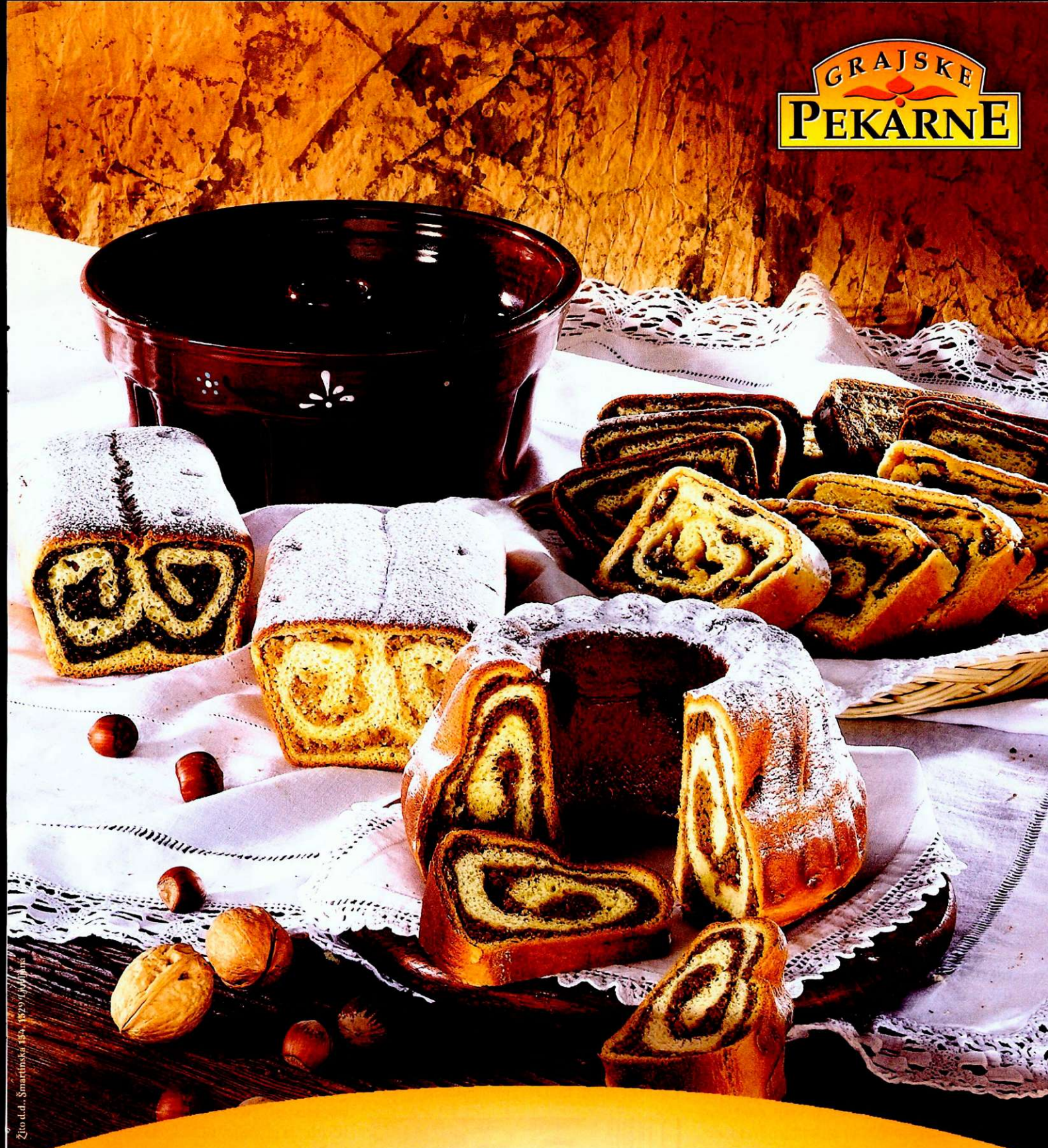
RADIO OGNJIŠČE

**Ciril
Žebot**

in njegov
politični nastop

Janez A. Arnež

Zopet se bliža čas praznikov,
ko si v družbi najdražjih privoščimo kakšno dobrote.
Potica. Nepogrešljiva dobrote vsakega praznika.

Kongresni turizem

Bled je z vrhunsko ponudbo idealen kraj tudi za kongresni turizem.

SAVA HOTELI BLED
 SAVA HOTELS & RESORTS

Kongresna dejavnost je segment turizma, ki mu v zadnjih letih tudi v Sloveniji namenjamo veliko pozornosti. Zanimiv je zaradi velike potrošnje udeležencev in učinkovite splošne predstavitve države. Številni kraji v njem vidijo svoje razvojne možnosti, tako da se različne naložbe na tem področju kar vrstijo. Množično se gradijo nove konferenčne dvorane, obnavljajo hoteli in kongresni centri ter napovedujejo številne nove zmožljivosti.

Bled kot biser Tudi Bled je bil v zadnjih štirih letih zaznamovan z intenzivnimi vlaganji v tovrstno infrastrukturo, saj sodi med najprepoznavnejše slovenske turistične kraje predvsem zaradi svojih naravnih lepote, kulturnih znamenitosti in turistične tradicije. Poleg klasičnega počitniškega in izletniškega turizma je bil kraj že od nekdaj zanimiv za številne organizatorje kongresov in drugih srečanj. K temu zagotovo veliko pripomore njegova ugodna prometna lega in bližina letališča. Glavno prizorišče dogodkov na Bledu je bila še do nedavnega Festivalna dvorana, danes pa so čedalje bolj v ospredju hoteli pod okriljem blagovne znamke Sava Hoteli Bled, ki na slovenskem kongresnem trgu postajajo vse bolj prepoznavni in privlačni.

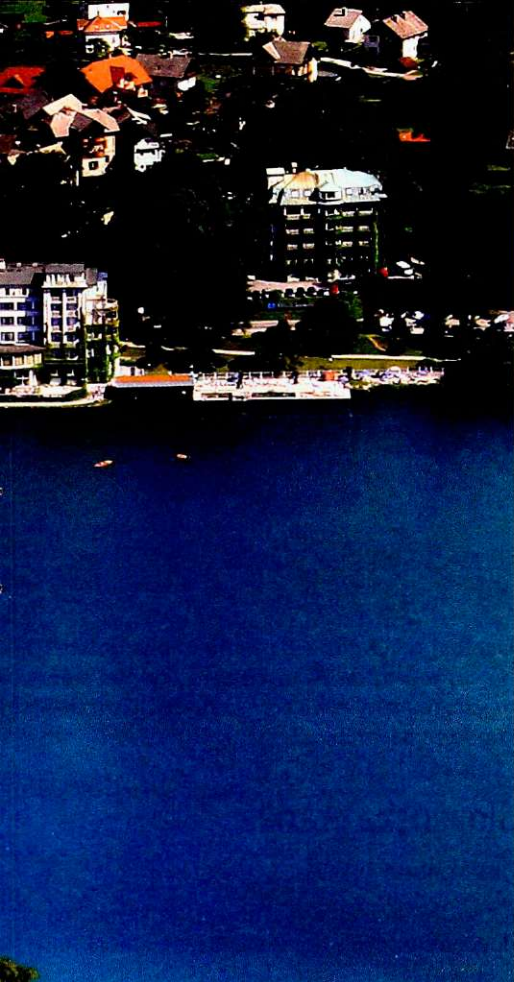
Sava Hoteli Bled Sava Hoteli Bled postajajo nosilec načrtnega razvoja kongresnega turizma na Bledu. Dinamične strateške prenovе objektov znotraj njihovih treh družb potekajo nepretrgano od leta 2002, ko je bil popolnoma prenovljen Grand hotel Toplice, ki pa je še vedno ohranil svoj tradicionalni značaj. Po prenovi je gostil že številne pomembne goste in bil prizorišče mnogih odmevnih srečanj. Za Grand hotel Toplice kot edini hotel s petimi zvezdicami na Bledu se pogosto odločajo organizatorji dogodkov na najvišji ravni, med njimi državni protokol. Tako je bilo eno najpomembnejših in tudi organizacijsko najzahtev-

nejših srečanj nedvomno srečanje predsednikov srednjeevropskih držav v juniju 2002.

Hotel Golf Septembra 2004 se je z novim sodobno opremljenim konferenčnim centrom Jupiter, ki sprejme do 350 udeležencev, na novo uveljavil tudi hotel Golf, ki je zaradi svoje bogate ponudbe večnamenskih dvoran postal največji kongresni hotel na Bledu in v okolici. K njegovi priljubljenosti, tudi med poslovnimi gosti, je zagotovo pripomogla postavitev sprostitvenega centra Wellness Živa. V hotelu Golf oziroma v novem centru Jupiter so bila od odprtja dalje organizirana že številna večja mednarodna srečanja: 71. svetovni kongres mednarodnega združenja pisateljev PEN, konference Manufacturing Visions, E-poslovanje, BledCom, srečanja Evropske komisije in še mnoga druga. Tudi za letošnje leto so načrti zelo ambiciozni, potrjenih je več pomembnejših kongresov, povpraševanje pa je tudi za leto 2008, ko bo Slovenija predsedovala Evropski uniji. V hotelu Golf se radi pohvalijo predvsem z zelo zvestimi organizatorji kongresov in poslovnih srečanj, ki se k njim vračajo že več let zapored. To nedvomno dokazuje, da jih strokovno usposobljeno osebje prepriča s svojimi brezhibnimi storitvami.

Baletke v paviljonu Belvedere

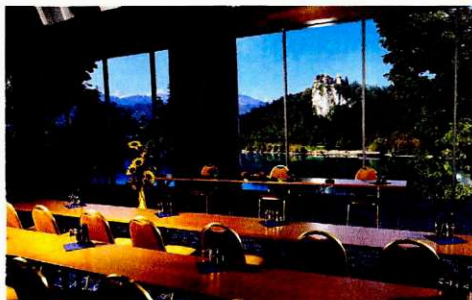

Dogodke organizirajo: Toni Vidic, vodja prodaje GHT, Monika Poklukar, prodaja kongresov G&P, Alenka Bešter, po novem PR, prej odnosi z gosti, Elvira Krupič, skupna prodaja SHB, Boris Ljubič, prodaja Vila Bled, Mateja Legat, prodaja kongresov GHT, Fedja Pobegajlo, direktor hotela Golf

Hotel Vila Bled Za manjša srečanja je primeren tudi hotel Vila Bled, ki je član ugledne mednarodne verige Relais Chateaux. Zaradi njegove odmaknjene lege ga pogosto izbirajo slovenska podjetja, ki želijo organizirati poslovni dogodek v umirjenem okolju, pa vendar zelo blizu Ljubljane. V parku Vile Bled je bil lani prenovljen tudi Plečnikov paviljon Belvedere, ki ponuja čudovit pogled na jezero in je gostom od maja do oktobra na voljo za organizacijo t. i. stoječih sprejemov in kulturnih dogodkov.

Obnova hotela Park Največja naložba v tem letu na Bledu je pred dnevi končana obnova hotela Park, drugega največjega hotelskega objekta v Sloveniji, ki se je začela novembra 2005. Obnova je obsegala temeljito sanacijo nastanitvenega dela, kjer so svežo podobo dobile vse hotelske sobe in hodniki. K dvigu kakovosti bivanja bodo pripomogli tudi nova recepcija, hotelska restavracija, klimatizacija skupnih prostorov, deloma sob in prijaznejši vhod oziroma hotelska avla.

Novo konferenčno središče Usmeritev v poslovni oziroma kongresni turizem pa je bila seveda predvidena tudi na tem objektu. Hotel Park je namreč s prenovo pridobil novo konferenčno središče, ki je povsem ločeno od drugih skupnih prostorov. Nove dvorane ponujajo vso potrebno tehnično opremo za izvedbo najzahtevnejših poslovnih srečanj in sprejmejo od 60 do 120 oseb. Organizatorjem poslovnih srečanj sta v konferenčnem sre-

Dvorana Jupiter v hotelu Golf

Dvorana Prešeren v hotelu Park

Dvorana Grand hotela Toplice

dišču na voljo tudi dve pisarni. Poleg novih dvoran so v posameznih nadstropjih hotela še štiri manjše dvorane za do 30 udeležencev, kjer lahko vzporedno potekajo manjša srečanja. Ker hotel Park že od leta 1984 vsako leto gosti mednarodni kongres PEN, so bile vse dvorane poimenovane po slovenskih pesnikih in pisateljih (Prešeren I in II, Cankar, Kosovel, Bartol, Finžgar, Gradnik, Jenko).

Z zgraditvijo konferenčnega središča hotel Park stopa ob bok hotelu Golf in Grand hotelu Toplice kot moderno poslovno stičišče.

V skladu s trendi Na področju ustvarjanja marketinško zanimivih kongresnih produktov je treba seveda nujno upoštevati vse splošne trende, značilne za kongresno industrijo. Sava Hoteli Bled so v tem segmentu že veliko naredili. Trend zniževanja stroškov, ki mu podjetja pri organizaciji srečanj vse bolj sledijo, zahteva fleksibilnost in izvirnost pri pripravi zanimivih in tudi cenovno ugodnejših programov. Sodelovanje s športnimi agencijami, ki prirejajo različna in vedno nova adrenalinska doživetja, postaja že nekaj običajnega. Investicije v t. i. wellness turizem so bile uspešno izvedene in so pokazale prve dobre rezultate. Trend umikanja v naravno okolje je za Bled kot turistično središče zelo ugoden.

Vrhunska ponudba V Sava Hotelih Bled si prizadevajo izvesti organizacijo kongresov in dogodkov »od začetka od konca«. To pomeni, da svojim strankam ponujajo podporo pri vseh vidikih srečanja. Poskrbijo za prevoze, spremljevalni program, pogostitve itd. Obogatili so tudi svojo ponudbo motivacijskih programov, kjer dobro sodelujejo z lokalnimi turističnimi ponudniki. Tako na primer poskrbijo za srednjeveški večer na gradu ali za interaktivno detektivsko igro med večerjo. Strategija Sava Hotelov Bled temelji na vrhunski ponudbi kongresnih zmogljivosti, aktivnih počitnic in golfskega turizma. Njihov izredno pomembni kongresni proizvod je že zelo dobro izoblikovan, naložbe vanj pa se bodo še nadaljevale. Rezultati se kažejo skozi številne uspešno izpeljane referenčne projekte in zadovoljne naročnike, ki se stalno vračajo. **D**

Poslovna skupina Sava

Folklorne pripovedi

Muzejsko društvo Škofja Loka

V knjigi *Nekoč je bilo jezero* je dr. Marija Stanonik zbrala povedke in pravljice iz Poljanske doline in njenega pogorja, zapisane ali objavljene v času od 1858 do 1941. Stanonikova je knjigo tudi uredila in napisala izčrpno spremno besedo in opombe. Več kot petdeset uvodnih strani je namenila prikazu virov, krajevnih pobud za zbiranje slovenske folklore v preteklosti, zbiralcem in zapisovalcem, pripovedovalcem ter kriterijem za razvrščanje gradiva v razdelke in terminološkim pojasnilom. V knjigi je objavljenih 400 povedk in pravljič, ki so razdeljene v deset razdelkov, od tega je devet razdelkov povedk (razlagalne, bajčne, strašljive, vražljive, legendne, zgodovinske, roparske, socialne, nagajive), na koncu pa so še pravljice. Krasijo jih ilustracije slikarja samouka Petra Jovanoviča.

Gregorčičeve poezije

Vse tri Mohorjeve družbe

Ob stoti obletnici smrti enega največjih in najpopularnejših slovenskih pesnikov Simona Gregorčiča, ki se je spominjamo letos, so vse tri Mohorjeve družbe (goriška, celjska in celovška) izdale knjigo *Izbrane poezije*. Objavljen je izbor pesnikovih osebnoizpovednih in refleksivnih pesmi ter domoljubnih, ljubezenskih in pripovednih pesmi (naredila ga je Lojzka Bratuž). V uvodnem eseu *Pesnik po milosti božji* je akademik dr. France Bernik zapisal, da slovensko liriko med Prešernom in moderno obvladujeta dva pesnika. Dvigujeta se nad množico malo nadarjenih pesnikov tega obdobja. To sta Simon Jenko in Simon Gregorčič. Oba sta bila velika, Jenko v petdesetih in šestdesetih letih, Gregorčič v sedemdesetih in osemdesetih letih 19. stoletja. Nedvomno pa je Gregorčič melodioznost slovenske lirike prignjal do izjemno visoke stopnje, zaradi česar je bil tudi izjemno priljubljen.

Platon

Filozofska fakulteta

V zbirki *Razprave Filozofske fakultete* je izšlo delo Valentina Kalana *Grška filozofija – Platon* (pet študij o njegovih dialogih *Platon: Evtifron*). Knjiga vsebuje pet študij o Platonovih dialogih: o *Državi*, *Teatitetu*, *Timaju*, *Sofistu* in *Evtifronu*. V Sloveniji specialnih študij iz zgodovine antične filozofije ni na pretek. V tej knjigi Kalanove študije zajemajo celoten diapazon današnjih ključnih problemov: od vprašanja tehnike, ki je prvič v človeški zgodovini razprto v *Sofistu*, prek vprašanja političnega in politike, temeljito zastavljenega v

1.

2.

3.

4.

Državi, do vprašanja svetega in svetosti, ki se v postmoderini dobi človeku znova postavlja v vsem svojem obsegu in dometu.

Matjaževa vojska

Društvo piscev zgodovine NOB

Pod nazivom Matjaževa vojska imenujemo ilegalne oborožene skupine, ki so po drugi svetovni vojni ponekod po Sloveniji nadaljevale delovanje medvojnih protirevolucionarnih enot. Bile produkt izjemno ostrega državljanskega spopada in povojne komunistične represije, ki ni dovoljevala kančka demokracije. Ker so komunisti delovali total(itar)no – uničevali so vse, kar ni bilo po njihovi volji – skupine Matjaževe vojske niso imele nobene možnosti. Bile so razbite ali uničene. Pod naslovom *Matjaževa vojska 1945–1950* je zdaj izšla knjiga, v kateri se je Martin Premk naslonil na arhivske vire. Ker so te pisali tisti, ki so Matjažovo vojsko preganjali in uničevali ter proti njej vodili hudo propagandno vojno, je pristranska in krivična tudi vsebina knjige, saj je pogosto napačna v podatkih in prikazu dogajanja. Poročila revolucionarnih represivnih aparatov pač ne morejo omogočiti objektivnega pogleda na povojno dogajanje.

Jezik Slovanov

Založba ZRC

V knjigi *Zgodnja zgodovina Slovanov v luči njihovega jezika* poljska jezikoslovka Hanna Popowska-Taborska podaja zgoščen prikaz teorij o etnogenezi Slovanov. V dveh uvodnih poglavjih zariše okvir svoje razčlenbe: v prvem poskuša potegniti ločnico med predznanstvenimi in znanstvenimi obravnavami etnogeneze, v drugem se ob prikazu dosedanjega povezovanja jezikoslovja z arheologijo, zgodovino, antropologijo, etnografijo in paleobotaniko vprašuje o smiselnosti interdisciplinarnih raziskav. V naslednjih poglavjih se posveti etnogenezi z jezikovnega vidika.

Ugotovi nenavadno glasovno in besedotvorno enotnost praslovanščine, ki podpira tezo o sorazmerno majhnem izhodiščnem slovenskem ozemlju.

Slovenska pratika

Založba Mladinska knjiga

Slovenska pratika je »večna«, saj ni vezana na dogodke v točno določenem letu, ampak na menjavanje letnih časov, koledarskih dogodkov, praznikov in običajev. Razdeljena je na 12 poglavij (12 mesecev), v posameznem poglavju pa je opisano ime meseca, razlaga in zgodovina imena, pregovori o tem mesecu, praznični dnevi, opisi praznikov in načini praznovanja, praznična voščila, recepti za pripravo značilnih slovenskih jedi, vezanih na določen mesec, značilnosti narave v posameznem mesecu in opisi receptov iz domače lekarne.

Prelom: 1914–1918

Založba Sophia

Založba Sophia je v zbirki *Spekter* izdala knjigo *Prelom: 1914–1918*, v kateri sta zgodovinarja Dušan Nečak in Božo Repe prikazala svet in Slovence v prvi svetovni vojni. Snov sta razdelila v šest poglavij: *Uvod v svetovni spopad* (začetek stoletja, Slovenci v Habsburški monarhiji, rusko-japonska vojna, balkanski »sod smodnika«), *Velika vojna* (sarajevski atentat, vojaške operacije), *Slovenci v vojni* (londonski sporazum, izhodiščni vojaški položaj ob Soči, soške ofenzive, značilnosti soške fronte, italijanska okupacija /končno so tudi zgodovinarji začeli uporabljati ta izraz!/, zaledje fronte in bilanca vojne), *Velike spremembe* (oktobrska revolucija, konec prve svetovne vojne, revolucionarno vrenje v Nemčiji, razpad Avstro-Ogrske in madžarska sovjetska oblast, pariška mirovna konferenca, konec turškega imperija), *Od trializma do jugoslovanske države in Slovensko mejno vprašanje* (Slovenci v Versaillesu, zahodna, severna in severovzhodna meja).

KNJIGI MESECA APRILA

Premiki

Avtor: Janez Janša.

Premiki so ena najuspešnejših slovenskih knjig (61.000 prodanih izvodov). V njej je Janša prikazal svojo aretacijo leta 1988, razloge zanjo in sile v ozadju. Sledijo poglavja o odboru za varstvo človekovih pravic, pripravi na volitve leta 1990, razorožitvi TO in o MSNZ, plebiscitu, osamosvojitvenih dilemah, o vojni za Slovenijo in umiku JLA ter o ugašanju Demosa.

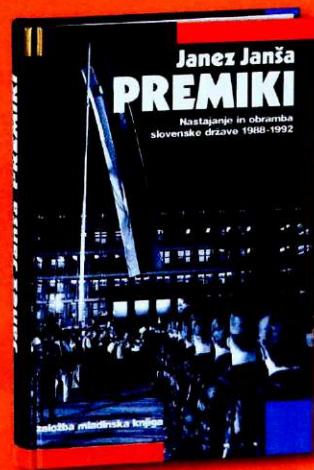
Obseg: 363 strani. Format: 15,5x23,5 cm. Trda vezava.

Redna cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

25 % popusta: 1.650,00 SIT / 6,88 EUR

35 % popusta: 1.430 SIT / 5,96 EUR (naročniki Demokracije)

USPEŠNICA

Okopi

Avtor: Janez Janša.

Okopi so izšli leta 1994 in so tudi bili uspešnica (prodanih 17.000 izvodov). Tu Janša opisuje revolucijo, komunistično tajno policijo, poveljne pomore in diktaturo, vlogo Mačka in Ribičiča, zatrt Kavčičev poskus liberalizacije, ozadje izdaje njegovih spominov, odpiranje Mačkovega zaprtega območja na Kočevskem ter dogajanje leta 1993 in 1994, ko so stare strukture odstranile Janšo.

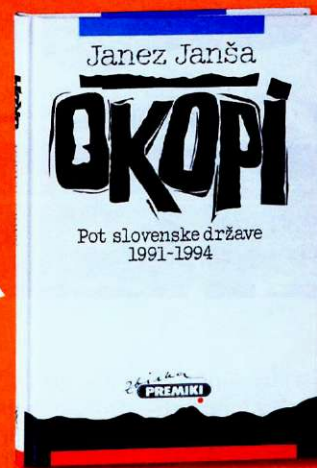
Obseg: 309 strani. Format: 16,5x24,5 cm. Trda vezava.

Redna cena: 2.200,00 SIT/9,18 EUR

25 % popusta: 1.650,00 SIT / 6,88 EUR

35 % popusta: 1.430 SIT / 5,96 EUR (naročniki Demokracije)

USPEŠNICA

Pri nakupu obeh knjig meseca aprila
vam priznamo **30% POPUST**
zato boste zanj odšteli le **3.080,00 SIT / 12,85 EUR.**

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **40% POPUSTA**
zato boste za knjigi odšteli le **2.640,00 SIT / 11,01 EUR.**

Akcijska ponudba velja do 30. aprila 2006. Obvestilo potrošnikom: Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

☐ **Naročam knjigo Okopi** Število izvodov: _____

☐ **Naročam knjigo Premiki** Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: ☐ NE ☐ DA ID za DDV: _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 43 45 462.**

Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si** ali po telefonu **01 43 45 463.**

Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5 % DDV.

Sodobne odrske umetnosti

Lucija Horvat

Cankarjev dom prireja EXODOS, mednarodni festival sodobnih odrskih umetnosti, na katerem se bo od 18. maja do 1. junija zvrstilo veliko privlačnih predstav, potekale pa bodo tudi številne spremljevalne prireditve.

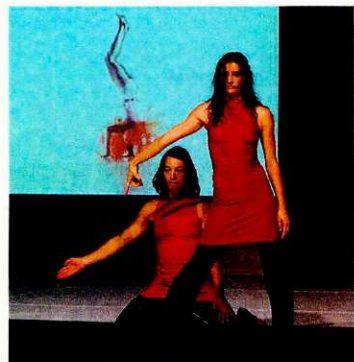
Carju v veselje

Predstave, ki si jih bo mogoče pogledati letos v sklopu festivala EXODOS, so izjemno raznorodne, saj zajemajo tako abstraktni ples kot poetično gledališče in imajo eno samo skupno lastnost: govorijo o času, v katerem živimo. Spremljevalni program bo bogat, saj bo obsegal delavnice, srečanja, pogovore z nastopajočimi in nacionalne večere pa tudi multimedijko predstavo Geometronics berlinskega koreografa in plesalca Nielsa Storma Rabitzkega. Uvod v festival bo baletna predstava Carju v veselje koreografa Williama Forsytha v izvedbi Kraljevega flamskega baleta, ki si jo bo v Gallusovi dvorani CD mogoče ogledati že 8. in 9. maja. Forsythe je predstavo zasnoval leta 1988 za Frankfurtski balet, ki ga je prevzel leta 1984 in ga spremenil v evropsko referenčno točko za balet. Predstavo Carju v veselje je lani postavil še na odru Kraljevega flamskega baleta. V predstavi, ki je zasnovana brez klasične zgodbe, gre za posodo-

bljeno obravnavo klasične baletne forme, kolaž plesnih oblik in izvedbeno briljantno refleksijo plesnega medija. Festival Exodos se bo odprl 18. maja v egiptanskem slogu, s koncertom Glasbenikov z Nila, ki bodo predstavili ljudsko glasbo Zgornjega Egipta, po koncertu pa bo sledil še egiptovski večer s trebušnim plesom.

Premiera Pasianse Slovenski del programa bosta predstavljali dve plesni, dve gledališki predstavi in

ena otroška. S plesnega področja bo to predstava HI-RES, ki jo je produciral zavod En-Knap, v njej pa bosta nastopili plesalki in koreografinji Maja Delak in Mala Kline. V koprodukciji zavoda En-Knap in Zagrebškega plesnega ansambla bo v okviru Exodosa v Sloveniji premierno izvedena plesna predstava Pasiansa, ki je idejni in koreografski plod ustvarjanja Iztoka Kovača. Predstava temelji na stari indijski legendi o petih slepih in slonu ter prikazuje osamljenost posamezni-

Maja Delak in Mala Kline

Louise Lecavalier

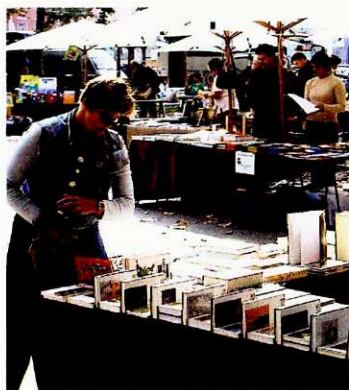
ka v današnji družbi. Prešernovo gledališče iz Kranja bo uprizorilo Drame princes, ki je po besedilu Elfriede Jelinek nastala v režiji Ivice Buljana. Čeprav imajo liki ime na po princesah iz pravljic, so vse prej kot princeze: so ženske, ki so se namesto v pravljico prebudile v kruto stvarnost. Slovenska je tudi predstava Kvartet Heinerja Müllerja v režiji Sebastjana Horvata, ki je nastala v koprodukciji E.P.I. centra in Mestnega gledališča ljubljanskega. Otrokom bo namenjena plesno-gibalna predstava Martin Krpan Dušana Teropšiča v izvedbi KUD NOR Kranj.

Bogat mednarodni program

Ker današnji obiskovalec gledaliških in plesnih predstav predstavo, ki si jo bo ogledal, izbira na podlagi recenzij, predstavitev in priporočil, ki jih je slišal o predstavi, je ena letošnja predstava v okviru festivala EXODOS predstavljena drugače – z ničimer. Vsi podatki o plesni predstavi Brez naslova, ki se bo odvila 25. maja v PTL, so skrivnost in gledalci si bodo lahko sami ustvarili mnenje o njej. Iz Velike Britanije prihaja v Ljubljano instalacija Ne oziraj se, skozi katero se vsakih nekaj minut sprehodijo po trije gledalci. Izvajajo jo zasedba Dreamthinkspeak. S predstavama Kobaltno rdeča in »Jaz« je spomin prihaja k nam ikona quebeškega sodobnega plesa Louise Lecavalier, s predstavo Body Remix/Goldbergove variacije pa bo zastopana mednarodno priznana koreografinja Marie Chouinard. Interaktivno videoinstalacijo Potovanje bo predstavila zasedba Dumb Type iz Japonske, iz Velike Britanije pa prihaja še dramatik Mark Ravenhill, ki se bo predstavil s svojo monodramo Produkt, v kateri je debitiral kot igralec. V sklopu spremljevalnih prireditev bo vodil tudi literarno delavnico. **D**

Dnevi knjige

V parku Zvezda v Ljubljani in v mnogih krajih po Sloveniji od 18. do 22. aprila 11. zapored poteka prireditev Slovenski dnevi knjige, ki jo organizira Društvo slovenskih pisateljev. Prireditelj, s katero želi prireditelj razširjati bralno kulturo, zaznamuje svetovni dan knjige, 23. april. V parku Zvezda poteka knjižni sejem, na katerem ima stojnice okoli 40 slovenskih založb. Tudi letos so jih pozvali, naj na sejmu prodajajo knjige z vsaj 10-odstotnim popustom. Vzporedno s sejmom je pripravljen celodnevni spremljevalni program. Dopoldneve zapolnjujejo programi za otroke, opoldne predvajajo zvočne knjige, ob popoldnevih pa nastopajo kantavtorji – Jani Kovačič, Xenia Jus, Olga Weissbacher in Tomaž Pengov – ter Vasilij Vasko Polič. Med 17. in 18. uro se predstavljajo založbe, čas od 18. do 19. ure bo namenjen poeziji in glasbi – od torka do sobote bodo nastopili Gregor Podlogar in Žiga Golob, Tomislav Vrečar in Hrvoje Cokarič, Tone Škrjanec in Jani Mujič ter Matej Kranjc. Večeri bodo v znamenju koncertov skupin Same babe, EtnoKlarinetno,

Kraški ovčarji, Kontrabant. Drugo prizorišče letošnjega praznika knjige so prostori DSP na Tomšičevi ulici 12. Tam je že potekalo torkovo branje dvajsetih članov društva, ob opoldnevih pa so srečanja z mladinskimi pisatelji. V prostorih društva bosta tudi dva študijska krožka pod okriljem projekta Beremo z Manco Košir, katerih gosta bosta pisatelj Andrej Blatnik in pesnik ter prevajalec Josip Osti. Kakor prejšnja leta so tudi letos v gosteh literati iz tujine. Letos so prišli iz Hrvaške in imajo literarni večer v četrtek, 20. aprila, ob 18. uri v Mariboru, v petek, 21. aprila, pa bo ob 18. uri srečanje z njimi v DSP. L. H.

Solinarski festival

Letošnji solinarski festival bo potekal v treh sklopih od 22. aprila do 27. avgusta. V okviru prvega sklopa bo dan pred uradnim odprtjem, 22. aprila, na piranskem Tartinijevem trgu potekal celodnevni turnir v igri pandolo. Po uradnem dopoldanskem odprtju festivala 23. aprila v Piranu si bodo obiskovalci v sečoveljskih

solinah lahko ogledali razstavi Genius loci Lera 2005 in Soline med nebom in zemljo. Premierno bodo zavrteli film Sol se dela pozimi, ki je nastal v koprodukciji TV Slovenija. Drugi sklop festivala, ki bo potekal 8. julija, bo v Sečovljah ponudil Solinarsko šagro, razglasil zmagovalce in podelil nagrade 7. mednarodnega slikarskega ex tempora. Sklepni del festivala bo tako kot začetek potekal dva dneva. Na solnem polju piranske občine bodo 26. avgusta želi sol, na zadnji dan, 27. avgusta, pa bodo pred cerkvijo sv. Jerneja v Seči požeto sol razdelili med obiskovalce. Solinarski festival postaja mednarodno čedalje odmevnejši. Sečoveljsko sol naj bi tako, zahvaljujoč festivalu, poznali tudi v Združenih državah Amerike in na Japonskem. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 20. 4.

19.30 SNG Drama: F. Schiller: Spletkarstvo in ljubezen. Gostuje Prešernovo gledališče Kranj.

20.00 Cankarjev dom: Simfonični orkester RTV Slovenija. Dirigent: Anton Nanut

20.30 KUD France Prešern: Jani Kovačič

22.00 Dvorni trg: Osrednja prireditev ob dnevu prostovoljstva. Nastopajo: Gal in Galeristi, Anavrin, Miss. Bee, Katalena. Vstop prost.

PETEK, 21. 4.

19.30 MGL: R. Harling: Jeklene magnolije

20.00 MGL, Mali oder: po I. Bergmanu: Ko mine

20.00 Gledališče za otroke in mlade: Agencija za ločitve. Gostuje Gledališče Koper.

20.00 Teater Komedija: W. Russel: Saj se trudim, profesor. Igrata Janez Hočevar Rifle in Mojca Funkl.

SOBOTA, 22. 4.

19.30 Cankarjev dom: Peter Kuhar, violina, Mirjam Strlič, klavir

19.30 SNG Opera in balet: G. Puccini: La Bohème

19.30 SNG Drama: A. Bennett: Kafkov tič. Gostuje Slovensko ljudsko gledališče Celje.

21.00 Cankarjev dom: Bajofondo Tangoclub (Argentina). Tango in sodobni plesni ritmi

NEDELJA, 23. 4.

11.45 Stara cerkev: Jernejev pozdrav pomladi: Kristina Rus: orgle, Mirjam Bešterle: harmonika, Venim vokalna skupina in Tone Rebec

20.00 Ljubljanski grad: I. Ignis: Kolumbovo jajce. Igra Mojca Funkl.

PONEDELJEK, 24. 4.

19.30 Grand hotel Union: Kvintet Fiasco. Vstop prost.

19.30 SNG Drama: A. E. Skubic: Fužinski bluz

20.00 SNG Drama, Mala drama: C. McPherson: Jez

TOREK, 25. 4.

19.30 Narodna galerija: Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije

19.30 SNG Drama: M. Hočevar: Smoletov vrt

20.00 SNG Drama, Mala drama: F. Bruckner: Bolezen mladosti

20.00 MGL: U. Teržan: Maske. Gostuje Celinka, društvo ustvarjalk sodobnega plesa.

SREDA, 26. 4.

19.30 Cankarjev dom: Simfonični orkester akademije za glasbo v Ljubljani. Brezplačne vstopnice.

19.30 SNG Drama: M. Hočevar: Smoletov vrt

20.00 SNG Drama, Mala drama: F. Bruckner: Bolezen mladosti

20.00 MGL: U. Teržan: Maske. Gostuje Celinka, društvo ustvarjalk sodobnega plesa.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Nad 30 in še pri tastarih

Monika Maljevič

Nad 30 in še pri tastarih je zgodba o lahkomišelnem sinu, ki se ga starši želijo znebiti s premeteno lepoticco.

Paula, igra jo zvezda serije Seks v mestu Sarah Jessica Parker, poskuša Trippa omrežiti in ga tako prisiliti, da se osamosvoji in poišče lastno stanovanje. Toda ljubezen včasih spreobrne prav tistega, ki jo pokuša zlorabiti!

Trippu, igra ga Matthew McConaughey, očarljivem 35-letniku, se doslej nikakor ni uspelo pripraviti do tega, da bi se odselil od staršev, zapustil gnezdo, odšel na svoje. Še več, celo ponosen je na to. Njegovi starši, ki ga imajo sicer neskončno radi, so ga doslej prenašali, vendar pa so prepričani, da morajo vsi ptički nekega dne odleteti iz gnezda, zato jim je počasi dovolj, da imajo svojega odraslega sina še vedno na grbi. In nič ne kaže, da bi se to kmalu spremenilo. Zato najamejo lepo in nadarjeno dekle, skorajda sanjsko žensko, ki naj bi ga pripravila do tega, da se odseli.

Po besedah glavnega igralca Matthewa McConaugheya ima Tripp povsem praktične razloge, da se ne odseli. Živi po logiki – zakaj bi popravil nekaj, kar ni pokvarjeno. Doma živi brezplačno, ima lepo sobo, mama mu pere, kaj bi hotel še lepšega? A ko Tripp spozna Paulo, se njegovo življenje postavi na glavo. Paula je ženska njegovih sanj. Je pametna, zabavna, nadarjena in lepa. Ne ve pa, da za to obstaja dober razlog. Paula je namreč svetovalka, motivatorica, ki sta jo najela njegova roditelja, da bi Trippa pripravila do tega, da bi se končno odselil na svoje.

Čeprav se Pauli najprej zdi, da njeno delo ne bo težko, saj ima s tem že veliko izkušenj in mora navadno samo odkriti težavo, ki moškega še zadržuje doma, potem pa to težavo odstraniti, se Tripp izkaže za trd oreh. Je namreč izobražen, prijeten in družaben fant, ki je poleg tega še

Failure to Launch

Režija: Tom Dey

Scenarij: Tom J. Astle in Matt Ember

Produkcija: Scott Rudin

Igrajo: Matthew McConaughey, Sarah Jessica Parker, Adam Alexi-Malle, Justin Bartha, Kathy Bates, Terry Bradshaw, Zooey Deschanel

Premiera: 20. 4. 2006

Distribucija: Karantanija Cinemas

milijonkrat bolj čeden od drugih, s katerimi je doslej imela opravka. Z njim ni prav nič narobe. In dekle se znajde v zadregi – kako rešiti težavo, če težave pravzaprav sploh ni? Razen tega, da se fant ni pripravljen odseliti, seveda.

Neosamosvojeni S situacijo, kakršno opisuje film, se dandanes srečujemo vsepovsod v razvitem svetu. Čedalje več je odraslih otrok, ki se ne osamosvojijo. S tem fenomenom se že nekaj časa ukvarjajo številni sociologi in psihologi, film pa se ga je lotil s smešne plati.

Scenarij je začel nastajati, ko je eden od scenaristov, Matt Ember, opazoval sosesko, v kateri živi. Obkroža ga namreč kar nekaj družin, pri katerih še vedno živi-

jo njihovi odrasli otroci. Scenarij se je pisal tako rekoč sam. Scenarista sta se v okoliščinah, ki sta jih opazovala, vprašala le dvoje: kako odrasli otroci in starši shajajo skupaj in kaj se zgodi, ko tak odrasel otrok začne hoditi na zmenke in zveza postaja vse resnejša. Nič čudnega ni, če se dekle noče zapletati z moškim, ki se še vedno drži mamice za krilo, mar ne? Zato se lahko številni gledalci poistovetijo z dogajanjem, zgodba se jih dotakne in uspeh filma je praktično zagotovljen. Če dodamo še uspešna in prijetna igralca v glavnih vlogah in močno ekipo v stranskih, ni čudno, da je pred nami prikupna komedija o vsakdanjem življenju, v kateri vsak lahko najde nekaj zase. **D**

Ne čakaj na

Maj 2006

PON

TOR

SRE

ČET

PET

SOB

NED

 Najdi.si

Išči pametneje.
www.najdi.si

Pogumno srce

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Honda civic 1,8 i-VTEC sport

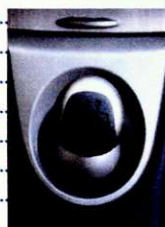
Koliko poguma premore posamezna znamka, ni težko ugotoviti. Okoli tistih, ki si upajo več, je seveda tudi več pompa, uspeh pa dvo-rezen meč. Če upoštevamo prve vtise o novi hondi civic, bi lahko verjeli, da bo uspešnica, vendar ne več po prodajnih količinah, ker je po novem Honda posegla po malce zahtevnejšem segmentu, kjer so večji dobički. Orožje je pravo, novi civic je namreč zelo dober.

Posebna oblika Oblika je bila vedno stvar okusa. Pri 'pogumnih' izdelkih je pač tako – vseč ali ne. Pri Hondi upajo, da bo več prvih, saj sprememba dizajna pomeni tudi preporod znamke in malce drugačno umestitev. Z željo po odžiranju kupcev v segmentu 'premium' je ob višji ceni zrasla kakovost in ponudba opreme, več je nove tehnologije. Privlačna in od daleč prepoznavna ter sijoča maska optično precej razširi videz sprednjega dela civica in z gubo na motor-nem pokrovu malce spominja na dirkalnik formule 1, kjer je seveda navzoča tudi Honda. V napihnjen par blatnikov se zajedajo zelo nizke in široke luči, ki so prekrile z enako prozorno plastiko kot del maske in velik znak. Celotno ohišje ima z boka pravo kombi-kupejevsko podobo, kar priča o odličnem izkoristku prostora, kljuka zadnjega para vrat pa je skrita kar ob zelo široka C-stebrička. Zgodba sprednjega dela se ponovi tudi na privzdignjenem zadku z vgrajenim spojlerjem med šipama, ki žal kar precej moti pogled nazaj, spodnja pa se zelo hitro umaže. V slogu sta oblikovani izpušni cevi, ki posnemata trikotno obliko sprednjih meglenk in nekaj dodata tudi k bolj športnemu zvoku.

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	HONDA CIVIC 1,8 i-VTEC
vrsta motorja	štirivaljni, bencinski, vrstni, 2 ventila na valj
prostornina v ccm	1798
moč v kW (KM) pri vrt./min	103 (140) pri 6300
največji navor v Nm pri vrt./min	174 pri 4300
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4250 x 1760 x 1460
medosna razdalja v mm	2635
prtljažnik v litrih	485
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1288 (462)
največja hitrost v km/h	207
pospešek 0-100 km/h v s	8,6
poraba (po normah EU) v l/100 km	8,4/5,2/6,4
poraba na testu v l/100 km	8,9
cena vozila v SIT	4.990.000

Odbijača sta povsem zlit z drugo pločevino, tako da novi civic daje tisti pravi trden vtis, kot da je iz enega kosa.

Čvrsto in glasno In podobno se tudi pelje. Čvrsto in precej glasno podvozje bo po meri voznikov, ki uživajo v športni vožnji. Lega je dolgo nevtralna, tako da voznik brez težav ohranja zadano smer, predvsem pa je vodljivost tista, ki je lahko marsikomu za zgled. Tako je tudi z občutkom na volanu z le 2,2 zasuka med skrajnima legama. Skupaj tudi zahtevnejšim ponujata tisto, kar lahko danes pričakujejo od dobrega in seveda

serijskega vozila s sprednjim pogonom, ki dinamiki ni prav naklonjen. Inženirji so novi, osmi generaciji civica na zadnjem vzmetenju namenili poltogi premi, da bi tako povečali uporabnost in prostornino prtljažnega prostora, kar jim je s 485 litri zelo uspelo. Tudi po zaslugi premestitve le 50-litrškega tanka za gorivo pod sprednja sedeža, da se zadnja klop povsem ravno zloži naprej, lahko pa tudi sedali navzgor, če prevažate višje predmete. Tank je v primeru 1,8-litrškega bencinskega agregata hitro premajhen, ker poraba v primeru zahtevnejših voznikov ni majhna. Honda sicer obljublja izredno nizko povprečje, le 6,4 litra na sto kilometrov zaradi novega inteligentnega sistema krmiljenja ventilov, vendar je praksa drugačna, saj pod tako majhno obremenitvijo motor le redko deluje. Če želite, pa gre. Raje se sprijaznite s porabo okoli devetih litrov in uživajte v zvoku ter veselju motorja do vrtenja v zgornje območje vrtljajev, kljub temu da 103 kilovati (140 KM) niso tako živahni, kot ste mislili ob pogledu v tehnične podatke. Ker gre za hondo, ki je po tradiciji pač bolj športna znamka, povsem razočara odzivnost motorja, saj je povezava s pedalom za plin sedaj elektronska in tako precej počasnejša od želja, tako da bo treba nekaj časa nameniti uvajanju,

če ne boste želeli cukanja. Nasprotno pa je druga povezava z motorjem, menjalnik, odlična. Gre za šeststopenjsko enoto z odlično in lepo ročico, ki ima kratke in natančne gibe ter se čudovito poda športnim željam. Slednjim ustrezajo tudi odlični sedeži, žal pa je pri opremi sport spredaj le voznikov nastavljen po višini, kar je lahko ob nizkem sedenju za sopotnika včasih utrujajoče. No ja, voznik ima zato pred sabo in okoli sebe eno najizvirnejših armaturnih plošč. Vendar je kljub futurističnemu videzu zelo uporabna, saj so stikala premišljena nameščena v bližino rok, informacije, ki jih prikazujejo premišljeno postavljeni trije zasloni, pa bogate in pregledne. Ločen prikazovalnik merilnika hitrosti nad volanom je tam zaradi varnosti. Da je pogled čim bolj na cesti, čeprav je civic varnostno odlično podprt – od ABS ter VSA (ESP) do štirih zračnih blazin in dveh zračnih zaves. Tudi način vžiga motorja je spremenjen. Ključ, ki se žal ne zloži in lahko strga kakšen žep, je sedaj tam le za kontakt, motor pa se zbudi s pritiskom na gumb 'engine start' na levi strani.

Tehnološko izredno dovršen avtomobil je marsikdaj lahko tudi odbijajoč, hondi pa je uspelo na ceste spraviti privlačen in zelo uporaben avtomobil, ki je že pred prihodom postal za marsikoga sanjski. Žal ni več tako 'civilen' kot nekoč, ko je bil cenovno bližje množicam, vendar za svojo ceno ponuja veliko dobrega in posebnega. Hvala pogumu. **D**

Novice

NOVA HYUNDAI ELANTRA S predstavitvijo nove hyundai elantre in kasnejšim jesenskim začetkom prodaje v ZDA bodo Južnokorejci izpolnili proizvodni načrt z oznako 24/7 iz januarja leta 2005, ki je predvideval predstavitev sedmih novih modelov. Po prvih in bolj skopih informacijah iz tovarniškega gradiva je razvidno, da je nova elantra nekoliko večja in širša od aktualnega modela. V višino je zrastle 56 milimetrov, njeno dolžino in širino so podali v primerjavi z neposredno ameriško konkurenco.

KIA CARENS NA NOVO Iz korporacije Kia Motors so poslali prve uradne fotografije povsem novega enoprostorca, ki je od predhodnika povzel edino ime – carens. Pri 4,54 metre dolgem vozilu bodo evropski kupci lahko izbirali med dizelskimi in bencinskimi motorji, petimi ali sedmimi sedeži in številnimi opremskimi paketi. Novi carens, ki bo razvajal s svojo prostornostjo, bo doživel svetovno premiero 25. maja na Salonu International del Automovil de Madrid.

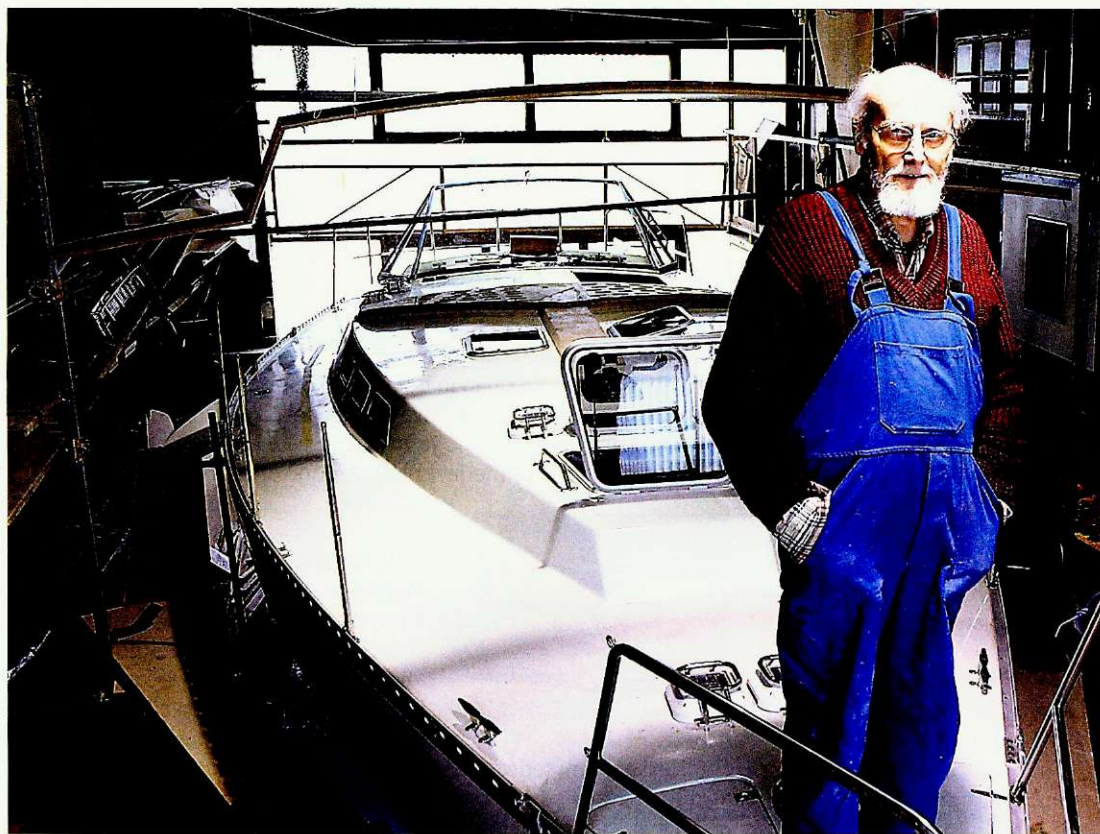
JEEP WRANGLER UNLIMITED '5DOOR' Pri Jeepu so v New Yorku presenetili javnost s predstavitvijo 5-vratne izvedbe prenovljenega modela wrangler, ki so ga v 3-vratni izvedbi predstavili januarja v Detroitu. Gre za prvi 5-vratni serijski model v celotni zgodovini modela wrangler. Zasnovan je na trivratni izvedbi, ki so ji podaljšali medosno razdaljo. 5-vratna izvedba bo poleg boljšega dostopa do deljive zadnje klopi ponudila tudi več prostora za potnike ter tovar. Tudi to izvedbo bo poganjal 3,8-litrski bencinski motor V6 z 205 KM ter 380 Nm navora.

MAZDA RX-8 'REVOLUTION RELOADED' Pri Mazdi so za evropske kupce pripravili posebno in številčno omejeno serijo modela RX-8, ki bo privabljala kupce z boljšo opremljenostjo in nekoliko nižjo prodajno ceno. Serija z oznako 'revolution reloaded' bo obsegala 1.300 primerkov. Oznaka razkriva, da gre v tem primeru za avtomobile z opremo revolution, ki je nadgrajena z bolj prestižnimi materiali v notranjosti. Vozila iz serije 'revolution reloaded' se od običajnih izvedb modela RX-8 vizualno ločijo predvsem po uporabi 18-palčnih lahkih platiščih v krom srebrnem odtenku.

Radio Krka
106.6 MHz

Slovenski Noe

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

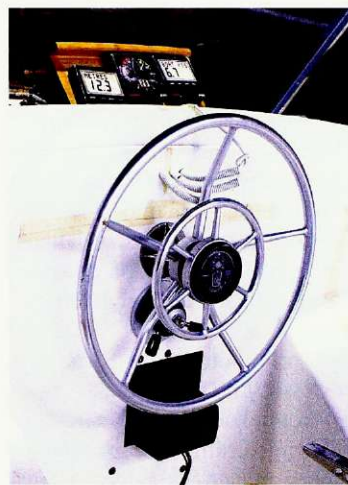
Čeprav smo Slovenci majhen narod, smo v zgodovini imeli več inovatorjev in izumiteljev. Preverjanje identitete s prstnimi odtisi je denimo izumil Slovenec, prav tako poštno znamko.

Kot kaže zdaj, bomo Slovenci trende razvoja določali tudi v izdelovanju jadrnic. No, če smo čisto natančni, jih bo oziroma jih že določa upokoje-ni strojni inženir Jože Hubad, ki v Horjulu pri Vrhniki po svojih lastnih načrtih in zamislih gradi jadrnico, ki je v marsičem precej posebna in edinstvena. Največja posebnost 12-metrskega plovila je njen trup, ki je narejen po t. i. sistemu sendviča. To pomeni, da je med notranjo in zunanjo steno trupa 25-milimetrska pena, kar daje jadrnici izjemno čvrstost ter zelo dobro zvočno in toplotno izolacijo. Slednje je še posebej pomembno pozimi, saj preprečuje, da bi se zaradi razlike med temperaturo vode in temperaturo v trupu na stenah jadrnice nabiral kondenz, ki je v zimskem času re-

den spremljevalec običajnih jadrnic. Posebnost, ki jo ta čas nima še nobena jadrnica na svetu, je tudi dodaten zunajkrmni motor, ki je nameščen na sprednjem delu plovila in na katerega je Hubad še posebej ponosen. Njegova posebnost namreč je, da njegov propeler ne bo nameščen v trupu jadrnice, kot je običaj pri nekaterih ladjah, ampak bo spuščen v vodo, kar bo jadrnici omogočalo dodatno moč in obračanje dobesedno na mestu za 360 stopinj. Prednost takšne namestitve motorja in propelerja je namreč v tem, da v nasprotju s propelerjem, ki je nameščen v tunelu trupa jadrnice, deluje tudi kot pogon in ne samo kot usmerjevalnik.

Ena od številnih posebnosti jadrnice bo tudi sedež, na katerem bo sedel njen kapitan. Pritrjen bo

na poseben hidravlični nosilec, in sicer tako, da se bo vedno nagnil v nasprotno smer za toliko stopinj, kot se bo nagnila jadrnica, kar bo pomenilo, da bo kapitan

Jadrnica bo imela dvojno krmilo.

na njem vedno sedel v pravilni ravni legi ne glede na to, kam in kako močno se bo nagibala jadrnica. Hitrost oziroma trdoto nagiba bo mogoče urejati s posebno hidravliko, kar bo dobrodošlo na zelo razburkanem morju, saj bi lahko prehitel nagib sedeža voznika vrgel z njega.

Posebnosti jadrnice so še, da bo imela napravo, ki bo morsko vodo spreminjala v sladko (zaradi tega ima zelo majhne rezervoarje za vodo, ki so del svojega prostora odstopili rezervoarjem za bencin, kar bo jadrnici omogočalo zelo velik doseg), da se bo večina elektrike napajala iz sončnih celic in da bo imela posebno napravo, ki bo 12-vatni tok spreminjala v 240-vatnega. Hubad namreč pravi, da se na dolgih potovanjih na morju ni pripravljen odpovedati gospodinjskim aparatom, zato je to zanj zelo pomembna pridobitev.

Od ideje do uresničitve Hubad pravi, da je že od nekdaj hrepenel po tem, da bi si sam naredil jadrnico. Prvi idejni osnutki in načrti zanj so nastali pred skoraj dvajsetimi leti, ko je delal še kot strojni inženir v švicarskem podjetju Sulzer (podjetje je, kako priročno, izdelovalo ladijske motorje za velike ladje), ker pa za njihovo uresničenje nikoli ni našel dovolj časa, – prvi pogoj, da začneš delati jadrnico, je to, da imaš čas –, je z resnejšim delom začel šele po upokojitvi leta 1987. Prve dele jadrnice je naredil v Švici, leta 1999 pa jih je pripeljal v delavnico v Horjulu, ki mu jo je odstopil prijatelj. V začetku mu je pri izdelavi pomagalo pet tamkajšnjih fantov, a so se dela počasi naveličali, tako da mu danes pomaga le še eden, to je študent elektrotehnike Sebastijan Sečnik. Kot nam je dejal Sečnik, Hubadu pomaga zato, ker ga sestava in izdelava jadrnic zelo zanima, za zdaj pa še ne ve, ali se bo skupaj s svojim mentorjem podal tudi na plovbo, ko bo jadrnica narejena. Najprej mora, kot pravi, dokončati študij, nato pa bo videl, kako bo.

Sicer pa ima Sebastijan še nekaj časa, da doštudira, saj jadrnica še

Takole bo videti dnevni prostor.

ne bo končana prav kmalu. Večina je sicer že narejena, vendar je treba na njej opraviti še veliko drobnih del. Ta čas se graditelja najbolj posvečata njeni notranjosti; to je Hubad podobno kot večino preostale jadrnice (kupil je le nekatere bolj zapletene dele, kot so električni releji, rotorji in podobno) naredil sam. »Kuhinja je že skoraj končana. Dnevni salon bo v nasprotju z drugimi jadrnicami povsem ločen od kuhinje in bo oblečen v mahagonij, precej dela pa nas čaka še v drugih prostorih,« pravi Hubad. Kot pravi, naj bi bila jadrnica, če bo šlo vse po sreči, povsem nare-

letos jeseni, v najslabšem primeru pa prihodnjo pomlad. Kam se bo odpravil na prvo plovbo, še ne ve, najverjetneje pa bo to kakšna manjša razdalja. »Če bom pri volji in če bom dobil nekaj fantov, da bodo šli z mano, jo lahko mah-nemo tudi prek Atlantika,« pravi Hubad. Čisto za konec smo ga za vse tiste, ki sanjajo, da bi naredili nekaj podobnega, povprašali, ali ve, koliko ga je do zdaj stala jadrnica oziroma ali se ta bolj spla-ča kupiti kot narediti. Odgovor je bil nedvoumen: »Vsakomur, ki želi priti poceni do jadrnice, priporočam, da je ne dela sam, ampak naj si jo raje kupi!« D

Kuhinja

Skoraj 80-letni Jože Hubad se v svojem življenju ni preizkusil samo v inovatorstvu in izdelavi jadrnice, ampak tudi v zgodovino-pisju. Pred kratkim je pri založbi Littera izšla njegova knjiga z naslovom Dolga slovenska pot v svobodno Evropo, ki opisuje temno stran slovenske zgodovine vse od začetka druge svetovne vojne pa do vstopa Slovenije v Evropsko zvezo. Knjigo lahko kupite tudi v naši založbi.

Teleskop

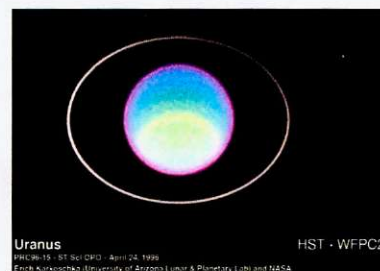
VEZNI ČLEN Evolucijski biolog Richard Dawkins je prepričan, da je našel manjkajoči člen med ribami in kopenskimi živalmi. To trdi na podlagi fosila živali, ki ga je našel med odkopavanji na obali in naj bi hkrati živelo v vodi in na kopnem. Tiktaalik (v prevodu velika, plitkovodna riba), kakor je bitje poimenoval Dawkins, naj bi bil živel v obdobju devona, to je pred 417 milijoni let do 354 milijonov let. Največja zanimivost pri njem je, da so lobanja, vrat in rebra bitja precej podobni istim organom zgodnjih členastih živali, znanim kot tetrapodi, ki so živeli na kopnem, hkrati pa ima primitivne čeljusti, hrbtnne plavuti in luske, ki so podobne čeljustim, plavutim in luskam, kot jih je mogoče videti pri novodobnih ribah.

RAST TEMPERATUR BI LAHKO ŠIRILA MALARIJO Znanstveniki menijo, da bi lahko že majhne spremembe v temperaturah v Afriki povzročile znatno povečanje števila komarjev, ki prenašajo malarijo. Ugotovili so namreč, da so se temperature v vzhodnem delu črne celine v zadnjih 50 letih zvišale za pol stopinje po Celzijevi tem-

peraturni lestvici, že pol stopinje pa bi po mnenju strokovnjakov lahko podvojilo število komarjev, ki prenašajo bolezen. Nedavno je bolezen izbruhnila v nekaterih delih afriških planot. Ena od logičnih razlag za to naj bi bilo po mnenju znanstvenikov prav zvišanje temperatur.

TUDI URAN IMA PRSTAN Astronomi so odkrili, da ima sedmi planet našega osončja Uran moder prstan. Gre za drugi znani modri prstan v našem osončju, ki najverjetneje tako kot Saturnov neke skriva majhno luno. Znanstveniki predvidevajo, da subtilne sile, ki delujejo na prah v prstanih, omogočajo obstoj majhnih delcev, medtem ko se večji zaradi sile ujamejo v luno. Majhni delci oddajajo modro svetlobo, ki dajejo prstanu značilno svetlobo. Vsi drugi prstani – okoli Jupitra, Saturna, Urana in Neptuna – so sestavljeni tako iz majhnih kot velikih delcev, kar jim daje rdečkasto svetlobo.

V BREŽICAH ODKRILI ZANIMIVE ARHEOLOŠKE NAJDBE Strokovnjaki Zavoda za varstvo kulturne dediščine Novo mesto so v Brežicah, ki so v zadnjih dneh eno samo gradbišče, naleteli na zanimiva odkritja. Pred dnevi so namreč njihovi arheologi med Savo in sejmiščem našli naselbino iz latenske dobe oziroma ostanke najstarejše dokazane poselitve Brežic. Da gre za prazgodovinsko naselbino, pričajo shrambene jame, keramika in jame za kole, ki so najverjetneje nosili lesene konstrukcije.

Klemen Bergant verjame, da bo nova trenerska zasedba vendarle potegnila slovensko smučarsko barko iz nevarnih voda.

Kadrovske menjave

Lovro Kastelic, foto: Gregor Pohleven

Alpski smučarski tabor je naposled le sestavil kadrovski mozaik. Čistk praktično ni bilo, šlo je le za konsolidacijo že znanih idej.

Smučarska zveza Slovenije, ki je na Parmovi 33 ustoličevala, potrjevala kadre in gladila nasprotja kar v jedilnici, je za slovenske razmere še vedno izjemno pomemben družbenopolitični steb, ki se ne zamaje tako zlahka. Po slovenskem polomu na minulih zimskih olimpijskih igrah v Torinu je Parmova 33 le narahlo zanihala. Neposrečeno olimpijsko obdobje 2006 so, še preden je opoziciji uspelo povzdigniti glas, že zamenjali s pogledom v prihodnost – na novo olimpijsko obdobje 2010.

Vse se začne znova ... Tudi puščic je namišljeni opoziciji kmalu zmanjkalo. Preostalo jim ni torej nič drugega, kot da se zleknejo v udobne naslonjače in prisluhnejo vsakokratnemu opravičevanju čedalje slabših rezultatov.

Stampedo Še preden pa je stampedo (kozmetični popravki ciljev in ciklično ustoličevanje že preverjenih kadrov) začel delovati, so se morali vsi navzoči najprej seznaniti s predloženo metodologijo, po kateri delujejo »smučarski« organi.

Razni odbori in zbori namreč še vedno po realsocialističnem (društvenem oz. klubskem) načinu kandidiranja po načelu »zbor zbira, odbor izbira« izbirajo najprimernejše, pa čeprav je vrhunski športni profesionalizem že zdavnaj zaplul v strogo selektivne razmere, kjer kandidate izbirajo odgovorne osebe in z njimi podpisujejo pogodbe, v katerih so obveznosti točno določene. Za uspehe oz. neuspehe tekmovalcev je potem normalno krivo vodstvo, ki se mora obnašati podjetniško (skrbeti za finančno

trdnost in rezultatske dosežke) in vseskozi dihati s tekmovalno ekipo. Pri nas pa se je umazano perilo (npr. s strani tekmovalcev popolnoma nezrela izjava za javnost, v kateri so krivdo za slabo sezono zvalili na glavnega trenerja Janeza Šmitka) pralo tudi po koncu sezone, kar daje slutiti, da vodstvo ni znalo ustrezno prisluhniti ekipi že med sezono, ko bi se morali problemi terensko reševati.

Večina slovenskih klubov zaradi finančnih težav že davno ne seže do najvišjega ranga – svetovnega pokala. Tudi takšni klubi pa imajo potem prek razpisov možnost delegiranja ali potrjevanja kandidatov, ki krojijo prihodnost alpskega smučanja pri nas. Sistem na videz deluje zelo demokratično, a je v samem bistvu neodgovoren, kaotičen. Odgovornost se namreč z vseh ključnih ramen prelaga na vsa tista, ki so v ostrem profesionalizmu povsem nepomembna. V teoriji kaosa naše smučarske zveze prihaja do t. i. atomizacije, kjer se odgovornost preloži tolikokrat, da se sčasoma razblini, krivec pa ostane neznan. Kemijska vez med smučarskimi atomi (klubi) je sicer čedalje močnejša, sama molekula (zveza) pa žal nekompetentna. Odgovornost se je med prelaganjem že zdavnaj izgubila. Zato so bile na dnevnem redu naslednje točke: nepriznanje odgovornosti in konstruktivnih kritik, ki jih žal sploh ni bilo, kadrovska improvizacija, večurno zbornišтво in odborništvo.

Kanadski sistem? Tudi tako trden in trpežen steb pa je po tako klavrnih sezonah moral vendarle nekaj storiti. Pri alpskem smučanju

Zbor za teke pri SZS je potrdil direktorja Primoža Ulago še za štiriletni mandat. Slovak Ivan Hudač je postal trener za tek na smučeh, skrbel pa naj bi predvsem za smučarsko tekačico **PETRO MAJDIČ**.

Vodstvo Primorja je po nizu slabših rezultatov v spomladanskem delu lige Si.mobil Vodafone sporazumno pretrgalo sodelovanje s trenerjem **DARKOM MILANIČEM**. Na njegovo mesto je prišel Bojan Prašnikar.

Atletinja **ALENKA BIKAR** (Olimpija) v letošnji sezoni ne bo tekmovala. Oktobra namreč pričakuje naraščaj. Hkrati si želi, da bi se po porodu vrnila na tekmovalne steze in leta 2008 nastopila na Ol v Pekingu.

Američan **MIKE EAVES**, ki je ta teden moštvo iz Wisconsin popeljal do šestega študentskega naslova v hokeju na ledu, bo novi ameriški selektor in bo Američane vodil na svetovnem prvenstvu elitne divizije od 5. do 21. maja v Latviji prihodnji mesec.

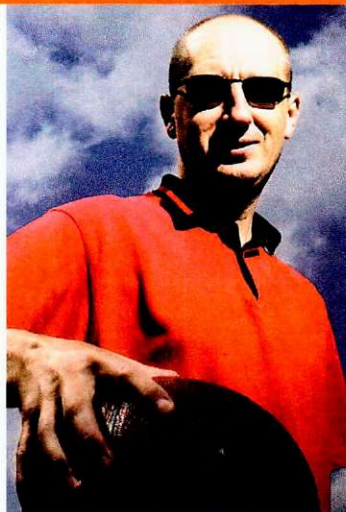
Bojan Križaj, direktor alpskega sklada

smo lahko videli že znani scenarij: Valant in Bergant brez samokritike napovedujeta boljšo prihodnost, za preteklo sezono je treba vselej počakati na nekakšne analize, nova trenerska ekipa naj bi bila sposobnejša od prejšnje, tekmovalci še zrelejši ... Vse skupaj pa po vsaki sezoni zaokrožijo že tradicionalne kadrovske menjave, kar pomeni povprečno vsaj dve trenerski (za)menjavi letno. Medtem so namreč od leta 1999 zamenjali Šmitka, ki se je moral posloviti po nasploh najuspešnejši sezoni 1998/99, Jurjeca, Puhajla, Blažiča, Pavla Grašiča, Poljanška, Planinška, Ažnoha, Čebulja, Kostanjevca, Hladnika, Slivnika, Gazvodo in znova Šmitka. Glede na to, da smučarska zveza očitno nima dovolj denarja za nakup preverjenega in priznanega tujega trenerja, dobrih slovenskih trenerjev pa ni na pretek, prihaja do cikličnega kroženja enih in istih kadrov. Nekdo, ki ga odslovijo zaradi domnevno slabega dela in rezultatov, se po verjetnostnem računu na vodilnem trenerskem položaju zagotovo znajde že čez

nekaj sezon. To ugotovitev potrjuje tudi najnovejša trenerska zasedba – vodja moške reprezentance Urban Planinšek, pomočnika Rasto Ažnoh, Dejan Poljanšek; vodja ženske reprezentance Jani Hladnik, na pomoč mu bo verjetno priskočil Pavel Grašič –, ki bi po vidnem nazadovanju smučarske barke vendarle morala biti dovolj sveža in neobremenjena s preteklostjo. Vse pa kaže na vnovično improvizacijo in kozmetično kadrovanje.

Klemen Bergant, ki je v zadnjem obdobju sicer uspešno vzpostavil smučarsko piramido vse do najmlajših in dobil tudi nov mandat direktorja alpskih disciplin, potem ko njegov protikandidat Urban Planinšek ni predložil programa, si je sicer močno želel privabiti odličnega Dušana Grašiča, vodjo kanadske reprezentance, s katero je ta v zadnjih sezonah požel ogromno uspeha. Grašiča, ki se je medtem z družino preselil v Kanado, Bergant očitno ni prepričal. Slednji pa je vseeno videl prihodnost v preslikavi uspešnega kanadskega sistema. Zato se ni vdal, v zadnjem trenutku je posegel po improvizaciji, ustoličil kar Urbana Planinška, pred nekaj tedni še svojega nasprotnika, sicer pa znanilca velikega nazadovanja, zaradi katerega je moral sredi sezone 2002/03 odstopiti. Planinšek je bil zadnji dve leti pomožni trener v kanadski smučarski ekipi, kjer bi ga tamkajšnji šef Dušan Grašič verjetno rade volje zadržal, če bi v njem videl obete ...

Še dobro, da novi direktor alpskega sklada, legendarni Bojan Križaj, kot sam pravi, zre izključno v prihodnost in kani še za 25 odstotkov povečati proračun. **D**

Zmaga hokeja in grč

Esad Babačić

Jeseniški navijači so končno dočakali slavje v domači dvorani Podmežakla, ki je bila v nedeljo zavita v dim.

Bakle »steelerjev« in »ultrasov« so naredile ozračje, kakršnega na Jesenicah že dolgo ne pomnimo. Po končani tekmi, ki je bila v znamenju navdahnjene in poletne igre domačih, se je zdelo, da v zmagi Jesenic uživajo tako domači kot gostje. Na neki način je bila to proslava hokeja, ki je še enkrat nakazal, da je morda najbolj slovenski med kolektivnimi športi. Celo navijači Slavije – izkazali so se za prave športne navdušence, ki jih zanima izključno igra – so se po koncu srečanja pridružili lokalnim navijačem in skupaj proslavljali do poznih ur. Tako kot njihovi navijači so se Ljubljancani bojevali do zadnje sekunde, za kar jih je nagradil večinski del publike, ki je skandiral nasprotniku. V hokeju, še posebej slovenskem, precej redek pojav. Odsotnost Olimpije je bila povsem zakrpana, za kar so zaslužni bojevitih hokejisti iz Zaloga. Organizatorji bi lahko pustili, da bi se »grče« pomešale med »plavžarje«, saj je bilo takoj jasno, da do incidentov ne more priti. Zgodbe iz Zaloga, kjer so domači navijači gostom celo čestitali za zmago, so že krožile med navijači Jesenic. Duh fair playa se je počasi, a zanesljivo preselil v Podmežaklo, ki se je izkazala za pravcati dom slovenskega hokeja. Dobro obveščeni navijači, ki resnično častijo svoje hokejiste, imajo popolno sliko o tem, kaj se dogaja v zvezi in reprezentanci. Žvižgi, ki jih je slišal Ernest Aljančič, niso bili naključni, saj je že dolgo jasno, da naši hokejski junaki niso zadovoljni z odnosom, ki ga zveza kaže do njihovih uspehov. Dolgovi posameznikom mečejo senco na velike uspehe našega hokeja na mednarodnem prizorišču. Pravi čudež je, da po vsem, kar so pogoltnili s strani zveze, sploh še najdejo motiv za spopade s hokejskimi velesilami. Čim slabši je položaj, bolje igrajo. To dokazuje, da igrajo s srcem. Tudi tekmo v nedeljo so odigrali za gledalce, ki so nosili tako ene kot druge. Če ne bi bilo slednjih, bi se tekma morda odvila drugače, tako pa so bili domačini preprosto prisiljeni dati vse od sebe. Pravi greh je, da ima ta šport pri nas takšno zvezo. Povsem razumem igralce, da se veselijo združitve z Avstrijci, saj bi jim ta prinesla vsaj malo ekonomske blaginje. Tudi za ceno izgube hokejske samobitnosti, ki nam vsem toliko pomeni. Ne bom načenjal razprave o tem, kateri športi so bolj pomembni in kateri manj, toda eno je gotovo: naš hokej je preveč kakovosten, da bi bil tako zapostavljen.

Nordijsko smučanje je dobilo vodstvo. Predsednik odbora je Franci Petek, zbora Jožef Ogriajenšek, direktor pa bo znova **PRIMOŽ ULAGA**, ki si za športnega direktorja želi Vasjo Bajca, za glavnega trenerja pa Norvežana Kjetila Strandbratna.

Novo vodstvo ima tudi zbor za biatlon. Člani so potrdili starega predsednika Petra Zupana, novi direktor biatlonskih reprezentanc Slovenije pa je **BORUT NUNAR**. Zamenjal je Jureta Velepca, ki je s položaja odstopil.

Lepo vreme zbudi motoriste iz zimskega spanja.

Precej mrtvih motoristov

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Na začetku letošnje motoristične sezone je več smrtnih žrtev kot prejšnja leta. Motoristi bi se morali zavedati, da jih je zima malce uspavala, in temu prilagoditi svojo vožnjo.

V petek dopoldne je na cesti pri Medvodah 28-letni Romunjanec začel z avtomobilom zavijati v levo. Nasproti mu je iz gorenjske smeri pripeljal 28-letni Jeseničan z motornim kolesom yamaha in treščil v avto. Motorist je bil tako hudo poškodovan, da je na kraju nesreče umrl. V zadnjih tednih je bila bera smrtnih žrtev na naših cestah veliko večja kot v istem obdobju lani. Predvsem se je povečalo število smrtnih žrtev med motoristi, vendar pa žrtve niso le med njimi, ampak tudi med drugimi udeleženci nesreč, v katere so vpleteni motorji. V enem samem večeru prejšnji teden so ugasnili tri življenja, eno v Preboldu in dve v Ljubljani. V Preboldu je motorist prehiteval avtomobil in pri tem je prišlo do oplazenja. Sopotnik je padel z motorja in z glavo treščil ob tla, kar je bilo zanj usodno. Mo-

tor je zaneslo s ceste in zaletel se je v bližnjo hišo, pri čemer se je voznik hudo poškodoval. V Ljubljani je motorist vozil preblizu roba ceste in zapel rob pločnika. Spodneslo ga je, pri padcu se je ubil. Drugi primer v Ljubljani se je zgodil skoraj sočasno. Motorist je povozil pešca, ki je zunaj prehoda prečkal cesto. Pešec je zaradi poškodb umrl, motorist, ki je ob trčenju padel, pa je bil hudo ranjen.

Previdneje po zimi Takšne zgodbe vsak dan polnijo časopise. Seveda za nesreče niso vedno krivi motoristi, večinoma pa le. Vzrok je preprost. Po dolgi zimi in s prvimi sončnimi žarki ljubitelji jeklenih konjičkov komaj čakajo, da zajahajo svoj motor. Hitrost in veter, sonce in adrenalin jih navadno zapeljejo, da si dajo duška. Vendar bi morali vedeti, da so po

dolgih mesecih, ko niso sedeli na motorju, malce olesneli. Refleksi niso še tako dobri, kot so kasneje na vrhuncu motoristične sezone. Pri velikih hitrostih, ko delček sekunde, en sam trzaj lahko odloča o nesreči in s tem o življenju in smrti, je ta olesenelost seveda hitro lahko usodna. Ne smemo tudi pozabiti, da so cestišča spomladi še bolj ali manj posuta s peskom, ki je pomagal voznikom pozimi, ko sneg skopni, pa se pesek spremeni v smrtonosno past. Na ovinku hitro pride do zdrsa na pesku in motor odleti v neželjeno smer ter trešči v hišo, drevo, drugo vozilo.

Vsako leto se na začetku motoristične sezone ponavljajo enake zgodbe in prometne nesreče. A letos jih je veliko več kot prejšnja leta. Nemara sta razlog za to tudi lanko slabo poletje in jesen, tako da neka-

teri motoristi prejšnje leto niso prišli na svoj račun. Očitno želijo letos nadomestiti vse, kar so morali lani izpustiti, kar je seveda razumljivo. A vendar, malce manj samozavesti in malce več previdnosti vsaj na začetku sezone ne bi škodovalo. Užitek v vožnji z motorji bo še večji, če ne bodo vsak dan slišali zgodb o nesrečah, ki so povzročile smrt ali poškodbe njihovih kolegov pa tudi drugih udeležencev v prometu. **D**

Ujeli lažne bombaše

Ujeli so četrtno tistih, ki so z lažnimi alarmi ustvarjali paniko. Vsi so polnoletni, trije so stari več kot šestdeset let.

Policisti so delno že odkrili »šalivce«, ki so s lažnimi telefonskimi sporočili v zadnjem času »podstavljali bombe«. Anonimni klici so tako praznili sodišča pa tudi šole, najbolj znan je primer viške gimnazije, zagrozili pa so tudi banki, bencinskemu servisu, filmskemu ateljeju, diskoteki, gostilni, kinu, poslovnim in stanovanjskim stavbam ter celo zaporu. Na ljubljanskem območju naj bi bili letos prejele že šestnajst lažnih opozoril o podtaknjenih bombah.

Ljubljansko sodišče je izpraznila šestdesetletnica, njen sovrstnik pa je podobno grožnjo naslovil na sodišče v Trbovljah. Gostilno na Trojanah »bi razstrelil« petinšestdesetletni Ljubljčan, zapor na Igu pa je klical 35-letnik. Vse odkrite so seveda

ovadili in grozi jim krepka globa ter do šest mesecev zapora, poleg tega pa se lahko nadejajo tudi plačila nepravilnih stroškov izpraznitve stavb in iskanja lažnih bomb. Policisti sicer pravijo, da so moški precej bolj naklonjeni tovrstni šaljivosti, motivi pa so različni.

Eden od njih je maščevanje za resnične ali namišljene krivice, sledi izogibanje pouku, nekateri pa se le »šalijo«. Vsekakor pa preseneča, da so vsi štirje do zdaj odkriti lažni prijavitelji osebe, ki so že zdavnaj presegle najstniška leta. Še več, kar trije od njih so si naložili že sedmi križ na pleča, ko bi jih morala že zdavnaj srečati pamet in bi igrakanje po telefonih morali prepustiti smrkavcem, ki bi radi špricali šolo. B. S.

Tožba proti Mladini

Trije zasebni tožniki, Anton Krkovič, Darko Njavro in Robert Suhadolnik, zahtevajo od Mladine visoko odškodnino.

Jeseni leta 2003 je tednik Mladina objavljala, da so pri kraji in prodaji ukradenega orožja iz postojnske vojašnice (držna kraja je bila leta 1999) sodelovali isti akterji kot v razvpitem primeru Depala vas. Zaradi teh zapisov so se pomočnik načelnika generalštaba brigadir Anton Krkovič, v vojski zaposleni Robert Suhadolnik in nekdanji pripadnik brigade Moris Darko Njavro odločili, da tednik tožijo. Že samo zaradi zapisanega, da gre pri kraji za iste ljudi kot pri Depali vasi, so se zasebni tožniki odločili za tožbo, poleg tega pa je bila na naslovnici Mladine fotomontaža, ki vse tri (skupaj z Janezom Janšo in Jožefom Jerovškom) kaže delno oborožene in v pozah nekakšnih gangsterjev. Vsi trije zanikajo, da bi ka-

dar koli imeli kaj z omenjeno krajo, in trdijo, da so vsa podtikanja plod osebnih napadov nanje in tudi na vlogo, ki so jo imeli med osamosvajanjem Slovenije. Še več, tožniki trdijo, da so bile zaradi tega prizadete tudi njihove družine, zato od revije zahtevajo vsak po tri milijone tolarjev odškodnine. Obramba revije pa na drugi strani zatrjuje, da ni nikjer zapisana trditev, da bi bili zasebni tožniki vpleteni v krajo, in da so vse trditve zapisane v pogodniku. Tožniki so zahtevali tudi zaslišanje večjega števila prič, med drugim Zdenke Cerar, Zmaga Jelinčiča, Franca Kanglerja in Iztoka Podbregarja, a odločitve sodišče še ni sprejelo. Ali bodo vabljeni, bo znano 14. junija, ko bodo obravnavo nadaljevali. B. S.

IZ DAMSKIH V POLICIJSKE ROKE Tri-desetletni vlomilec, star znanec policije, je sredi belega dne vlomil v avtomobil in sunil ploščico avtoradia. Zalotila ga je 24-letna lastnica, a lopov jo je ucvrl. Na pot se mu je postavil moški, vendar je bil lopov dobro pripravljen in je izvil solzilec ter moškega »oslepil«. Kazalo je že, da mu jo bo uspelo odnesti, ko se je na prizorišču pojavila 29-letna občanka, nepridiprava zgrabila in kljub solzilu, s katerim je mahal, ustavila. Iz damskih rok so nepridiprava izročili možem v modrem, ti pa so ga popisali in nato izpustili. Ovadba sledi.

RAZZAGAL OGRODJE Neznaneec, ki je na Rakeku obiskal na črno odprto odlagališče industrijskih odpadkov, verjetno ni ljubitelj okolja. Možakar se je namreč lotil dvajsetih železnih U-profilov, ki so bili ogrodje za industrijsko halo in jih je lastnik shranil na omenjenem odlagališču. Lopov se je pet metrov dolgih profilov lotil z žago in jih tudi razžagal. Zajetno količino železja je nato naložil na vozilo in odpeljal v neznano. Kaj bo z razžaganimi profili, še ni znano, ker ga možje postave še vedno iščejo, lastnik pa ima zaradi tega za milijon in pol tolarjev škode.

RADIO ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

bližina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

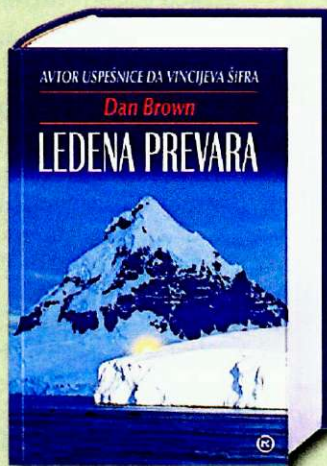
ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
 Loke pri Zagorju 22
 1412 KISOVEC
 tel.: 03 56 57 150
 fax: 03 56 71 488
 www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEMMICA

Ledena prevara

Dan Brown, avtor znamenite Da Vincijeve šifre, je spet na vrhu lestvic najbolj branih in prodajanih knjig. Pri Mladinski knjigi je namreč izšla njegova uspešnica Ledena prevara, s katero znova dokazuje, da je najbolj inteligenten in dinamičen pisec trilerjev. Z mojstrskim prepletanjem znanosti, kriminalnega zapleta in politike je ustvaril še en roman, v katerem videz vedno vara in nas na vsaki strani čaka presenečenje. Roman govori o najnovejšem satelitu vesoljske agencije NASA, ki v arktičnem ledu odkrije neznani predmet iz vesolju. V akcijo stopi čedna in pametna Rachel Sexton, ki naj bi skupaj z ekipo znanstvenikov raziskala stvar. Kmalu se izkaže, da se bo mnogo bolj ukvarjala s tem, da ostane živa. Nehote se namreč znajde na sledi drzne goljufije, ki lahko zamaje svetovni red. Lepo Rachel čaka divji tempo, ledeni morilci, vroča ljubezen in boj na življenje in smrt. Ji bo uspelo? Brownove ideje so neverjetne – celo tako, da sta avtorja knjige The Holy Blood and the Holy Grail (Sveta kri in sveti gral) Michael Baigent in Richard Leigh v tožbi trdila, da so ideje ukradene. Na londonskem vrhovnem sodišču sta prejšnji teden izgubila tožbo proti ameriški založniški hiši

*V knjigi vas čakajo novi
bralno-adrenalinski užitki!*

Random House, ki je izdala mednarodno knjižno uspešnico Da Vincijeva šifra. Sodišče je namreč presodilo, da pisatelj Dan Brown ni kradel idej, in tako posredno tudi omogočilo majsko premiero filma režiserja Rona Howarda, posnetega po Brownovi razvpiti knjigi. B. K.

Angelčki na internetu

Skupina Turbo Angels se lahko pohvali s prenovljeno spletno stranjo. Oboževalci jih najdejo na naslovu www.turboangels.si. Kot se za čedalje bolj priljubljeno skupino spodobi, je stran opremljena z obilo zanimivostmi in vsem, kar morate vedeti o skupini. Poleg bogate biografije in fotogalerije boste na strani našli tudi novice, besedila pesmi, datume nastopov, fotografije za ozadja, videoposnetke in še in še – skratka, za vsakogar nekaj. Ob tem člani skupine z veseljem sporočajo, da jih do končanja debitantskega albu-

ma loči le še snemanje pesmi ali dveh, nekaj fotografij in album Turbo Angels bo ugledal luč sveta na vseh prodajnih policah po Sloveniji. Za besedila pesmi so poskrbeli Natalija Kolšek, Boštjan Konečnik, Amon, melodije so spesnili Raay, Boštjan Konečnik, Ed Ficher, na albumu pa bo tudi nekaj predelav in venčkov že znanih pesmi.

Gwyneth rodila Mojzesa

Igralka Gwyneth Paltrow in član skupine Coldplay Chris Martin sta pred kratkim dobila drugega otroka – še ne dveletni deklici Apple se je pridružil bratec Moses. Javnost in mediji so že takoj, ko je Gwyneth potrdila, da je noseča,

začeli ugibati, kako bo ime otroku, saj je ime prvorojenke (Apple – jabolko) precej nenavadno. Ko se je razvedelo, da 33-letna svetlolaska pričakuje fantka, sta bili zanj »v igri« imeni Capone in Mortimer. Gwyn in Chris sta malčka poimenovala Moses, tako pa je naslov tudi ene izmed skladb Chrisove glasbene skupine. Verjetno komentarjev na izbiro imena tudi tokrat ne bo manjkalo.

*Za Apple je
prišel Mojzes.*

Natalija in Anej

Po petih letih sta mama in sin znova posnela duet. Ena najbolj znanih pevk zabavne glasbe Natalija Kolšek je novo pesem, za katero je tako avtorica besedila kot glasbe, pripravila na posebno željo sina Aneja, zdaj starega 9 let in pol, ki si je znova zaželel peti in nastopati. Skladba v živahnem ritmu, seveda z nepogrešljivo harmoniko in dodatkom modernih zvokov, se spogleduje z razlikami dveh generacij, mame in sina, njunih različnih pogledov na svet, ki pa kmalu ugotovita, da ju povezuje glasba. Anej v pesmi seveda tudi repa. V kratkem bo pesem izšla na plošči, pred tem pa bodo zanj posneli še videospot.

Natalija poje skupaj s sinom.

Seniorita

Zelo aktualna pevkica in bojevnica za pravice živali Jadranka Juras je februarja letos izdala svoj težko pričakovani prvenec Anima, ki je še vedno na uradni lestvici najboljše prodajanih albumov SLO TOP 30. Uspeh albuma lahko pripišemo napovednem singlu **Ko bi le vedel**, za katerega je v koprodukciji z RTV Slovenija posnela zanimiv videospot, aktualna pesem **Seniorita**, ki je namenjena prihajajočim poletnim dnevom, pa bo Jadrankino glasbo približala tudi novi publiki. Jadranka, ki v Gradcu študira petje, občasno poje v graški operi. Simpatični pevki tako prostega časa ne ostane veliko, saj večji del svojega življenja posveča prav petju.

Jadranka prepeva o senioriti ...

vsak četrtek FILMSKI VEČER

**BI ŽRTOVALI
DRUGO DRUŽINO
DA BI REŠILI
SVOJO?**

BRUCE WILLIS
TALEC
HOSTAGE

**"PRAVA AKCIJSKA BOMBA...
LAHKO SE POSTAVI OB BOK KLASIČNI MOJSTROVINI UMRI POKONČNO."**

★★★★

PAUL ROSS - NEWS OF THE WORLD

**DANES PRI PRODAJALCIH
ČASOPISOV
OB NAKUPU VEČERA**

**DVD-FILM TALEC
ZA SAMO 999 SIT**

DARILO ZA NAROČNIKE VEČERA OB NAKUPU ZBIRKE: FILM PO IZBIRI (CONTROL ALI VSE ZA LJUBEZEN)

Naročniki Večera lahko zbirko ali posamezne filme naročite ob delovnih dneh po telefonu **02 23 53 326, 02 23 53 322** ali **02 23 53 500**, e-pošti **knjiga@vecer.com**, ali po pošti na naslov **ČZP Večer, 2504 Maribor**. DVD-je vam bo prinesel raznašalec. Plačilo zbirke in dobava bo v treh delih (april, maj, junij). Zaloge so omejene. Vsi filmi imajo slovenske podnapise.

VEČER
 www.vecer.com/trgovina

Pozabljena velika noč

Magična gledalka

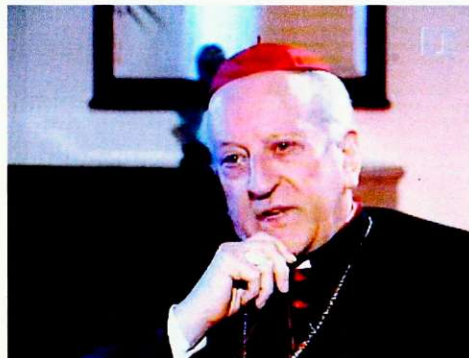
Če bi sodili samo po oddajah na Televiziji Slovenija, smo preživeli običajen konec tedna, saj ni bilo opaziti, da so kristjani slavili svoj največji praznik.

Sobotni program zato ni bil nič drugačen: domača nanizanka in Hribar, nedelja enako. Še Mario ni bil z gostoma veliko-nočno obarvan. Kot da na TVS ne bi vedeli, da so prazniki, verjetno so jih res presenetili. Še sreča, da imamo v državi POP TV, ki je v nedeljo predvajala Kristusov pasijon, odlični ameriški film, ki ga je režiral Mel Gibson.

Nekaj tolažbe nam je nacionalka pripravila v ponedeljek, ko je bil še zadnji praznični dan, ampak daleč pod ravno, ki jo pričakujemo od nje. Pogovor z dr. Francem Rodetom bi si verjetno zaslužil nekoliko več, kot pa v slabe pol ure natlačeno kronologijo. In to v oddaji Izzivi, pri kateri res nikoli ne vem, kaj bo iz nje izskočilo in v kakšni šklati bo zapakirano. Tako ostaja le nostalgija za pogovori s takrat ljubljanskim nadškofom Rodetom, ki jih je nacionalka navadno pripravljala okoli božiča in o katerih se je običajno govorilo in pisalo še po novem letu.

Pisati pa nameravam pravzaprav še o eni dokumentarni oddaji, ki sem jo ujeta na programu v ponedeljek zvečer nekaj pred 21. uro z naslovom Zrcalo in svetilnik. Odkrito povedano, če ne bi v napovedi sporeda prebrala, da gre za portret dr. Draga Klemenčiča, ki je doktor teologije, magister komunikologije in duhovnik ter dolgoletni odgovorni urednik katoliškega časopisa Družina, bi že prej preklpila na drug program. Tako pa sem iz same radovednosti vztrajala do konca oddaje, da bi ugotovila, kdaj mi bosta režiser in novinar ali scenarist povedala, o kom sploh teče beseda. Še po oddaji sem komaj zložila skupaj ves mozaik.

Dr. Klemenčič je bil seveda tudi urednik verskega programa na Televiziji Slovenija, očitno že pred leti, kajti zadnja leta ga ni bilo opaziti. O njem so govorili najprej sorodniki, potem študentski kolegi, sodelavci na Družini in nazadnje televiziji. Vse lepo in prav, a popolnoma narobe narejeno.

ni in nazadnje televiziji. Vse lepo in prav, a popolnoma narobe narejeno.

Dr. Klemenčič širši slovenski javnosti ni znan, zato bi moralo biti v uvodu povedano in navedeno o kom, o kakšni veličini, ki si je zaslužila svoj portret, bosta sploh tekla slika in ton. Pa nič. Nizale so se drobne zgodbe njegovih sodelavcev, ki so ga poskušali osvetliti, pravega veznega besedila pa ni bilo; vmes je nekajkrat spregovoril o svojih spominih še sam. Nekaj so sicer poskušali rešiti s posnetki, ki so daleč presegali besedilo oddaje, to pa je tudi vse. Če je bil gotovo visoko cenjeni gospod v službi na televiziji in če so ga nekdanji TV-uredniki tako hvalili (menda je bil predlagan celo za odgovornega urednika verskega programa, pa ga t. i. desni niso podprli), bi se za njegov dokumentarni portret gotovo lahko bolj potrudili. Za naslov so celo uporabili njegove besede, ki jih je izrekel za nacionalno TV, da bi namreč ta morala biti »ogledalo in svetilnik«.

Pod oddajo sta se podpisala Vid Stanovnik in Jani Virk kot urednika, imena novinarja pa nisem opazila. Slednji je v tem primeru nalogo ogledala in svetilnika opravil pod pričakovanji. **D**

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Nekaj majhnega vas bo izdalo in preprečilo vaše namere. Morali se boste zbrati in začeti novo zgodbo. Grabilo vas bo popraznično razpoloženje, vendar se ne boste pustili zmesti. Dela boste imeli več kot dovolj in še čez glavo.

Bik
21.4.-21.5.

Vaše življenje cveti! Sredi tedna boste nad vse srečni in zadovoljni, potem pa se bo razpoloženje spet vrnilo v stare tirnice. Nedelja vas bo našla zamišljene, ponedeljek pa močno zaposlene in zasedene. Polno vas bo okupirala tudi vaša družina.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Računate vsakič znova in vsakič dobite novo številko. Očitno je, da z glavo niste pri stvari, sicer se ne bi tolikokrat zmotili. Nič slabega se ne bo zgodilo, če računanje prestavite na malce kasnejšo uro istega dne. Bolj boste zbrani.

Rak
22.6.-21.7.

V projekt, s katerim se ukvarjate, so vas dobrosedno porinili, zato je jasno, da niste najboljši volje. Vendar se lahko tolažite s tem, da boste neljubo opravilo kmalu končali in se lotili česa bolj spodbudnega.

Lev
22.7.-21.8.

Pri sebi imate manj denarja, kot bi si želeli in celo potrebovali. Morali boste biti varčni in se zavedati, da bo dobre stvari še vedno mogoče kupiti kdaj kasneje. Raje bodite domiselni in kaj lepega naredite tudi sami.

Devica
22.8.-21.9.

Čisto zadovoljni boste s tem, da se boste do konca tedna ukvarjali s čiščenjem in drugim podobnim delom. Zelo se boste čudili, da se vam ne bo ljubilo na običajna mesta zapravljati. Ne bojte se, z vami je vse v najlepšem redu.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Vaš notranji glas vas nenehno karajoče opozarja, da nikakor nimate prav. Morali boste premisliti in narediti več za to, da boste speljali posle pravično in predvsem pravilno. Nekdo bo z vami zelo nezadovoljen.

Škorpion
23.10.-21.11.

Postali boste zaupna oseba za nekoga, kar vam bo zelo laskalo. Nasploh bo teden za vas zelo pozitiven, čeprav boste morali biti do nekoga pri pogovoru zelo pozorni in previdni. V ponedeljek pa se boste slabo znašli.

Strelec
22.11.-20.12.

Ne glede na to, kako zelo si zaslužite bonus – ta trenutek ni čas za to, da bi spuščali kar koli iz rok. Najprej boste morali opraviti tisoč stvari hkrati, potem pa vam bo uspelo iti celo ven, med ljudi. Ostanite optimistični in dobre volje.

Kozorog
21.12.-19.1.

Nekaj majhnega, lepega in iskrenega vam bo pomenilo ves svet, saj boste s pomočjo te malenkosti rešili uganko, s katero se ukvarjate že nekaj časa. Imeli boste dovolj energije za športno udeležbo in še kaj.

Vodnar
20.1.-18.2.

Vse je previdno skrito pod površino in nihče ne more videti, kaj si v resnici mislite. Bodite prepričani, da nihče ne bo mogel nečesa narediti, če mu vi sami ne dovolite. Tudi pri poslovnih stikih ostanite previdni in zbrani.

Ribi
19.2.-20.3.

Vaša intuicija vas ne bo izdala in lahko se odločite glede nečesa, ne da bi poznali vsa dejstva. Zavzemite trdno stališče in ne pustite, da vas nihče ne bo mogel premakniti. V nedeljo boste za to poplačani. Vsem bo všeč vaša odločnost.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

KNJIŽNI KLUB
Samorog

*Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljična obzorja sveta.*

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

DEMOKRACIJA	SRBSKI KNJIŽEVNIK IN SLIKAR	GRŠKI TEOLOG (SPIRIDON)	DUŠEVNA BOLEZEN	DALJŠE ČASOVNO OBDOBJE	KEMIJSKI ZNAK ZA RUTENIJ	DEMOKRACIJA	IZDELKI IZ ŽGANE GLINE	SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	PREBIVALKA ATEN	GRAFITNI VLOZEK ZA SVINCNIK	MESTO V IRANU (IZ CRK RANA)	GRŠKA REKA POZABLJENJA	DEMOKRACIJA
								ENO OD IMEN POLITIKA NASERJA						KONRAD ADENAUER
								SLAB SADEŽ, KI ODPADE						
								ATLETINJA STRAŠKOVA						
								VELIKO FINSKO JEZERO, INARI						ANTON KOLAR
								NIKO KOŠIR			NIZOZEMSKA LETALSKA DRUŽBA	NAIVNI SLIKAR	PREBIVALEC KRAJA ARJA VAS	DEMOKRACIJA
DEMOKRACIJA						DEMOKRACIJA		ŽENSKO OBLAČILO						MESNI IZDELEK
								IT. NAFTNA DRUŽBA						
IZDELOVALEC NAČRTOV						NOVO- ZELANDSKA PAPIGA				KEMIK ONSAGER				
										UMETNO VLAKNO				
PRISTANIŠČE NA HOKAIDU						BOLEZEN DOL. LJUDI								
						OTAKAR (KRAJŠE)								
ENOTA ZA MERJENJE					GRŠKI VELIKAN							TANČICA, PAJČOLAN (ZASTARELO)		
					MREŽASTA TKANINA									
OSEBNI ZAIMEK					SEDMA GRŠKA CRKA			BOJAN KRIZAJ				BIBLIJSKA PRVA ŽENSKA		
								ALBERTO TOMBA						
GLIVIČNA BOLEZEN NA VINU					ŽENSKO IME							REKA V VZHODNI ANGLIJI		
					SMUČAR MLEKUŽ									
GLAVNI TRG V STARIH GR. MESTIH						PRIPADNIK ITALOV						ZAŠČITNA RAZSTOPINA, LOŠČILO	ŠABAC	
						IT. PISATELJ (UMBERTO)							HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA	
ZMANJŠ. HITROSTI NA ČASOVNO ENOTO								VOJ. VOLICEK (STARINSKO)						SILVO TERŠEK
NJIVA								SLADEK TROPSKI SADEŽ						
ROBERT ALTMAN			MESTO NA FINSKEM				OSEBA, KI SE NOČE IMENOVATI	DEMOKRACIJA	POVPREČJE KRIŽANKE: 4,70 CRKE	NEMŠKI FILOZOF (IMMANUEL)				

Rešitev prejšnje križanke

GOLEN, OLIVER, LETINA,
ONATAS, BE, ADA, IRKA,
SAMARKAND, VODA,
OPOZORILO, AMAN,
NATIČ, DE, ARARA, ARI,
SATANIZEM, TAVČAR,
VA, ITAČANI, DALSA,
NUT, TISKARNICA, ARON,
NASLEDNIK, ART, ARIOVIST

Nagrajenci 14. številke

- 1. nagrada:** FRANC GOMBOŠI,
Trg svobode 11, 9250 Gornja Radgona
- 2. nagrada:** PAVEL HIRŠEL,
Vače 76, 1252 Vače
- 3. nagrada:** VID MOČNIK,
Ulica Ivana Hribarja 27, 4207 Cerklje

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 26. 4. 2006
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

➤ **17.4.1881** se je v Litiji rodil začetnik športne-ga smučanja na Slovenskem Rudolf Badjura.

➤ **17.4.1897** se je rodil ameriški dramatik in pisatelj Thornton Wilder. Njegova misel: »Devetindevetdeset odstotkov ljudi na svetu je bedakov, drugi smo v veliki nevarnosti, da se nalezemo.«

➤ **18.4.1893** se je v Nabrežini pri Trstu rodil pesnik Igo Gruden.

➤ **18.4.1941** je šef nemške policije Heinrich Himmler v Mariboru podpisal »smernice za izselitev tujerodnih elementov iz Spodnje Štajerske«.

➤ **18.4.1948** so ustanovili odbor za graditev Nove Gorice.

➤ **18.4.1949** je Irska izstopila iz Commonwealtha in postala neodvisna republika.

➤ **18.4.2003** zaradi odredbe slovenskega inšpektorja za varstvo osebnih podatkov na internetu ni bilo več mogoče odpreti spletne strani o dosjeih Službe državne varnosti.

➤ **19.4.1732** so v Avstriji izdali določbe, ki so odredjale obrtnikom točne obveznosti do otrok, ki so jih zaposlovali.

➤ **19.4.2005** so na konklavu v četrtem glasovanju izvolil za papeža nemškega kardinala Josepha Ratzingerja, ki je prevzel ime Benedikt XVI.

➤ **20.4.1808** se je rodil Napoleon III., ki je rekel o vojni. »Vojna ni tako grozna stvar. Smrt posameznega človeka je seveda strašna, sto tisoč mrtvih pa je samo še statistika.«

➤ **20.4.1848** so na Dunaju živeli Slovenci ustanovili društvo Slovenija in natančneje izoblikovali program Zedinjena Slovenija, ki ga je prvi oblikoval Matija Majar Zilski.

➤ **21.4.1862** se je v Škofji Loki rodil slovenski politik in gospodarstvenik Karel Triler. V prvi slovenski vladi leta 1918 je vodil oddelek za industrijo in trgovino.

➤ **21.4.1946** so v Vzhodni Nemčiji praktično odpravili socialdemokratsko stranko, tako da so jo združili s komunistično stranko. V Sloveniji je bilo obratno: komunisti so postali socialdemokrati ...

➤ **22.4.1370** so začeli v Parizu graditi Bastiljo, zapor, ki je postal simbol zatiranja.

➤ **22.4.1766** se je rodila francoska pisateljica baronica Germaine de Staël. Nekoč se je pogovarjala z grofom, ki je bil znan po zlobi in ujedljivosti. Rekel je, da se boji, da se je zastrupil. »Kaj res? Da se niste morda ugriznili v jezik, dragi grof?« je vzkliknila baronica.

➤ **23.4.1857** se je rodil italijanski skladatelj Ruggiero Leoncavallo.

➤ **23.4.1934** je CK KP SZ socialistični realizem razglasil za edino veljavno ustvarjalno literarno smer. Za nalogo umetnosti so določili »ideološko vzgojo in preoblikovanje«.

POGLED NAZAJ (OD 17. 4. DO 24. 4.)

Izkrcanje v Prašičjem zalivu

Tri mesece po umestitvi novega predsednika ZDA Kennedyja se je vlada znašla v krizi. Kennedy je odkril, da je CIA vadila majhno vojsko kubanskih izgnancev v Guatemali, da bi vdrla na Kubo in strmoglavila komunistični režim Fidela Castra. Kljub dvomom je dovolil, da so nadaljevali. To je pripeljalo do enega največjih ponižanj v obdobju, ko je bil predsednik. Tako je **17. aprila 1961** prišlo do spodletelega poskusa izkrcanja v Prašičjem zalivu na Kubi.

Ponoči 14. aprila so ameriški bombniki B 56 vzleteli iz Nikaragve, da bi podprli izkrcanje. 48 ur pozneje je kakih 1.400 mož, večinoma delno izurjenih civilistov, pristalo v Prašičjem zalivu. Naleteli so na močno kubansko obrambo in prišlo je do hudega spopada. Ker ni bilo nadaljnje ameriške vojaške podpore in pričakovane ljudske vstaje na Kubi, je izkrcanje popolnoma spodletelo. Po 72 urah so bili napadalci poraženi.

Načelnost književnikov

Na 9. kongresu Zveze književnikov Jugoslavije, ki se je začel **18. aprila 1985** v Novem Sadu, so prišla v razpravi o »kulturni enotnosti Jugoslavije« do izraza popolnoma nasprotujoča si stališča. Srbski književnik Miodrag Bulatović je društvo zaradi izraženih bojazni pred vnovičnim hegemonizmom in asimilacijo manjših narodov v Jugoslaviji označil za »osmoglavno pošast nacionalizma, dogmatizma in paranoje«. Srbskemu književniku, ki je kot navadno izzival z značilnim poniževalnim odnosom do drugih narodov v Jugoslaviji in je zagovarjal teze o jugoslovanskem sožitju (»zajedništvu«), so ugovarjali slovenski književniki. Jasno so dejali, kako si predstavljajo Slovenijo v Jugoslaviji, in tega niso – kot so to delali slovenski politiki – zavijali v nabuhlo prazno izrazje.

V zagovoru svobode ustvarjanja je Društvo slovenskih pisateljev v apelu javnosti že pred tem zahtevalo spremembo 133. člena Kazenskega zakonika, to je odpravo člena o verbalnem deliktu. Zahtevalo je svobodo govora, odpravo smrtne kazni in narodno spravo.

Nezaupnica Peterletu

S konstruktivno nezaupnico, to je z izvolitvijo Janeza Drnovška za novega predsednika slovenske vlade, je prišlo **22. aprila 1992** do padca prve slovenske demokratično izvoljene vlade Lojzeta Peterleta, vlade, ki je pripeljala Slovenijo do samostojnosti. Do tega je prišlo po razpadu koalicije Demos, ko je parlament mandatarstvo za sestavo nove vlade zaupal Janezu Drnovšku (nova vlada je bila izvoljena 14. maja).

V parlamentu so dvakrat glasovali o konstruktivni nezaupnici vladi. Prvič je bil za novega mandatarja predlagan Marko Voljč, ki pa mu je za izvolitev zmanjkalo šest glasov. Kriza v vladi se je nato še poglobila. Premier Lojze Peterle je zahteval odstop treh

ministrov demokratske stranke (Igorja Bavčarja, Dimitrija Rupla in Jelka Kacina), ker je presodil, da demokrati »od znotraj« rušijo vladu. 8. aprila je del poslancev znova zahteval glasovanje o nezaupnici vladi, novemu kandidatu za mandatarja Igorju Bavčarju pa je na glasovanju zmanjkalo 23 glasov. Šele tretji poskus z Drnovškom kot kandidatom za sestavo nove vlade je v parlamentu uspel. Nova vlada je bila strankarsko »mavrična«. V njej je sodelovala dotedanja opozicijska in del nekdanjega Demosa.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 12/7

Malo več življenjskosti (1)

V zvezi s člankom Malo več življenjskosti, ki je bil objavljen v Demokraciji 23. 3. 2006 in navaja, da bi morala davčna uprava razmisliti o enakosti državljanov in pravnih oseb pred zakonom, pri tem pa izpostavlja postopke v zvezi s plačilom in vračilom DDV, češ da so družbe, ki morajo v enem mesecu doplačati DDV, v naslednjih mesecih pa bi jim morala država vrniti preplačani davek, v bistveno slabšem položaju, poudarjamo, da so oboji obravnavani enako.

Tudi v članku zapisana trditev računovodij, da zahteva za vračilo preveč plačanega davka pomeni obisk davčnega inšpektorja, zaradi česar podjetja praviloma ne zahtevajo vračila preveč plačanega DDV, ne drži.

Naj pojasnimo, da zahteva za vračilo DDV ne pomeni obvezne uvedbe davčnega inšpekcijskega nadzora. Davčni inšpekcijski nadzor se opravi le v primerih, ko je treba preveriti utemeljenost vračila davka. To je praviloma v novih podjetjih in pri zahtevkih z visokimi zneski, oziroma kadar neskladje v podatkih, s katerimi razpolaga davčni organ, kaže na morebitne nepravilnosti v davčnem obračunu.

Davčna uprava preverja popolnost, pravočasnost, formalno, logično in računsko pravilnost obračunov davka ter zahtevkov za vračilo DDV že v postopkih spro-

tnega nadzora obračuna DDV. Na podlagi ugotovitev v teh postopkih se lahko predlaga tudi uvedba davčnega inšpekcijskega nadzora.

Navedeno potrjujemo tudi s podatki o opravljenih inšpekcijskih nadzorih. V letu 2005 so zavezanci, identificirani za namene DDV, predložili 47.265 obračunov z zahtevki za vračilo DDV, skupaj je bilo vrnjenih za več kakor 271,51 milijarde tolarjev DDV. Inšpektorji davčne uprave pa so opravili le 414 nadzorov vračila DDV. Skupni znesek zahtevkov za vračilo DDV je bil na podlagi ugotovitev inšpekcijskega nadzora znižan za 1,77 milijarde tolarjev.

Ivan Simič,
generalni direktor DURS

št. 15/63

Civilna družba je ugotovila potrebo po spremembi (2)

Ljubljanski županji Danici Simšič ni dovolj, da je z zvijačo in zlorabo pooblastil v mestnem svetu dosegla potrditev letošnjega proračuna, sedaj poskuša prek svojega tiskovnega predstavnika bralce Demokracije prepričati, da ni šlo za zvijačo in zlorabo pooblastil, ampak naj bi bil tak način sprejemanja proračuna utemeljen v poslovniku mestnega sveta. Pri tem zatrjuje, da je na podlagi poslovnih določil moral ponoviti glasovanje o proceduralnem predlogu mestnega svetnika Petra Sušnika, saj je ponovitev glasovanja zahteval podžupan Pavlica, kar naj bi bil po njeno dovolj velik razlog za ponovitev glasovanja. Pa poglejmo, kaj se je dejansko zgodilo na obravnavi seji mestnega sveta MOL.

1. Potem ko je bil proračun 2006 po izglasovanih številnih dopolnilih bistveno spremenjen glede na predlagano besedilo in je prišlo med posameznimi proračunskimi postavkami do velikih vrednostnih premikov, vsota vseh sprememb pa se je računala v milijardah, se je postavilo vprašanje

usklajenosti oziroma uravnoteženosti proračuna. Zato je mestni svetnik Peter Sušnik pred glasovanjem o celotnem proračunu zahteval, da se do tega vprašanja opredeli odbor za finance, kajti popolnoma jasno je bilo, da je bilo zagotovilo načelnika oddelka za finance o usklajenosti proračuna podano na pamet, brez kakršnih koli izračunov. Edino pomembno za županjo in njeno koalicijo LDS – SD je bilo v tem primeru doseči cilj ne glede na uporabljena sredstva, tudi nedovoljena.

2. Izid glasovanja o proceduralnem predlogu Petra Sušnika je bil 18 za in 12 proti, kar pomeni, da je bil izglasovan sklep, da odbor za finance ugotovi, ali je proračun po vseh sprejetih dopolnilih še usklajen oziroma uravnotežen ali ne. Županja Danica Simšič je po razglasitvi dala besedo predsednici odbora za finance Metki Tekavčič, da pove, kdaj bo sklicala sejo odbora za finance. V tem času je kar nekaj mestnih svetnikov zapustilo svoj glasovalni prostor, saj se je seja po končanem glasovanju nadaljevala. To pa je izkoristila županja in kar nenadoma razglasila, da na zahtevo podžupana Pavlice ponavlja glasovanje o proceduralnem predlogu, in ga že po nekaj sekundah končala, tako da se šest svetnikov, ki so po prvotnem glasovanju zapustili svoja glasovalna mesta, ni moglo pravočasno vrniti in glasovati. Po vnovičnem glasovanju je bil izid 12 za in 13 proti. Županja je potem zmagovalno razglasila, da proceduralni predlog ni sprejet, nato pa začela glasovanje o celotnem proračunu.

3. Poslovnik mestnega sveta dopušča ponovitev glasovanja, če to zahteva posamezni mestni svetnik neposredno po izvedenem glasovanju in ugotovitvi izida. V tem primeru podžupan Pavlica ni zahteval ponovitve glasovanja neposredno po izvedenem glasovanju,

saj je županja po razglasitvi glasovanja sejo nadaljevala in dala besedo predsednici odbora za finance. Šele ko je ugotovila, da so nekateri mestni svetniki zapustili svoja glasovalna mesta, je županja glasovanje ponovila. Poleg te neposredne kršitve poslovnih določil, ki ji niso dovoljevala ponovitve glasovanja, je glasovanje ponovila v trenutku, ko je videla, da je razmerje v svetniških klopeh, potem ko so nekateri svetniki svoja mesta zapustili (še vedno pa so bili v dvorani), drugačno kot prej, glasovanje pa je končala tako hitro, da se le-ti niso mogli vrniti na svoja mesta in glasovati. Morda se prevara spleta na kratek rok, nikoli pa dolgoročno, zato se mi zdi, da se tudi ljubljanski županji in njeni koaliciji izteka čas. Na dolgi rok lahko zmaga le poštenje, sposobnost in spoštovanje demokratičnih pravil.

Dimitrij Kovačič, ljubljanski
mestni svetnik in poslanec SDS

Manifest LDS!?

Kdor je vsaj od daleč okusil podlost sprevržene, ohole in skorumpirane LDS, kaj šele vsi tisti, ki smo se osebno soočili s to sprijeno stranko, bi navedbam, ki jih je Dušan Keber zapisal v najnovejšem manifestu LDS, verjeli le, če bi bil predstavljen 1. aprila!

Tako pa ostaja odprto vprašanje, kdo so tisti naivneži v RS, ki bodo nasledili populistični politikantski besedi skarabejevega manifesta, potem ko so kritični volivci LDS nagnali v dolgotrno opozicijsko senco, kjer LDS pomnimo po njenih dolgoletnih nedejanjih, ko je s sprejemanjem invalidne zakonodaje realizirala vse prej kot demagoško propagirano 'zgodbno o uspehu'.

Nedvomno velja, da mora ku-
zla politične krize zelo močno ►

► skakati eldeesovcem v hrbet, da so se le-ti s tovrstnim manifestom prepustili v presojo časa, prepričan pa sem, da tovrstnega manifesta nikakor ne morejo realizirati ljudje, ki so LDS pripeljali v globoko politično krizo, v kateri je do izraza prišel celo dobro znani eldeesov kanibalizem!

Franc Trunk, Lucija

Sodniške plače

Tudi sam se navezujem na delo sodnih organov tik pred osamosvojitvijo. Že pismo gospe Henrike Kumer me je spodbudilo, da izrazim svoje misli in kritiko.

Naša vlada, ki je bila izvoljena z večino, ima pravico predlagati zakone, načrtovati stroške in tako tudi plače vseh v državni službi. Nekateri, če ne celo večina sodnikov je naredila tak halo, kot da o njih vlada nima pravice odločati. Kot da so sodniki, ki svojega dela menda ne postorijo sproti in ne dovolj hitro in menda niti ne dovolj korektno, nedotakljivi. Vse to nam daje misliti, da so sodniki še vedno v času komunizma! Da niso za EU, da hočejo biti nadljudje.

Primer, ki bi ga rad navedel, sodi v čas tik pred osamosvojitvijo. Neki oficir JLA, skoraj moj sose, je bil leta 1991 v bolnišnici. Toda ker JLA v Sloveniji ni mogla zavladati, se je oficir, čeprav invalid, prijavil za tri mesece v Bosno, da bi šel krotit privržence osamosvojitve. Prišli so policisti in pregledali hišo mojega sosedu Srba. Našli so za pol kombija orožja, kar smo vsi videli. On pa se nam je smejal iz Bosne. Koliko ljudi je pobil, ni nikjer zapisano.

88,3 & 105,1 MHz

ALPSKI VAL

Radio Alpski val

www.alpskival.net

† 05 38 11 886

f 05 38 11 674

RADIO

96,4 MHz

Ta pravi!

Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22

ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

Je pa zapisano, da je bil izgnan iz samostojne Slovenije. Pa se je vrnil, ker je bila njegova žena v združeni listi in ker je bila lojalna naši osamosvojitvi. Ta človek me je psoval in preklinjal B.M. le dve leti prej in me tožil, da sem obrekoval čast oficirja JLA. Ali so sodniki pri nas sploh državljani RS? Kdaj bomo torej zreli za Evropsko unijo, če naša tretja veja oblasti dela po starem?

Jožef Zemljič, Škofja Loka

Novinarska svoboda

Ko so bili množični protesti pripadnikov islama zaradi spornih karikatur, objavljenih v nekaterih evropskih časnikih, so bila stališča novinarjev in časnikarjev v Sloveniji deljena: eni branijo novinarsko svobodo in se nanjo sklicujejo, eni pa se strinjajo, da novinarska svoboda ne sme prestopiti meje resničnega in ne žaljivega. To pa pomeni, da mora biti novinarstvo svobodno, ko gre za resnico in za obče človeške vrednote, kar določa tudi novinarski kodeks. Žal ne moremo trditi, da so vsi slovenski novinarji, publicisti in časnikarji neustrašni in pogumni glasniki resnice in branilci obče človeških vrednot. Pomislimo samo, koliko

neresnic in žalitev je bilo natisnjenih v liberalnem tisku na račun kristjanov, Cerkve in krščanstva v preteklem desetletju! In če je kdo protestiral, so naročniki in avtorji žaljivih in spornih prispevkov, zapisov in karikatur še bolj uživali. Šele ko je prišlo do sporne karikature Mohameda in silne reakcije islamistov nanjo, se je tudi liberalno slovensko novinarstvo nekoliko streznilo in zamislilo. To bi še sprejeli, da bi se vzdržali žaljivih zapisov in karikatur na račun drugih verstev, ko pa gre za katoliško veroizpoved, si liberalno novinarstvo še naprej dovoli najhujše žalitve in najbolj nizke udarce – to pa se z novinarskim poklicem in kodeksom ne sklada.

Druga stvar je korektno in nepristransko poročanje. Ko so v Turčiji fizično napadli slovenskega duhovnika Martina Kmetca, niso naši liberalni novinarji o tem poročali skoraj nič. Če ne bi bilo Radia Ognjišče, za dogodek sploh ne bi vedeli. Kadar pa – čeprav na drugem koncu sveta – kakšen duhovnik ne živi prav zgledno, naši liberalni novinarji to napihnejo, posplošijo in povečajo, kolikor se le da.

Tudi profesionalnega in kulturnega vodenja različnih »okroglih miz« in TV-oddaj bi se lahko li-

beralni novinarji vsaj malo navzeli od novinarjev in novinark, ki vodijo in oblikujejo verske oddaje, na primer Obzorje duha, pa tudi od novinarjev na Radiu Ognjišče. Vse – tudi liberalne novinarje – vezuje novinarski kodeks, po katerem so se dolžni ravnati in vzdržati izzivalnih in tudi vsiljivih vprašanj, pa četudi ima novinar pred seboj ljudi drugačnega prepričanja, na primer iz sedanje vladne koalicije. Ko na primer minister Janez Drobnič ni bil pripravljen na novinarkin pogovor in ga je odklonil, kar je skladno z osebno pravico in svobodo, so liberalni novinarji zagnali vik in krik in ga kaznovali z medijskim linčem. In namesto da bi se ministru opravičila novinarka, ki je vsiljevala pogovor se je moral opravičiti minister.

Enako kot novinarji smo svobodni tudi vsi drugi. Kadar novinarjeva vsiljivost omejuje svobodno voljo drugega, je to psihično nasilje, ki ni v skladu s novinarsko profesionalnostjo in ne z novinarskim kodeksom! Novinarska svoboda mora biti svoboda v smislu iskanja in širjenja resnice in varovanja vrednot, nikoli in nikakor pa ne zavajanje javnosti, pristranost, neobjektivnost in ponarejanje resnice!

Ivan Glušič, Mozirje

RADIO

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz

UKV, STEREO, RDS

RADIO BREŽICE

na 88,9 in 95,9 MHz

Bomo končno dočakali pluralnost medijev?

V zahodnih (resnično) demokratičnih državah, ki se odlikujejo po pluralnosti medijev, imajo različne dnevnike; eni pripadajo levi, eni desni politični opciji. Tako se bralci lahko odločijo za tistega, ki jim ustreza. V Sloveniji se na srečo obetajo pozitivne

spremembe, saj so doslej vsi trije dnevniki – Delo, Dnevnik in Večer – uprizarjali pravo gonjo proti novi zakonito izvoljeni vladi. Celo kontroverzni filozof Hribar je na televiziji izjavil, da je delo glasilo LDS. Pri mariborskem Večeru je mesto direktorja zasedel g. Milan Predan, nekdanji glavni in odgovorni urednik, ki so ga prav nesramno odstavili, ker je hotel doseči politično uravnoteženost časnika, torej odprtost, pluralnost in neodvisnost. Tudi njegova soproga ga. Darka Zvonar Predan znova piše v Večeru in prav zanimivi so njeni popolnoma nepristranski intervjuji z znanimi osebami. Vse to seveda ne ustreza levičarski opoziciji oziroma nekdanji poziciji. Pozitivne spremembe se obetajo tudi pri Delu, saj je direktorski stolček zasedel g. Danilo Slivnik, za glavnega in odgovornega urednika pa je postavil odličnega nekdanjega Večerovega notranjepolitičnega urednika Petra Jančiča, kar zagotovo spet ne ustreza vsem, zlasti ne Večerovi urednici Dragici Korade, ki je v Večeru 6. 3. 2006 objavila zajedljiv članek z naslovom »Ne levo ne desno, samo po resnici«. Sam menim, da bi bilo morda celo bolje, če bi Jančič postal glavni urednik Večera, čeprav bi tudi tu naletel na različna nasprotovanja s strani novinarjev, ki odločno nasprotujejo pluralizaciji medijev oziroma si jih razlagajo po svojih edino pravih in nezmotljivih kriterijih. Da bo Jančič na Delu vztrajal pri

spoštovanju kodeksa novinarske etike in da ne bo več pristranskega in enostranskega pisanja, je mnogim dvignilo krvni tlak, in to ne le na Delu, temveč tudi pri Večeru, saj mnogi novinarji ne morejo preboleti poraza levičarskih strank in razumeti, da po polstoletni enostrankarski diktaturi lahko pridejo do besede tudi drugi. Da so mediji za zdaj še trdno v rokah leve, pričajo pisma bralcev, kjer imajo prednost levičarsko usmerjeni pisci. Tudi na RTV Slovenija se obetajo pozitivne spremembe, saj je televizija dobila novega generalnega direktorja g. Guzeja, ki je neodvisen in ni član nobene stranke. To ni po volji na primer mlademu Večerovemu uredniku »starega kova« Borutu Mekini, ki bi si za svoje cinčne protivladne članke poleg izrečnega priznanja s strani društva novinarjev zaslužil še odlikovanje Forumu 21. Dobro pa razumem »zaskrbljenost« v LDS zaradi imenovanja gospodov Guzeja in Jančiča, ker pač ne pripadata »njim«

Roman Kralj, Maribor

Partnerstvo za miren razvoj

Plinski terminal v Tržaškem zalivu je nedvomno škodljiva bomba, že sedaj vržena na dobre sosedske odnose in potencialno tudi ekološke in varnostne razmere na širšem območju. Reakcija uradne Slovenije in pobuda civilne družbe je logična in pričakovana.

A kot je videti, pri tem osamljena Slovenija tega ne more preprečiti. Zato je nujno takoj dogovoriti na vprašanje, kako zmanjšati rušilno moč te »bombe«, dokler so v teku projekti in poslovne povezave.

Škoda že povzroča, ker priliva »plin« na prizadevanja tistih temnih sil v Tržaškem zalivu, ki želijo razdor med državama iz starih, dobro znanih razlogov. Prepričani bi pomagali tudi tistim, ki želijo takšno ozračje vzdrževati na tromeji in širiti zaveznitvo pri izsiljevanju Slovenije glede njenega prostega dostopa v mednarodne morske vode. Tudi zato, ker bi škodil pozitivnim političnim pozicijam tamkajšnje levosredinske deželne vlade dobrih sosedskih odnosov s Slovenijo.

Zato bi kazalo razmisliti o reku, da je bolje imeti v skupni reji smrdljivega prašiča na sosedovem dvorišču kot galeba, ki nam z iztrebki

Orkestrirani napadi

Marija Vodišek

V Sloveniji smo že nekaj časa priče orkestriranim napadom povsem določenih skupin z glavnim namenom oblatiti sedanjo vladno koalicijo in ji škodovati. Kdor pozorno spremlja poročanje slovenskih, srbskih in hrvaških medijev, ugotovi, da se organizirano pojavljajo napadi ne le na sedanjo vladno, temveč na Slovenijo kot državo. Najbolj žalostno je, da pri tem sodelujejo tudi Slovenci in brez vsakega dvoma zaradi ponujenih in prejetih »nagrada« klevetajo svojo domovino. Čim bolj je vlada uspešna, več je teh napadov. Namen je vsakomur, ki hoče razumeti, povsem jasen: destabilizirati vladno! Takim poskusom smo sicer priče že dolgo, intenzivnejši pa so, odkar so se na slovenskem trgu pojavili tuji ponudniki za nakup Mercatorjevih delnic. Za vsem tem stoji Srb Zoran Janković, njegov »nastavitelj« Anton Rop, Forum 21, katerega dirigent je Milan Kučan, ki še vedno gravitira na Balkan. In tako dobimo celoto zarote. Če je le polovica tega, kar piše v Nedelu 9. aprila, res, se je scenarij pripravljaval že dolgo, zato se je tudi Zoran Janković, kjer koli se je pojavljal, porogljivo režal. Svoje »težko zaslužene« delnice, vredne milijarde, je prodal in izkupiček vložil v podjetje svojih sinov. Revež, sam je potemtakem ostal nag in bos. Odziv nekdanjega premierja in predsednika LDS Antona Ropa v Delu 11. aprila, ko izjavo sedanjega premierja Janeza Janše, da je vse skupaj okrog Mercatorja velika špekulacija, okvalificira za groteskno, ne prese- neča. Povezava med nekdanjo oblastjo LDS in upravo Mercatorja je dokazljiva, saj smo slišali in videli Ropa, ko je Jankoviću rekel: »Jaz sem te nastavil!« Edino takrat je Janković molčal in se ni režal. Za nekdanjo oblastno garnituro na čelu s Forumom 21 je nespree- mljivo, da sta SOD in KAD, kot vseskozi ponavljajo, Istrabenzu in Pivovarni Laško »prepoceni« prodala delnice Mercatorja. Takrat so izgubili primat nad tem podjetjem, ki je bilo dolga leta zlata jama najrazličnejših slovenskih in priseljenih tajkunov. Menim, da bi bilo za Slovenijo najbolje, če bi vsi ti akterji odšli na Kajmanske otoke s svojimi milijardami in tam v korist Slovenije tudi ostali. V klevetanje Slovenije so se kot vedno vključili nekateri novinarji Mladine, n. pr. Ali Žerdin. Slednji je pred nekaj dnevi govoril proti Sloveniji ne le na srbski, ampak tudi na hrvaški televiziji, kjer take stvari prav radi slišijo. V isto, če ne še hujšo kategorijo spadajo že nekajkratne ponovitve krive obdolžitve v zadevi Vič-Holmec s strani namišljenega Helsinškega monitorja, ki ga vodi Neva Miklavčič Predan. To popolnoma izmišljeno zgodbo po beograjski televiziji RTV B 92 naprej prodaja isti novinar Mladine – Ali Žerdin. Zaradi dolgoletnega klevetanja Neve Miklavčič Predan je proti njej spro- žen sodni postopek, a se menda na številne sodne pozive ne odziva, zato sprašujem sodišče, zakaj je s silo – tako kot druge – ne privede- jo na razpravo. Tako bi se zadeva enkrat za vselej končala! Pa se ja ne bojijo kritike varuha človekovih pravic Matjaža Hanžka?

uničuje streho. oziroma kako pri postavitvi energetske, strateške pomembnega in donosnega go- spodarskega projekta pridobiti čim več vpliva in koristi.

Verjetno je edina realna cena vstop v mirno partnerstvo za razvoj od Milj do Kanina. Pogoj: delničarski vstop novega podjetja

Petrol-Mercator, Luke Koper in Istrabenza v to naložbo. Tako bi že v zasnovi sooblikovali tudi ekološki sklad, ki bi sproti preventivno vlagal v odpravljanje negativnih vplivov na okolje in financiral varnost terminala pod nadzorom varnostnih služb obeh držav.

Miran Mihelič, Bovec

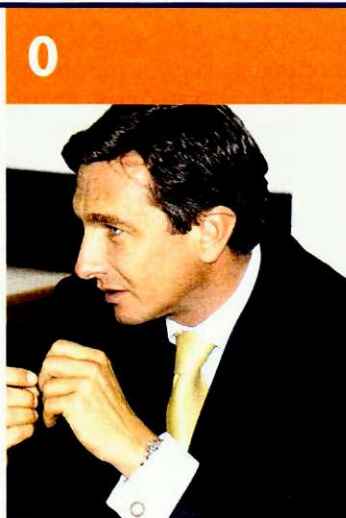
Radio VIVA
FM 102.1
99.5 stereo
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Politični semafor

Grozeči pravičnik Poslanec Tone Rop, nekdanji premier in predsednik LDS, kar ne more iz svoje kože. V zadevi Mercator oz. pri prodaji njegovih delnic bi kot dokazni material uporabljal kar posnetek TV-oddaje Trenja, v kateri je tekla razprava o prodaji državnih deležev v Mercatorju. Rop, ki išče dokaze na napačnem koncu, se očitno ne zaveda, da s svojo zaletavostjo dela sebi in svoji stranki medvedjo uslugo.

Pahorjev DA reformam Predsedniku SD Borutu Pahorju je vendarle uspelo prepričati organe stranke, da se pridruži Partnerstvu za razvoj. Predsedstvo SD je namreč privolilo v pridružitve omenjeni pobudi, Pahor pa je ob tem dejal, da gre za "eno najbolj pogumnih in samozavestnih odločitev doslej". Po Pahorjevem prepričanju so reforme, ki jih predlaga vlada, sprejemljive, SD pa bodo poskušali vplivati na to, da bodo bolj socialno sprejemljive.

Z zakonom nad zaostanke Kot kaže, bo minister za pravosodje Lovro Šturm v bližnji prihodnosti odločneje ukrepal v zvezi s sodnimi zaostanki, saj se razsodbe evropskega sodišča za človekove pravice kar vrstijo, sodniške napake pa plačujejo davkoplačevalci. Zato je vlada že poslala v parlamentarni postopek zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja. Hkrati namerava podpreti tudi nov plačni sistem za sodnike.

Opomin podpredsednikoma

Podpredsednikoma DZ Sašu Pečetu in Marku Pavlihi se maje stolček. Poslanske skupine SDS, NSi in SLS so namreč izrekle negativno oceno o njunem ravnanju. Motijo jih predvsem nezaupanje do državnega zbora in pretirano ostre kritike na račun predsednika državnega zbora Franceta Cukjati. Pavliha očita Cukjati, da je predvsem eksekutor, ki deluje v imenu izvršne oblasti in izvaja njene ukaze. Cukjati je na marčevski seji ostro napadel tudi Sašo Peče in ga kritiziral, ker naj ne bi želel omogočiti razprave v zvezi z »lažnimi navodili« ministra za zdravje Andreja Bručana v zvezi z zdravniškimi pregledi, ki jih predvideva azbestni zakon. Peče je svoj govor sklenil: »Gospod Cukjati, sram vas bodi.« Vodje prej omenjenih poslanskih skupin Jože Tanko, Alojz Sok in Jakob Presečnik so tako na Antona Ropa (LDS) in Zmaga pl. Jelinčiča (SNS) naslovili pismo, v katerem med drugim oba pozi-

vajo k razmisleku glede ravnanja Saša Pečeta in Marka Pavliha. V pismu je izražen tudi namig, naj se tako Peče kot Pavliha razrešita. Za razrešitev je potreben predlog najmanj desetih poslancev, zanj pa mora na tajnih volitvah glasovati najmanj 46 poslancev. Bomo dobili nova podpredsednika državnega zbora? G. B.

NOVO!

REVIJA NATIONAL GEOGRAPHIC prvič v SLOVENSKEM JEZIKU
ŽE NA VSEH PRODAJNIH MESTIH!

Naročnik oglasa je Založba Rokus, Stegne 9b, Ljubljana

ZDAJ TUDI V SLOVENSKEM JEZIKU

MAY 2006 • ŠT. 1 • 890 SIT • 3,70 EUR

NATIONAL
GEOGRAPHIC
SLOVENIJA

Evangelij
po
Judi

Izdajalec Kristusa v novi luči

IZGUBLJENA DIVJINA ALJASKE
GENETSKO POTOVANJE ČLOVEŠTVA
NA DVORIŠČU PRINCA CHARLESA

WWW.NATIONALGEOGRAPHIC.SI

Juda Iškarijot – Jezusov izdajalec ali zaveznik?

Prva številka revije National Geographic v slovenskem jeziku se pridružuje premiernemu razkritju presenetljivega evangelija po Judi. Po njem Juda ni več sinonim za izdajalca in dvoilčneža.

Prejemajte revijo na dom med prvimi. **Naročite se:**

- ▶ na spletni strani: www.nationalgeographic.si
- ▶ po elektronski pošti: narocila@nationalgeographic.si
- ▶ po telefonu 080 1922 ali 01 513 46 46
- ▶ po telefaksu 01 513 4679

Več informacij na: www.nationalgeographic.si

 NATIONAL
GEOGRAPHIC
SLOVENIJA

GLEDAŠ LAHKO ZASTONJ!

Z videoklicem se pogovarjate **BREZPLAČNO**

Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Publicis, ad-d: Alja Studio, foto: U. Modic, D. Arčler

Motorola E1070
19.900 SIT*
83,04 EUR

Cene vključujejo DDV. Akcija traja do odprodaje zalog.

*Pogoji: sklenitev/podajšanje naročniškega razmerja
Študentski plus paket za **24 mesecev**.
Velja za vse, ki nimate veljavnega arhiva UMTS št. 14/2005.

Študentski **PLUS** paket ZA VSE OD **18** DO **28** LET

Ne spleča se odrasti! Vsi med **osemnajstim** in **osemndvajsetim** letom imate v Študentskem plus paketu možnost, da pridete do dostopnega **UMTS** telefona. Z njim se boste lahko do konca letošnjega leta v omrežju **Mobitel UMTS** s storitvijo videoklic tudi pogovarjali **brezplačno**. Edini strošek bo predstavljala naročnina, ki znaša **1.300 SIT** (5,42 EUR) mesečno. Naročniki Študentskega plus paketa lahko izbirate tudi med **UMTS** mobilniki iz ponudbe **UMTS razkošja**.

Informacije na brezplačnih številkah: naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700, Mobiuporabniki: 031/041/051 121, ostali: 080 70 70.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

